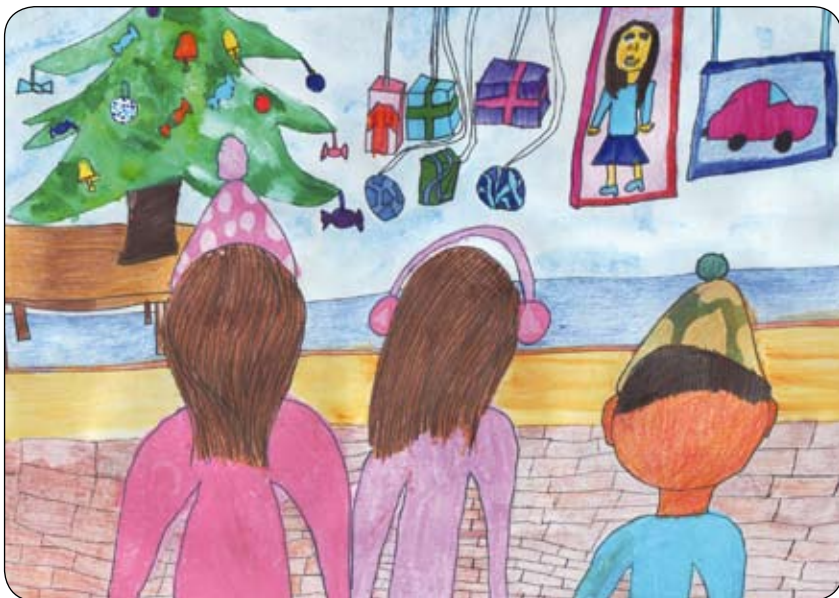

Jó Pajtás

* *A Fölszállott a páva vajdasági résztvevőivel négy szemközt*

* *Cuki nyuszi és fagylaltozó mókus*

* *Tájékozódj, tanulj és szórakozz dupla terjedelmű lapunkkal!*

A kirakat előtt – Kávai Rita, 6. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Karácsony

Karácsony, karácsony,
ó, milyen szép ünnep!
A fenyő sem bánja,
hogy kivágták erre a napra.
Mikor lenne ilyen szépen feldíszítve?

Karácsony, karácsony,
ó, milyen szép ünnep!
Szeretet és béke,
ragyog a sok csillag,
mintha csillagszóró lenne!

Koós Ágnes, 5. osztály,
Zdravko Gložanski iskola, Óbecse

Lelkünk fiókjai

Bogdán József atya, költő évekkel ezelőtt azt írta a Jó Pajtás olvasóinak karácsonyi üdvözlésként, hogy mielőtt összeöleleznétek a szüleitekkel, testvéreitekkel a karácsonyfa előtt, és mielőtt kibontanátok az ajándékaitokat, kotorásszatok egy kicsit lelketek fiókjában, hátha ráleltek arra a lángocskára, amely felgyújtja majd a lelketeket. Ezt azért fogalmazta meg így, mert ez a szép ünnep alapjában véve a szeretetről kellene, hogy szóljon, de mind inkább elhajlik az anyagiak, az ajándékozás irányába.

Tegyél te is valami jót valakivel! Ha más nem, gyűjts papírt, kupakokat, és azt add át jótékonykodó szervezeteknek, hogy

azok ajándéokra váltsák a rászorulóknak. Ez talán apróság, de nem kevés. A jóindulat mindennél többet ér.

A jóindulat vezérelt minket is karácsony előtti, félévzáró számunk készítésénél. Azt szerettük volna elérni, hogy sok új, hasznos, szórakoztató, vagy éppenséggel felemelő olvasnivalót kínáljunk fel nektek. Igyekeztünk talán célba ér, és akkor egykettőre ráhangolódtok a békés családi együttléteket ígérő ünnepnapokra, és ugyanúgy találtok olvasnivalót a téli szünet minden napján.

Szövitök már álmaitokat?

Én ezekkel a gondolatokkal kívánok szép ünnep- és pihenőnapokat!

Nagy Magdolna

Rólatok és nektek

Jövőre a hetvenedik évfolyamába lép a Jó Pajtás

Nagyszüleitek, sőt dédszüleitek gyerekkorában született meg a Jó Pajtás. Ugye, hihetetlen?! Mégis igaz, mert 1947. január 1-jén Pionírújság néven hagyta el a nyomdát az első magyar nyelvű gyermeklap a volt Jugoszláviában. A lap azóta is megjelenik, csak időközben Jó Pajtás névre váltott. Ez azt jelenti, hogy 2017. január 1-jén tölti be 70. évét, ám évfolyamait tekintve alig két hét múlva beelép a 70. évfolyamába. Kevés újság – különösen gyermeklap – mondhatja ezt el magáról a világon. Legyünk hát büszkék újságunkra!

A jubileumra nem tervezünk különösebb csinnadrattát, ám szeretnénk továbbra is a vajdasági általános iskolások olvasott lapja lenni. Szeretnénk, ha a magatokénak éreznék kis újságunkat, mert rólatok és

nektek szól. Épp ezért ne lepődjete meg, ha kissé felfrissült külsővel, új tartalmakkal várunk benneteket januárban!

*Békés karácsonyt,
valamint sikerekben
gazdag új esztendő
kívánunk minden
olvasónknak,
barátunknak, a szülőknek,
a pedagógusoknak,
a terjesztőknek és
a lap valamennyi
támogatójának.*

*A Jó Pajtás következő
száma január 21-én
jelenik meg.*

Budapestről szeretettel

A jótékonyági Mikulás-esten ezúttal három vajdasági intézmény javára gyűjtöttek

Mint ahogyan a nagyvilág minden falvába, városába, így Budapestre is megérkezett a hétvégén a Mikulás. Budán a Fonó Zeneházban is több száz gyerek várta a piros bundás, nagyszakállú vendéget, aki kedves kis ajándékkal kedveskedett nekik. A megjelent gyerekek többsége közvetlenül is kötődik Vajdaság valamelyik helységéhez, hiszen vagy ő, vagy a szülei származnak innen.

A kishegyesi Gál Flóra és Ódor Szabolcs elragadtatta a jelenlevőket

A jótékonyági Mikulás-est szervezője a Vajdasági Baráti Egyesület, amelynek vezetőjétől, dr. Simon Vilmostól megtudtuk, hogy egész éven át azon szorgoskodnak, hogy segítsenek azoknak a vajdasági gyerekeknek, óvodáknak, iskoláknak, szervezeteknek, akik anyagi gondokkal küzdenek. Támogatják az anyanyelven történő oktatást, segítik a tehetséges tanulókat további sikeres előrehaladásukban. Ebben az évben a nagybecskereki Boldogasszony leánykollégium, a verbászi magyar anyanyel-

És... megjött a Mikulás!

vű óvodai tagozat és a kishegyesi Ady Endre Kísérleti Általános iskola részesült támogatásban.

A rendezvényen számos ismert vajdasági származású, de már Budapesten élő művész lépett fel, és szerzett kellemes perceket a Mikulásra váró gyerekseregnek. A fellépő művészek természetesen ingyen vállalták a fellépést, és a közönség által vásárolt 2000 és 5000 forint értékű támogatói jegyek, az 1000 forintos tombolajegyek bevétele mindmind a támogatási összeget gyarapította.

Rúzsza Magdi ezúttal nem énekelt, hanem egy mesével lepte meg a legkisebbeket, mégpedig a Pölsöskei mesesorozatból Lulla és Lala egy kalandját adta elő. Szőke Zoltántól egy verset kaptak ajándékba, Korhecz Imola, Juhasz Csaba és Veér Bertalan, azaz a Cimbora trió pedig hangulatos dalaival hívta énekekre és táncra a közönséget. Pintér Luca gitározott és énekelt egy régi szép Presser-szerzeményt, Veréb Miksa pedig táncával tette színesebbé a programot. Külön élményt nyújtott a Török nővérek fellépése, hiszen nem mindennapi hangszereket ismertettek meg velünk –

olyanokat, mint a tilinkó, amely egy hosszú fűvös hangszer, az esőbot, amely érdekes aláfestést adó hangutánzó „hangszer”, vagy a koboz, amely egy lantszerű pengetős, illetve a nagyméretű sáándob.

Nagy sikert arattak a vajdasági vendégek is. A legnagyobb tapsot a kishegyesi Gál Flóra és Ódor Szabolcs érdemelték ki somogyi táncukkal, de érdeklődve figyelték Szőke Rebeka szavaltát is, aki Ady Endre A Duna vallomása című versét adta elő. A nagykikindai Détári Apollónia egy kedves kis etűdöt zongorázott el, a kisoroszi Lackó Márta pedig citerán játszott, és ormánsági énekeket hallhattunk az előadásában. Csizmadia Anna népdalokat énekelt, a Szokolai testvérek – Nándor, Lóránt és Gergely pedig harmonikajátékukkal nyújtottak kellemes pillanatokat. Fehér Nóra ádventi hangulatú dalokkal kedveskedett a szépszámu közönségnek.

Az est fénypontja azért csak az volt, amikor csillagszórókat gyűjtöttek a gyerekek, és megérkezett a Mikulás.

**Kiss Zoltán
Fotó: Ótos András**

Csillagok, csillagok, szikrázatok!

Közös tánc

Cipős dobozba zárt szeretet

Egyszer volt, hol nem volt... Volt egyszer Angliában egy nagymama, aki a II. világháború borzalmait követően ajándékokat csomagolt egy cipős dobozba, és elküldte egy környékbeli szegény gyerekeknek. Tettét több ezren követték, a cipős dobozba zárt szeretet azóta áttörte az országhatárokat és egyfajta mozgalommá fejlődött.

A szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium diákjai az idén hatodszor

szervezik meg a cipős doboz akciót. **Széles Réka**, az akció médiafelelősétől megtudtuk, osztálya az idén vette át az akció szervezését. Réka és osztálytársai is ajándékoznak, sőt nem egy, hanem mindenki két cipős dobozt tölt meg édességgel, játékokkal. De nem csak ők, az iskola többi diákja és a tanárok is megtöltenek egy-egy cipős dobozt. Réka most egy 8–10 év körüli kislánynak és egy kisfiúnak válogatott össze ajándékokat. A palicsi Miroslav Antić Általános Iskola diákjai is csatlakoztak más iskolákhoz hasonlóan a szabadkai gimnazisták felhívásához, és részt vesznek a szegényebb sorsú társaik megajándékozásában. Négy ötödikest kérdeztünk, mit csomagoltak a dobozaikba.

egy gyermeket. Most a dobozt egy kislány számára töltöttem meg, raktam bele játékokat, csináltam neki nyakláncot, tettem bele egy plüssmackót is.

Omerovity Imola is kapott kicsi korában cipős doboz ajándékot.

– A legjobban örültem egy kis plüsskutyának, azzal alszok a mai napig is. Kaptam karkötőket, órát, könyveket, játékokat. A fűsabb játékokat odaadtam az ócsémnek. Először azt hittem, hogy a szüleim ajándékoztak meg, de elmondták, hogy ezt egy családtól kaptam. Én egy kislány számára csomagolok össze könyveket, vonalzót, ceruzákat, füzeteket, tolltartót. Játékok is teszek bele, és én is készítek neki nyakláncot és karkötőt.

Mit jelent neked a karácsony?

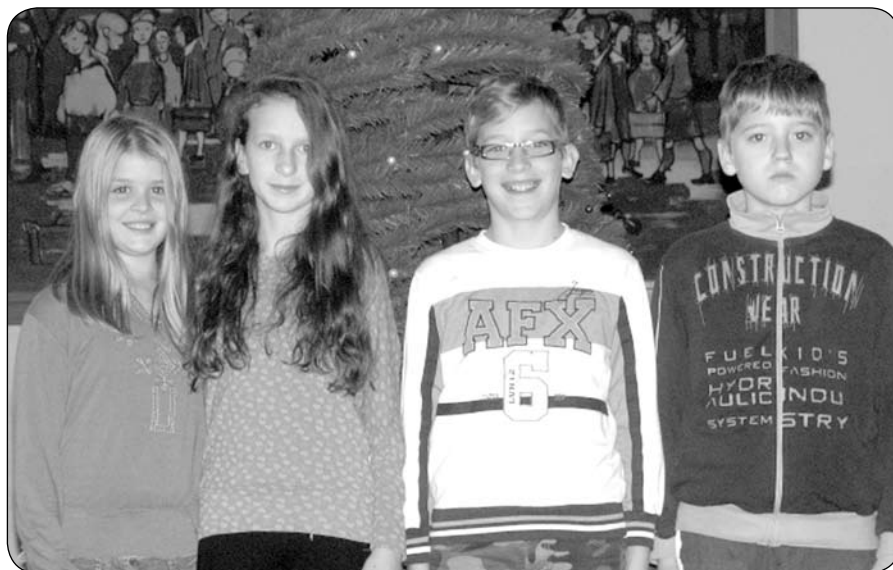
Szulomár Nóra, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

– Legjobban szeretem, hogy együtt a család, közösen díszítjük a fenyőfát, olyankor mindenki elégedettebb, vidámabb. Persze az ajándékokért sem haragszunk meg, de az év ünnepei közül nekem a karácsony a legszebb.

Barcal Viktor, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

– Lakomát tartunk szenteste, a karácsonyfát pedig minden évben más színnel díszítjük fel. Egyik évben ezüst és narancssárga, a másik évben ezüst, arany és piros színeket használunk. Az ünnepi vacsora halászlé és tészta. Két éve Magyarországon ünnepeltük az újévet, legutóbb pedig a Petőfi Sándor Művelődési Központban vártuk. A karácsonyt jobban szeretem, mert színesebb.

Omerovity Imola, Arnod Zsófia, Bajári Roland és Mészáros Lóránt

Arnod Zsófia már nem először vesz részt a cipős doboz akcióban. Családjában nagy hagyománya van az adakozásnak. Zsófia csillogó szemmel meséli annak a cipős doboz ajándéknak a tartalmát, amelyet ő kapott még kicsi korában.

– Volt benne két kisautó, egy rózsaszín meg egy kék. A kékét a bátyámnak adtam. Egész nap a kisautóval játszottam, még azzal is aludtam. A dobozban volt még két Barbie-baba és egy karkötő. A karkötő még mindig megvan, a babákkal már a húgom játszik. A szüleim elmondták, hogy egy családtól kaptam az ajándékokat, mert a szüleim is megajándékoztak

Bajári Roland nem kapott még soha cipős doboz ajándékot. Az általa küldött csomagba ruhákat, iskolai felszerelést és játékot csomagol.

– Én egy 5-6 éves fiút képzelek el, akinek az ajándékaimat csomagolom. Úgy képzelem el, hogy a kisfiú ruhája kicsit szakadt, ezért ajándékozok neki újakat. Szeretném szebbé tenni a karácsonyát.

Mészáros Lóránt is ruhaneműt, sok édességet, szörpöt, sós csemegét és játékot csomagol a cipős dobozba.

– Én egy 4 éves fiúnak csomagolok, aki eléggé szegény. Nálunk a családban nem az ajándékok a fontosak karácsonykor, inkább az, hogy együtt van a család, mert sokan elmentek külföldre, és csak ünnepekkor tudnak hazajönni.

Tavaly az akció végeztével hétszáz dobozt gyűjtötték össze a gimnazisták. Az idén Mikulás napjáig mintegy száz csomag gyűlt össze, a szervezők szeretnék, ha az idén még a tavalyinál is több ajándékot vihetnének a rászoruló gyerekeknek. Réka fiatalabb korában soha sem kapott cipős doboz ajándékot, de az előző években részt vett az ajándékok szétosztásában.

– Láttam azt az örömet, és ez inspirál, hogy segítsék, amennyit csak tudok – mondja Réka.

Kép és szöveg: Vígi Zsoltos Zsaklina

Gyűlnek a dobozok a szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium tantermében

Megvan az első serleg

A magyarcsernyei Nagy Anita sikere a Jó Pajtás sakkversenyén

Lapunk jubiláris 40. sakkversenyén nagy sikert ért el a 10 éves magyarcsernyei **Nagy Anita**, a Petőfi Sándor iskola negyedikes tanulója. Másodszor vett részt a sakkozók körében kedvelt vetélkedőn, és aranyérmert szerzett, mellyel együtt serleget és díszoklevelet vitt haza, dicsőséget szerezve Magyarcsernyének és az iskolájának.

Tavaly is felfigyeltünk kiváló teljesítményre, akkor az 5. helyen végzett. Most viszont az első díjat érdemelte ki az alsósok korosztályában. Versenyszabályzatunk értelmében ugyanis egy csoportban küzdenek az alsósok és a felsősök, az idén összesen 37-en. Anita a hét fordulóban négy pontot gyűjtött össze, pedig többször idősebbekkel is meg kellett küzdenie, és őket is legyőzte. A Jó Pajtás sakkturnáján külön értékelik az alsósok teljesítményét, és közöttük Anita bizonyult a legjobbnak.

A Csókán megrendezett versenyre édesapja, Attila vitte el. A magyarcsernyei különítményt erősítette még a felsősök korcsoportjába tartozó Budai Barbara – ő is 4 pontot szerzett, s ezzel a 37 lány között a 16. helyen végzett – és Tóth Viktor, aki tapasztalatszerzés céljából versenyzett a fiúk 98-as létszámú mezőnyében.

Kérdéseinkre válaszolva Anita elmondta, hogy a szomszédságában lakó **Tószegi Zoltántól** tanult meg sakkozni első osztályos korában, aki azóta rendszeresen foglalkozik vele, és több más érdeklődővel az iskolában. Anita szinkritűnő tanuló, és nemcsak jól sakkozik, hanem tagja a Tulipán néptánc csoportnak, ápolja a néphagyományt (főleg kézimunkázik), és a nyári hónapokban a tűzoltó egységénél foglalataskodik. Barátkozásra is van ideje, de mindenekelőtt a sakkot szereti. Házi kedvencei a cicák és a kutyusok, ennél fogva nem volt meglepő a „mi leszel,

ha nagy leszel?” kérdésre adott válasza: állatorvos, habár azt is elmondta, a matematika a kedvenc tantárgya.

Tanítómestere szerint Anita nagy tehetség, szépen fejlődik, máris megérdemelné a harmadik kategóriát, s bizony néha őt is megszorogatja. Megszerezte első serlegét, és további sikerekre képes.

Piszár József

Mit jelent neked a karácsony?

Ladistry Nóra, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

– Azt szeretem legjobban a karácsonyban, hogy együtt van a család és közösen feldíszítjük a karácsonyfát. Nagyon várom a karácsonyt. Nem kapunk nagy ajándékokat, de nem is fontos, mert jobban szeretünk adni mint kapni. Az újévet többször Magyarországon ünnepeltük meg, de ha nem ott, akkor a Petőfi Sándor Művelődési Központban töltjük a szilveszter éjszakát. A karácsonyt jobban szeretem, mert akkor együtt van a család.

Erdős Levente, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

– Szenteste feldíszítjük a karácsonyfát, aztán elmegyünk a nagyszülőkhöz vacsorára. Ott megajándékozunk egymást, elfogyasztjuk a hagyományos ünnepi vacsorát. Az újévet szintén a nagyszülőkkel közösen ünnepeljük. A karácsonyt jobban szeretem, mert együtt van a család és nem kell éjfélig fennmaradni.

Kávai Rita, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

– Leginkább szeretetet és örömet várok a karácsony ünnepétől. Az új évben szeretném ha jobbakk lennének a jegyeim és az év végén szeretnék szinkritűnő tanuló lenni.

Kávai Rita

Kávai Renáta, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

– Én ugyanazt várom, mint a testvérem, szeretnék szinkritűnő tanuló lenni. A télapónak írtam levelet, amiben egy lányos Legót kértem.

Ladistry Nóra

Erdős Levente

Karácsonyi levél

A karácsony a szeretet ünnepe.

A karácsonyi készülődés nem csak arról szól, hogy feldíszítjük a fát, díszeket és finomságokat gyártunk. Az ünnep eljöttével előkerül a hófehér papírlap, amelyet aztán színes borítékba teszünk, valamint a toll. Számomra nagy fejtörést jelent egy kívánságlista elkészítése, de amikor elkezdtem írni, a mézeskalácsillat és a fények, amelyek körülöttem keringenek... csodát művelnek velem. Valahogy abban a pillanatban megragad az ünnepi hangulat, és csak úgy penderitem a betűket, ahogyan csak a kezem bírja. Már csak gondolkodnom sem kell és mégis, mégis sikerül megírnom a listát. Beleteszem a borítékba, lezárom a szélét, és végre kész a remekmű. Sokáig nézem némán, szótlanul, gyönyörködök benne.

Én hiszek a karácsony szellemében, és remélem, nemcsak én, hanem a többi ember is.

Lázár Lea, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Meghitt karácsony estéék

*Karácsony ünnepén
Az a kívánságom,
Legyen boldog mindenki
Ezen a világon.
Itt is ott is mindenütt
Legyen béke,
Mint amilyen bent lakik
Az emberek szívében.
(Pálfalvi Nándor)*

Decemberben, karácsony előtt gyakran szoba kerülnek a meghitt karácsonyi estéék, a karácsonyfa, az alá kerülő ajándékok, amit azoknak szánunk, akiket szeretünk... a finomabbnál finomabb kalácsok, a szeretet, a boldogság, a békeség, mint ahogyan Pálfalvi Nándor is leírta a versében.

Az óbecsei Samu Mihály iskolában már karácsonyi a hangulat Luca előtt is. A rajz szaktanterem ablakain földíszített karácsonyfa, mellette büszke hóember.

Mi másról beszélgetnénk, mint a közelgő ünnepről, hogy kinek mit jelent a karácsony, mi mindennel lepik meg a szeretteiket, meg persze, hogyan készülnek a nagy ünnepre.

Nagyon szerethetik ebben az iskolában a karácsonyt, hisz tizenegyen is vállalkoztak arra, hogy elmondják, mit jelent nekik ez az ünnep. Ők **Józsa Zsuzsanna** magyartanárno diákjai: **Varga Imola, Répási Nikoletta, Elek Nikoletta, Urbán Emőke, Kovács Viktória, Szentí Renáta, Kocsis Emanuella, Brasnyó Márk, Varga Villó, Dudás Karolina** és **Simon Mária**.

Imola az idei Szűcs Imre Gyermekeversmondó Verseny díjazottja. Nagyon várja a karácsonyt, hisz akkor már szünet van, lehet sokat olvasni, pihenni, lazítani.

– Szerintem a legszebb ünnep a karácsony – mondja –, nemcsak az ajándék miatt várom. Olyankor mézeskalács illatú a ház. Minden évben anya süti, mi a testvéremmel díszítjük, apa húzza át rajta a cérnát, mi pedig fölakasztjuk a fenyőfára.

Répási Nikoletta nemcsak a fát díszíti, hanem a karácsonyfa alá búzát is tesz, melyet még Luca napján elültettek.

– Nálunk fenyőillatú ilyenkor a ház, s azt nagyon szeretem. Mindig élő fenyőt veszünk. Apu és a testvérem előkészítik a szaloncukrot, én meg feldíszítem a fát. Ilyenkor hópelyhekkel, gyertyákkal díszítjük a lakást, meg a szeretteinket megajándékozunk.

Ha hó nem is lesz, hóemberük már van

Elek Nikoletta elmondása szerint náluk is fenyő és mézeskalács illatú a ház.

– Nálunk meghitt a hangulat. Halat, bejglit is szoktunk sütni, diósat és mákosat. Az idei karácsony különleges lesz, hisz anyukám hazajött a kórházból, jó hírek vannak, s együtt lesz a család. Karácsonyi énekeket hallgatunk, meg éneklünk majd.

Emőke is kivészi a részét a díszítésből. Az az elve, hogy saját készítésű, személyes legyen az ajándék. Igaz, tavaly ő is vásárolt ajándékot, s kapott is, s nagy volt az öröm.

– Mivel a testvérem szeret focizni – magarázza –, egy focilabdát meg mezt vásároltam neki a zsebpénzemből. Nagyon megörült neki. Én meg a szüleimtől egy szép, divatos ruhát kaptam, amelyben újévezni mentem. Én is nagyon megörültem az ajándéknak.

Viktória arról mesél, hogy ők az iskolában játszották a titkos barát játékokat.

– Egy hónappal ezelőtt ráírtuk a neveket egy papírra, egy sapkából mindenki húzott egyet, s akit kihúzott, az lett a titkos barátja. December 22-én ajándékozunk meg a titkos barátunkat.

Renáta is segített a rajztanárnöknek kifesteni az ablakokat, s ha nem is esik hó, ott díszleg a hóember meg a karácsonyfa.

– Sok hópelyhet is készítettünk. Papírból vágtuk ki, s az ablakokra ragasztottuk. Otthon is kidíszítem nemcsak a fenyőfát, hanem az

Meg karácsonyfa is

ablakokra is kerül hópelyhely. Nálunk is mézeskalácsillat van... Különben készülünk a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör karácsonyi műsorára járszági néptáncokkal. December 26-án lépünk föl.

Emanuella is arról mesél, hogy nagy az előkészület náluk, nemcsak sütitket készítenek, hanem tortát is.

– Karácsonykor nálunk is kalácsillat van – mondja –, anyukám megsüti a tortát, én meg kidíszítem. Karácsony napján a mamához megyünk ebédre. Tetszenek a karácsonyi énekek, melyeket este szoktunk énekelni.

Márk kistestvére még hisz a Jézuska meséjében, s nagyon örülnek mindannyian, hogy örömet szerezhetnek neki.

– Tavaly vettünk neki legót, mert most azzal szeret játszani. Én is segitettem kiválasztani. A karácsony nemcsak az ajándékozásról szól, hanem az a fontos, hogy együtt van a család. Nagyon szeretném, ha fehér lenne a karácsony, hogy megszántsázzam a kisöcsémet.

Villó is azért szereti a karácsonyt, mert ilyenkor együtt a család.

– A nagynémémék Bécsben élnek, s most itthon lesznek. Jó az, mikor együtt vagyunk. Meg azt is szeretem, mikor a fa alatt sok ajándék lapul. Tavaly jégvárásos dolgokat vettünk az unokatestvéremnek, az idén könyvet kap. A nővéremnek karkötőt szeretnék venni.

Karolina szerint is a legszebb ünnep a karácsony.

– A nenémék Szabadkán laknak, de ezt az ünnepet nálunk töltik. Boldog leszek, hisz az unokatestvérem olyan idős, mint én, s jól elszórakozunk. Együtt feldíszítjük a fát. Az idén rózsaszín és ezüst színű gömbök lesznek rajta.

Marika szeret énekelni, tavaly a templomban is énekelt karácsonykor.

– A karácsony a szeretet és Jézus születésének ünnepe. Én is örülök e szép ünnepnek. Otthon mi készíjtjük a karácsonyfadíszeket.

Koncz Erzsébet

Cuki nyuszi és fagylaltozó mókus

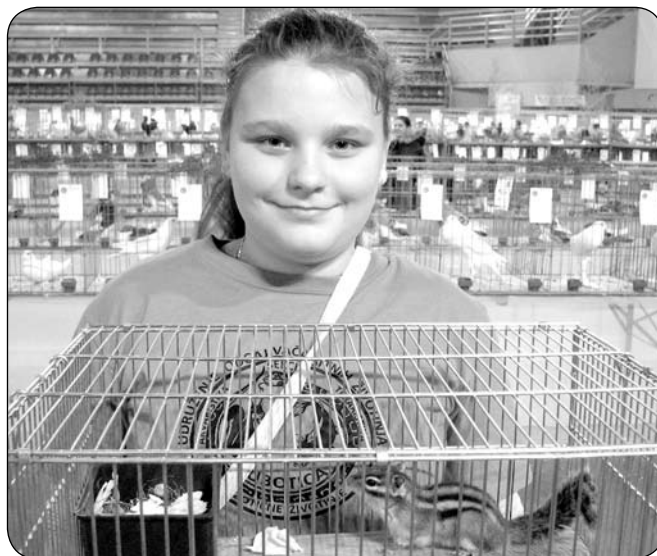
A házi kedvenc hatalmas öröforrás, de felelősség is

Agyerekek és az állatok kapcsolata óriási jelentőséggel bír, mert a háziállatok hatalmas öröforrást jelentenek. A házi kedvencek hűséges társak, segítik a testi és lelki fejlődésünket is. Ha az iskolában kirekesztenek, kiközösítenek bennünket, önértékelésünket nagy eredménnyel javítja egy négylábú barát, amelyhez odabújhatunk, amelyről gondoskodhatunk. Az élőlény közelsége ellensúlyozza az elutasítottság érzését. Az állatokat nem érdekeli, hogy valaki szép vagy csúnya, alacsony vagy magas, ahogyan az sem, van-e trendi mobiltelefonja, táblagépe, vagy a legújabb divat szerint öltözködik-e. Az állat számára egyedül az ember viselkedése, jelleme számít, és az, hogy hogyan bánnak vele.

Teodor kedvenc étke a sárgarépa

Mint minden évben, november utolsó hétvégéjén a szabadkai sportcsarnok átalakul egy hatalmas ketreccé telis-tele tollasokkal és négylábú kedvencekkel. Az idén a 32. Nemzetközi Kisállat-kiállítást, a 2. Szerbiai Kisállat-tenyésztők kiállítását és az 58. Szerbiai Ornitológiai bajnokságot tartották meg. Lehetett látni göndör galambot, narancsszínű kanárit, nyolckilós nyuszikat, szebbnél szebb díszhalakat, kígyókat, békákat és más hullóket is. A kiállítás mellett a gyerekek számára előadásokat is tartanak. Az idén az egzotikus és az őshonos állatokról tanulhattunk meg többet. Ennek az előadásnak a célja, hogy a gyerekek és az idősebbek is megértsék, az állatok nem csupán egyszeri eldobható termékek, hanem törődést és felelősséget igénylő élőlények. Ezt nagyon jól tudják a **Tomek Viktória** és **Vivien**, az ikerpár, két angóra nyusziról gondoskodnak. A kisállat-kiállítás keretében a gyerekek elhozhatták saját házi kedvencüket, bemutathatták őket az érdeklődőknek, és segíthettek a döntésben azoknak, akik még bizonytalanok, és nem döntöttek el, milyen kisállatról gondoskodnának szívesebben. Viktória a másfél éves szürke szőrű Teodorról gondoskodik, Vivien pedig a fehér szőrű és nagyon félnék Angóráról. Teodor a répát szereti leginkább, Angóra viszont az almának örül legjobban. A testvérpár naponta eteti házi kedvenceit, amelyek a pincében kaptak lakhelyet. De nem csak etetésből áll a törődés, a testvérpár hetente takarítja a kis állatok lakhelyét. Viktória azért ajánlja a nyuszikat házi kedvencnek, mert könnyű őket megszelídíteni, és lehet őket babusgatni, ölelgetni, valamint jókat lehet játszani velük. Vivien nem tudta magához ölelni Angórát a kiállításakor, mert a nyuszi kislány nagyon ijedt volt a nagy zajtól és a rengeteg idegen embertől. Otthon viszont – ahogy gazdija meséli – sokkal felszabadultabb. Azt élvezi legjobban, amikor kiengedik az udvarra. A lányok szerint sokkal felelősségteljesebbek lettek, amióta a kedvenceikről gondoskodniuk kell.

Szumónak a vaníliás fagylalt a kedvence

Pósa Szintia a kiállításra az egyik mókusát hozta el, amelyet Szumónak nevezett el. Szumó egy kilenc éves csíkosmókus. Gazdája elmondása szerint Szumó mindent eszik, amit ő is. Kedvenc étke pedig – még ha hihetetlenül is hangzik – a vaníliás fagylalt. Szumó nem járhat-kelhet szabadon a lakásban, a ketrecébe zárva él. Szintia szerint meg lehet szelídíteni a csíkosmókust, igaz az első néhány hétben harapnak, de később megszokják a gazdit. Szintia azért ajánlja a mókus házi kedvenceknek, mert a kutyusokhoz hasonlóan a mókusok is ragaszkodnak a gazdájukhoz.

Angóra nagyon félnék nyuszi kislány, nem szereti, amikor idegenek fotózzák

Az ünnepek közeledtével nem árt hangoztatni, hogy egy kisállat tartása nem csak játékból áll, nagy felelősséggel is jár. Az ajándékba kért és kapott kedvenc nemcsak háromnapos csoda, hanem gazdajaként a mi feladatunk, hogy egészséges és teljes életet biztosítsunk számára.

Kép és szöveg: Vígi Zsoldos Zsaklina

*„Mikulás, Mikulás, kedves Mikulás,
Gyere már, gyere már, minden gyerek vár,
Krumplucukor, csokoládé, jaj de jó,
De a virgács jó gyerekeknek nem való.
Mikulás, Mikulás, kedves Mikulás
Gyere már, gyere már, minden gyerek vár!”*

Énekeltek mindannyian ezt a kedves kis dalt december 4-én az óbecsei Petőfi Sándor iskolában. S amint várták, meg is jött a Mikulás a diákok, ovisok legnagyobb örömeire. A jóságos ajándékosztó Mikulás mellett, szükség volt a rosszaság és a büntetésosztó krampuszra, mely mára már megszélidült, nem virgácsot osztogatott.

Az itt szereplő krampuszok, a negyedikesek is jóságosak voltak, segítettek ez esetben a tanító néniknek, az ovisoknak. Meg hát jók is voltak, mert már megkapták délután a Mikulástól az ajándékot, az iskola jelével ellátott sárga pólót, melyet mindannyian föl is vettek erre az alkalomra.

Ugyanis **Csernyák Szilvia**, **Banko Ibolyka** és **Vastag Géber Judit** tanító nénik meghívták az ovisokat egy Mikulás-napi bulira, melyet az iskola dísztermében tartottak meg. **Szűcs Budai Engelbert** igazgató is üdvözölte a nagycsoportosokat, a leendő elsősokeket. A tanító nénik is örömmel fogadták a vendégeket, s elmondták, hogy szeretik, ha a diákjaik jól érzik magukat az iskolában, meg elmesélték, hogy a

Mikulás-napi buli az óbecsei Petőfiben

játszás mellett megtanulnak majd írni, olvasni, s jövőre már tudnak levelet írni a Mikulásnak...

Ezen a napon csak játszottak, énekeltek, buliztak, ismerkedtek a tanító nénikkel, a diákokkal, az iskolával.

Hogy mit játszottak? Kosárba dobáltak ajándéksomagot, melyet a negyedikesek, a krampuszok adtak nekik. No, nem olyan közelről, hanem ott volt a vonal, úgy egy méterről

kellett megcélozni a kosarat. A negyedikesek pontoztak...Hogy jó tekezőknek bizonyultak-e? Aki a kis labdával eltalálta a bábót, az kapott pontot...A Didergő Mikulást is eljátszották, sálat, sapkát kellett fölvenni mindenkinek, minél hamarabb. Amelyik csoport első lett, az kapott sok pontot. Ki lehet ám fáradni a sok játékban, s hogy egy kicsit pihenjenek, körülülték az asztalokat, fenyőfadísz készítették. Mégpedig Mikulást! Mindannyian egy kartonra lerajzolták a kezük nyomát, kivágták, vattát ragasztottak rá, sapkáját kifestették pirosra, s kész is lett a dísz, melyet a szépen földízített fenyőfára aggattak. Közben a jóságos krampuszok szörppel kínálták az ovisokat. Hogy miért kaptak ajándékot a Mikulástól? Egy dal elénekléséért. Hogy érdekes legyen, a fiúk nem szánkón, hanem műanyag zsákon húzták a Mikuláshoz azokat az ovisokat, akik énekelni szerettek volna. Hogy mi volt az ajándék? Alma, csoki... Úgy összebarátkoztak a Mikulással, hogy még az ölébe is ültek... Le is fényképeztem őket! Jó buli volt, jól szórakoztak nemcsak az ovisok, hanem a szülei is.

Hogy sikerült-e megszerettetni a kis gyerekekkel az iskolát? Azt hiszem, igen!

Koncz Erzsébet

Az ajándékok a csizmába kerültek

Nem csak énekeltek, a bátrabbak a Mikulás közelébe férkőztek

Különféle díszek készültek a csoportmunka során

Nagy sikerrel szerepeltek a Fölszállott a páva elnevezésű népzenei tehetségkutató televíziós műsorában a vajdaságiak. Közülük legtovább jutott a két bácskertesi/kupuszinai lány, vagyis a Bukrok, de nagy jelentőséggel bír, hogy megmutatták tudásukat, ragaszkodásukat a népzenehez a többiek is. Bebizonyosodott, hogy van utánpótlás, nem véletlen Csizmadia Anna és a Cirkalom Táncegyüttes tavalyi sikere. Mai számunkban a bácskertesi lányok mellett az adai Bognár Odettről és az újvidéki Ivánovics Viktorról szólunk, akiket a különféle vajdasági népzenei versenyeken már volt alkalmunk megismerni.

A maximumot nyújtották

Csennai Panna és Koleszár Judit alkotja a Bukrok népdalkettőt. A „kupuszinai pacsirták” – ahogyan nevezi őket a magyarországi sajtó – a közép-döntőben is elragadóan énekeltek, megmutatták csodás viseletüket. A versenyre falubelijük, Csizmadia Anna készítette fel őket. Erre nagyon büszkék mindkettőn, mint ahogyan arra is, hogy ennek a tévéműsornak és részben nekik köszönhetően a Kárpát-medencében ismertté vált kis falujuk neve. Anna felrajzolta a térképre Kupuszina/Bácskertes népdalkincsét, amelyet a Bukrok csak tovább erősítettek.

– Kihoztuk magunkból a legtöbbet – mondták a lányok a december 4-ei tévés szereplés alkalmával, hisz mindketten megfázva érkeztek. Mi tesszük hozzá: semmi sem látszott betegségükből, ellenkezőleg, jól szerepeltek, és nagyon büszkék voltunk/vagyunk rájuk. Hisszük, hogy tényleg egy életre szóló

Pannát és Juditot Csizmadia Anna készítette fel a versenyre

FÖLSZÁLLOTT A PÁVA

Vajdaságiak a tévés megmérettetésen

emlék marad számukra a Fölszállott a páva 2015-ös szériája.

A 2002-es születésű Judit és az egy évvel idősebb Panna korán magába szívta a népzene levegőjét. Lehet másként felnőni Kupuszinán? Bizonyára nem, de a tehetség is elengedhetetlen ahhoz, hogy valaki a népzenei tehetségkutató vetélkedőkön eredményesen szerepeljen. Judit szerint a jó Istennek köszönhetik a szép eredményt. Panna örömmel veszi, hogy egyáltalán megmutathatták kicsi közösségüket országnak-világnak. Már csak azért is, mert ragaszkodnak szülőfalujukhoz, kicsi, de erős, összetartó közösségnek tartják. Ráadásul a vetélkedő kiváló alkalmat nyújtott arra is, hogy a nagyvilágnak megmutassák a palóc viseletet, és a hagyományörzésnek azt a magas fokát, ami szülőfalujukban tapasztalható.

Panna és Judit pici koruk óta ismerik egymást, egymás szomszédságában laknak, sok mindent együtt tanultak meg, és szerepelni is együtt szoktak. Épp ezzel magyarázható, hogy mennyire „lazán” vették a fellépést, legalábbis Panna így fogalmazott. Mi, tévénezők, valóban úgy láttuk, nemigen zavartatják magukat a mi lányaink, énekeltek, apait-anyait beleadva.

– Mindenütt a maximumot igyekszünk nyújtani. Így volt a páván is, és az iskolában is, ahol most már nagy a hajtás. Sokat kimaradtunk ebben a félévben, miközben szeretnénk a tanulmányi előmenetelünket is megtartani, vagyis kitűnő tanulók maradni – mondták.

A szép eredményhez mindenképp „hozzájárult” Judit édesapja, Koleszár Nándor, aki zenetanár, és természetesen sokat foglalkozott a lányokkal, mint ahogyan a falu aprajagyjával. Ez talán mégsem lett volna elegendő, ugyanis a tánc, és a zene vonzásában élő lányok kb. két évvel ezelőtt fordultak igazán

a népdaléneklés felé, mivel felbuzdultak Csizmadia Anna kivételes sikerén. Ezért hálásak is neki. Ráadásul Anna nagyban segítette őket a felkészülésben, hiszen ő igazán tudta, mire kell számítani a Fölszállott a páva vetélkedőn.

Panna nyolcadikos, Judit hetedik. A pályaválasztás kérdésében még nem döntöttek, de az biztos, hogy egy életre szóló leckét kaptak a pávas vetélkedőtől. Lelkiekben megerősödve haladhatnak tovább, mint a 2015-ös népzenei megmérettetés legsikeresebb vajdasági szereplői.

A nagynéni nyomdokaiban

A magyar és szlovák nemzetiségű szülőktől származó újvidéki Ivánovics Viktor ugyancsak nagy sikert aratott a Fölszállott a páva vetélkedőjén. A 11 éves, 5 nyelvet ismerő, „kalapos” fiatalember szlavóniai dalsokrával vette le a lábáról a zsűrit, majd a közönséget is. Két kategóriában is próbálkozott, hangszeres szólólistaként prím-tamburán játszott, de végül énekes szólólistaként ért el nagyobb sikert.

Viktor megkedvelte a tamburát

Gondolom, a népzenekedvelőknek nem hangzik ismeretlenül Viktor vezetékneve, hiszen a tüneményes hangú nagynéninek, **Fábri-Ivánovics Tündének** köszönhetően immár csaknem két évtizede népzenei körökben ismert az Ivánovics név. Tünde hangja mellett, dalain nőtt fel Viktor, az unokaöcs, aki még csak hatodikos, de többször bizonyította, hogy nagynénje nyomdokaiban jár.

Viktor sokoldalú fiú, de nagy szenvedélye a zene. Szívesen énekel népdalokat, emellett E-prim tamburán játszik. Tanárai között első helyen Tünde áll, hisz Viktor egészen kis korában már énekhangja mellett aludt el, továbbá **Fábri Géza** és **Oláh Sándor**, akik a hangszeres oktatásban segítik.

– Viktor kicsi kora óta dúdolgat, zenét hallgat. Gyakran Skype-on keresztül tanul nagynénjétől, aki Szegeden él, vagy újvidéki nagyszüleinél gyakorol. Úgy tűnik, az ének mellett Viktor valóban megkedvelte a hangszeret, hiszen még csak egy éve tanult meg rajta muzsikálni, de állandóan a kezében van – meséli édesanyja.

Az újvidéki fiú rövid pályafutása során a magyar népzene mellett belekóstolt a szlovák, és a szerb dallamokba is. Kitűnő eredményt mutatott fel a Szólj, síp, szólj! vetélkedőn, az ÁMV-n, és több magyarországi versenyen is.

N-a

Odett és a tambura

Az adai Bognár Odettnek ugyan a döntőbe nem sikerült bejutnia, ám így is rengeteg szép élménnyel és pozitív visszajelzéssel gazdagodott, ami saját bevallása szerint mindenképpen tevékenysége folytatására ösztönzi, mert szeretné mind magasabb és magasabb szinten üzni.

Bognár Odett moholi népdalokat adott elő a Fölszállott a páva elnevezésű népzenei tehetségkutató műsorban, ahol csodálatos énekhangjával és varázslatos tamburajátékával szinte mindenkit lenyűgözött. A találkozó a tamburával azonban nem tekinthető szokványos történetnek, hiszen saját elmondása szerint óvodás korában azért választotta a tamburát, mert az hasonlított a legjobban ahhoz a hangszerhez, amelyen játszani szeretett volna.

– Amikor óvodás koromban a társaimmal együtt elmentünk egy hangszerbemutatóra, mindenképpen citerázni szerettem volna, hiszen a nővérem már korábban elkezdett játszani ezen a hangszeren. Kiderült azonban, hogy a zeneiskolában nem oktatnak citerát. Azt mondták, hogy a tambura az, ami a leginkább hasonlít hozzá, éppen ezért ezt választottam, amit azóta sem bántam meg, hiszen nagyon megszerettem ezt a hangszeret. Olykor-olykor azért a nővérem citeráján is szoktam játszogatni, túlzás lenne azt állítani, hogy tudok is rajta játszani, de azért próbálkozom – mesélte nevetve Odett, aki már óvodás korában csatlakozott az adai Aranykapu Művelődési Egyesület hagyományörző csoportjához, ahol rendkívül sok népdalt megtanult, néhány évvel később azonban átiratkozott a szintén adai Vadvirág Hagományápoló Körbe, amelynek jelenleg is a tagja. Az egyesület rendezvényein nemcsak szólóban, hanem a tamburacsoport tagjaként is rendszeresen fellép, nagy sikert aratva a közönség körében.

A Fölszállott a páva elnevezésű népzenei tehetségkutató műsorban saját elmondása szerint elsősorban a tanárai biztatására jelentkezett. Szülei eleinte féltették azoktól a dolgoktól, amelyekkel egy ilyen típusú műsor járhat, azóta azonban már nagyon büszkék rá. Odett felkészülését tanárnője, **Čupić Annamária**

mellett több szakember is segítette, de sokat jelentett számára az a tudás és tapasztalat is, amelyre a helyi Vadvirág Hagományápoló Kör tagjaként tett szert.

– Éppen Debrecenben voltam, amikor kiderült, hogy bejutottam a versenybe, aminek természetesen nagyon örültem, hiszen szerettem volna a televízió nyilvánossága előtt is bemutatkozni. Azok, akik bejutottak az élő adásba, részt vehettek egy nyári táborban is, ahol valamennyien nagyon jól éreztük magunkat, valamint ennek köszönhetően rengeteg új barátot szereztem, ugyanakkor nagyon sokat tanultam is. Aztán jött az élő adás, én moholi dalokat adtam elő, ugyanis szerettem volna, ha minél többen megismerik annak a helynek a népdalkincsét, ahonnan én is érkeztem. A próbák nagyon kimerítettek, de nagyon élveztem a szereplést, annak ellenére is, hogy mindvégig nagyon izgultam. Rendkívül sok pozitív visszajelzés érkezett hozzám, és a zsűri véleményének is nagyon örültem, hiszen fontosnak tartom, hogy megfogadjam a tanácsokat annak érdekében, hogy minél többet tudjak fejlődni – magyarázta Odett. – Amikor kiderült, hogy nem sikerült bejutnom a döntőbe, akkor eléggé csalódott voltam, ahogyan mindenki más is, akinek nem sikerült, de hát az élet megy tovább – tette hozzá nevetve, majd azt is elárulta, hogy az általános iskola befejezése után előbb a Szabadkai Zeneiskolában, majd a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen szeretné folytatni a tanulmányait. Saját bevallása szerint fontos célkitűzésének tekinti, hogy minél többekkel megpróbálja megismertetni és megszerettetni a tamburát, hiszen tapasztalatai szerint a fiatalok közül ma már eléggé kevesen ismerik ezt a hangszeret, ezen pedig mindenképpen szeretne változtatni.

Odettet és társait az adai közönség legközelebb a Vadvirág Hagományápoló Kör karácsonyi műsorán láthatja, amelyet december 19-én, szombaton 17 órai kezdettel tartanak meg az adai színházteremben.

Máriás Andre

Fotó: Mediaklikk.hu

Odett élvezte a szereplést

Amit nem tudtál a téli ünnepekről

A karácsony eredetileg egy mozgó ünnep volt, az év különböző időpontjaiban ünnepelték. A december 25-ei dátumot Juliusz pápa döntésére tűzték ki a negyedik században, mert akkor volt a római téli napforduló, a nap visszatérésének az ünnepe. Mivel a nép nem volt hajlandó feladni ezt a hagyományos ünnepet, a legjobb gondolat volt, hogy összekapcsolják a karácsonnyal, hogy azzal helyettesítsék a pogány ünnepléseket.

752-ben, amikor a Julián naptárról áttértek a Gergely naptárra, elvesztettek 11 napot az évből. Tehát a december 25-ei dátum 11 nappal hátramoszult. Azok az egyházak, amelyek ma is a Julián kalendáriumhoz igazodnak – például az ortodox egyház –, január 7-én ünneplik a karácsonyt.

A legtöbb karácsonyi szokás (ajándékozás, gyertyagyújtás, karácsonyjárás, karácsonyfa) régebbi vallásokból ered.

Alább bemutatunk néhányat a még fennmaradt pogány szokásokból.

Bifana, Olaszország Mikulása

Bifana, egy barátságos boszorkány, seprűn repül le a kéményeken, hogy a kiakasztott harisnyákba ajándékokat tegyen. A legenda szerint Bifana éppen spregetett, amikor a háromkirályok bekopogtattak hozzá. Felajánlották, hogy magukkal viszik a kis Jézust megnézni, de azt mondta, nincs ideje. Utóbb meggondolta magát, de már késő volt. Ezért a mai napig is betér karácsonykor minden házba, és ajándékot hagy mindenhol a kis Jézus tiszteletére.

Svédországban

Mielőtt a kereszténységet felvették volna, a svédok a téli napfordulókot a napot ünnepelték. A neve Midvinterbloot, ami azt jelenti, hogy tél középi vér, és olyankor állat- és emberáldozatokat mutattak be. Az áldozati oltárok meghatározott helyekre voltak felállítva, és még jelen pillanatban is majdnem minden régi svéd templom egy hajdani áldozati színtér helyén áll. Az utolsó pogány rítusokat végül is 1200 körül adták fel a misszionáriusok befolyásakor. (Bár eleinte a misszionáriusok is áldozatokként végezték a viking falvakban.) A Midvinterblootnak az volt a szerepe, hogy a helyi istenségeket kiengeszteljék, hogy azok nagylelkűen szabadon engedjék a napot,

Retekfaragás Mexikóban

és az visszatérhessen a Földre. A telek Skandináviában sötétek és ijesztőek. És azok az istenek nagyon nagy hatalommal bírtak. A csütörtök a mai napig is a háborúskodás istenének, Thornak a nevét viseli, a péntek pedig a termékenységét (Freja). Azt is érdekes tudni, hogy svédül a karácsonyt julnak nevezik, és a Jul gnómnak ugyanakkora szerepe van, mint a Téalapónak vagy a Krisztkindlinek. Nem könnyű a régi pogány szokásoktól megszabadulni. Állítólag a régi vallás, Thorral és barátaival az élén itt-ott még ma is él, ha nem is olyan véres többé.

Dozmoce – a Haldokló év ünnepe Tibetben

Az öt napig tartó ünnep központja egy oszlop, amely fel van díszítve csillagokkal és egyéb, színes fonalakból készített dekorációkkal. Ijesztő maszkokat viselő táncosok ugrálják körül, hogy elijesszék a rossz szellemeket a következő évre. Dáridózásokkal és imádkozásokkal telnek a következő napok, fináléként a nép együtt dönti le az oszlopot és szedi szét a dekorációkat.

Ganna – etióp szokás

A legenda szerint a juhászok, amikor meghallották Jézus születésének a híret, rázták a pásztorbotjaikat, és egy Ganna nevezetű társasjátékot játszottak örömlükben. Ennek emlék-

kére játssza ma a gannát Etiópiában minden keresztény férfi és fiú karácsony napján, vagyis január 7-én (a régi kalendárium szerint).

Napforduló Skóciában

A napforduló ünnepét az év legrövidebb napjának az előestéjén tartják. Időszámításunk első évezredében a mai skótok ősei, a kelták napfordulókot a Nap istenét ünnepelték, örvendezve, hogy ezután visszatér, és újra erősödni fog. A szokások ma is élnek a néphagyományokban az angol nyelvterületeken, és különféle változatokban a világ más tájain is. Egy nagy fahasábot – a Julhasábot – felállítanak egy tisztás közepén, és meggyújtják. Mindenki körültáncolja a tüzet. Azt mondják, hogy minél nagyobb zajt csapnak, annál jobb, mert ezzel ébresztik fel a Nap istenét, s így az újjáéledés folyamatát.

Vajszobrászat – buddhista újévi szokás

Tibeti szokás, hogy újévkor a buddhista szerzetesek jakvajból aprólékos gondval készített szobrokat faragnak, minden évben más és más történetet és tanító mesét elevenítve meg. A szobrok néha elérik a tíz méteres magasságot, és speciális vajlámpások világítják meg őket. A legjobban sikerült szobrok készítői kitüntetésben részesülnek.

Csaomosz – pakisztáni napforduló ünnep

Ennek az ünnepnek is pogány, a muzulmán kort megelőző eredete van. A napforduló idején egy ősi félisten leszállt a földre, hogy összegyűjtse az imádságokat, és elvigye a Mindenható (Dezao) lábához. Az ünnep alatt a lányok és asszonyok rituális fürdőt vesznek, a férfiak pedig vizet öntenek a fejükre, mialatt egy kenyert emelnek az ég felé. Ezután a férfiak is megmártóznak, de aztán nem szabad székre ülniük, amíg naplemente után kecskevérral nem fröcskölnek az arcukat. A tisztító rítusok után nagy fesztivált rendeznek, táncolnak, tűzrakásokat gyújtanak, és esznek-isznak. (due.hu)

Midvinterbloot

Decemberi jeles napok

Az év legjelesebb ünnepei decemberre esnek legtöbb mai ember életében. Különösen igaz ez az állítás, ha néprajzilag szemlélődünk. December 6-án érkezik a Mikulás, 13-án a boszorkányos, jóslásra hajló Luca, 25-én ünnepeljük a karácsonyt, Jézus születését, majd a hónap vége táján, 28-án jönnek az Aprószentek, 31-én pedig Szilveszter napját ünnepeljük, és beköszönt az új esztendő.

Menjünk sorjában azokon az ünnepeken, amelyek még előttünk állnak. Karácsony napjával valójában egy újabb ünnepi szakasz kezdődik, a „karácsonyi tizenketted”, amely január 6-áig, vízkereszt napjáig tart. Ez egyben a vizek megszentelésének és Jézus megkeresztelésének az ünnepe is.

Karácsony első napján van a **betlehemezés**: ezt a játékot templomokban, majd később házakhoz járva adták elő a gyerekek. Gyakran állatok is szerepeltek benne, a gyermek Jézus pedig élő kisbaba volt. A szereplők – pásztro-

Betlehemezés

Jeles sportesemények 2016-ban

Augusztusban megnevezik az új sportágakat, melyek felkerülhetnek a 2020-as tokiói nyári olimpia programjába.

Nyári olimpiai játékok, Rio de Janeiro, Brazília (augusztus 5–21.)

Paralimpiai játékok, Rio de Janeiro, Brazília

UEFA Labdarúgó Európa-bajnokság, Franciaország (június 10. – július 10.)

Junior műkorcsolya- és jégtánc-vb, Debrecen, Magyarország

rok, angyalok, Mária, József – eljátszották a Jézus születéséről szóló bibliai történetet, majd átadták ajándékaikat, jókívánságaikat. Ezután a házigazdák megvendégelték őket.

István napjától, december 26-ától újévig regösök járták a falut, énekeltek, és jókívánságokat mondtak a ház lakóinak. A regölés egy természetvarázsló énekmondás, köszöntés volt.

A borszentelés **Szent János napján**, december 27-én volt régen. Ezen a napon minden család bort vitt a templomba, amelyet a pap megáldott. Beteg embert, állatot gyógyítottak vele.

December 28-a az **aprószentek ünnepe**, amelyen különös módon „gondoskodtak” arról, hogy a gyerekek egészségesek maradjanak: megvesszőzték őket. A legenda szerint minden fiúcecsemő „aprószent”, akit Heródes király megöletett, amikor a gyermek Krisztust kereste.

Szilveszter: a legzajosabb, legvidámabb és legnyitottabb napja az évnek, s újév napjával közösen ehhez a két naphoz fűződik a legtöbb babona és szokás. Sok családban szokás szilveszter napján szerencsepogácsát sütni. A szerencsepogácsa úgy készül, hogy a sima pogácsák egyikének közepébe pénzérmét teszünk, és aki megtalálja, azt éri abban az évben a legnagyobb szerencse. Fontos azonban, hogy a pogácsa még az óévben elfogyjon! Ha lencsét vagy babot eszünk, az is szerencsét hoz. De csak akkor, ha a megfőtt lencse pontban éjfélkor a konyhaasztalra kerül. A magyarok éjfélkor általában pezsgőt isznak, és eléneklük a magyar himnuszot.

Újév napján a néphit szerint tilos mosni és teregetni, mert az valakinek a halálát hozza, továbbá tilos levinni a szemetet, mert kiöntjük vele a szerencsét a házból. Ezen a napon tilos

kölcsönkérni vagy kölcsönadni bármit. Nem szabad orvoshoz menni vagy orvost hívni, mert akkor betegséggel töltjük a következő évet. Ha újév napján az első látogató asszony vagy lány, az szerencsétlenséget jelent, viszont ha férfi csenget be elsőként, az szerencsét hoz. Nagyon fontos: újév napján ne veszekedjünk, mert akkor az egész évet veszekedéssel fogjuk tölteni. Ha a szerelmesek megkenik a szájukat mézzel, és éjfélkor úgy váltanak csókot, akkor édes és hosszú lesz a szerelmük, házasságuk. A gyerekek újév napján jókívánságokat mondtak a családban, ezért ajándékokat vagy pénzt kaptak cserébe.

Január 6-án, Vízkereszt napján zárul a karácsonyi ünnepekör. Az egyik legrégebbi egyházi ünnep, a 4. századig ezen a napon ünnepelték Jézus születésnapját és az évkezdetet is. Ekkor emlékezik meg az egyház a napkeleti bölcsekről és Jézusnak a Jordán vízében történt megkeresztelkedéséről. A római katolikus falvakban a pap, a kántor, két ministráns és az egyházi kíséretében ezen a napon járta a falut. Megáldotta a házakat és a bennük lakókat.

Tudtad-e?

A 20. században 1904-nek, 1932-nek, 1960-nak és 1988-nak;
a 21. században 2044-nek és 2072-nek van azonos naptára.

2016 a kínai naptárban a majom éve.

Évszakok kezdete 2016-ban

Tavas: március 20-a 5 óra 31 perc
Nyár: június 21-e 0 óra 35 perc
Ősz: szeptember 22-e 16 óra 22 perc
Tél: december 21-e 11 óra 45 perc.

Magyar uralkodók és királyok

Mennyire ismerjük a magyar történelmet? Vagy az uralkodókat? Ha az uralkodók sorát végigjárjuk, akkor szinte a magyar történelmet is bejártuk. Ebben próbálunk most „kaszapodót” adni nektek.

Árpád

Árpád nagyfejedelem (845–907) a honfoglalás idején – melynek során a magyarok Etelkőzből a Kárpát-medencébe települtek – a magyar törzsszövetség nagyfejedelemé volt. Tőle származnak az Árpád-ház uralkodói, akik a halálát követően négy évszázadon át uralkodtak Magyarországon.

Géza (945 körül –997) magyar fejedelem 971 és 997 között. Taksony fejedelemnek és egy előkelő besenyő nőnek a fia volt. Az ő fia Szent István, akit a magyar állam alapítójának tekintünk, bár ezt a munkát nagyban Géza tevékenységére építette.

I. (Szent) István király (969–1038) az első magyar királyunk. Uralkodása alatt a magyar törzsek szövetségéből kialakult fejedelemséget egységes, keresztény magyar királysággá alakította át. Ez 1028-tól az egész Kárpát-medencére kiterjedt. Az általa meghirdetett új politikai irányvonalnak ellenszegülő törzseket (klánokat) fegyverrel vagy békés úton behódoltatta, a lázadásokat leverte. Az ezeréves magyar törvénytár az általa alkotott törvényekkel kezdődik. Az államszervezet kiépítésével párhuzamosan megszervezte a magyar keresztény egyházat, ezért ő és utódai viselhették az apostoli király címet.

Magyarországon minden év augusztus 20-án I. István király szentté avatásának a napját ünnepeljük.

I. (Szent) László (1046–1095) Árpád-házi magyar király (1077–1095). I. Béla magyar király és Richeza lengyel hercegnő második fia volt. Királyként roppant szigorú, de igazságos törvényalkotó volt, ennek eredményeként megszilárdult a magántulajdon védelme az országban. Uralkodása idején Magyarország, fennállása óta először, képes volt a hódításra.

1091-ben elfoglalta Horvátországot, miután beavatkozott az ottani belviszályokba. Erősen keresztény hitű, bátor, harcias király volt. Uralkodása alatt avatták fel az első magyarországi szenteket: Gellért püspököt, I. Istvánt, Szent Imrét, András és Benedek remetéket. Előbb Somogyvárot, majd 1106-ban Váradon helyezték örök nyugalomra véglegesen, az általa alapított régi Székesegyházban, amely akkor a nagyváradi várban volt. 1192-ben avatták szentté.

II. (Vak) Béla (1108 és 1110 körül – 1141. február 13.) az Árpád-házból származó magyar király, 1131. április 28-ától haláláig uralkodott. Apja életét a magyar koronáért – néha titokban, néha nyíltan – folytatott szüntelen harc jellemezte. Ez a mozgalmas, kalandos élet rányomta bélyegét családja életére is.

A kor szokásait figyelembe véve ugyanis Álmos családja indokoltan gondolhatott arra, hogy Álmos egy meggondolatlan lépése után egyszer nekik is bűnhődniük kell. 1115 körül ez be is következett: Álmos egy újabb akciója után Kálmán király parancsára Álmos herceget – több emberével és az ekkor legfeljebb hét-éves Béla herceggel együtt – megvakították. Álmos herceget és Bélát a dömösi kolostorba vitték. Az 1120-as évek közepén ismét menekülniük kellett. Részleteket nem ismerünk, de feltehetően Álmos ismét szervezkedni kezdett a főhatalom megszerzésére. Álmos herceg eljutott Bizáncba, de Béla ismeretlen okból a pécsváradai apátságba került. Középkori krónikáink szerint István azért karolta fel megvakított rokonát, mert neki nem volt fiúgyermeke, és Bélát akarta megtenni örökösévé.

I. Mária (1371–1395) Kortársai latinul királynak nevezték (rex), „mert még mint fogalom is teljesen idegen volt számukra a »királynőség« mint egyeduralkodási forma.” Ahhoz, hogy nő létére elfoglalhassa a trónt, apjának fűsítettania kellett, így jogilag férfinak számított, ezért is használták rá jogosan a rex (király) megjelölést a regina (királyné, királynő) helyett, mely utóbbi kifejezés elsősorban a király hitvesét jelölte.

Hunyadi Mátyás Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet második fiaként született Kolozsvárott 1440. február 23-án. Szülőháza ma is áll, ez Kolozsvár legrégebb lakóháza. Később Mátyás minden adó alól felmentette az épületet, és mivel ez a kiváltság rendkívül értékes tette, máig biztosította aránylag változatlan fennmaradását. Már gyermekként alaposan kiigazodott a társadalmi és a politikai élet területén, nem hiába tartották az ország legműveltebb emberének. A latin mellett jól beszélt magyarul, csehül és latinul is. Gyakran tűnt fel tolmácként apja mellett a fontos politikai tárgyalásokon. Még csak tizenegy esztendő volt, amikor személyesen ütötte lovaggá Nándorfehérvárott Erdély vajdájának kardjával.

Tíz évvel idősebb bátyjának kivégzését rabként élte át, majd V. László király Bécsbe, azután pedig Prágába vitette. Mivel 1457 őszén V. László pestisben meghalt, jövő év január 24-

én a korábban apját támogató köznemesi réteg segítségével Mátyást királlyá választották, de nagybátyja, Szilágyi Mihály személyében kormányzót állítottak mellé. A fiatal királynak nehéz elvárásoknak kellett megfelelnie. A fő-

Hunyadi Mátyás

urak azt szerették volna, ha engedelmes és jámbor lesz, s a köznemesek támogatását várták a nagyurakkal szemben. A városok a külső garázdálkodók megfékezéséért, a pénzromlás megakadályozásáért, a pápa pedig „Isten emberét” kívánta látni benne, aki majd kiirtja az eretnekeket és a mohamedánok maradványait.

Mátyás azonban gyorsan a sarkára állt, s megmutatta, hogy ezeket a korlátokat nem hajlandó elismerni, és csorbítatlan királyi hatalomra törekszik. Meglehető erélyességgel fogott hozzá az erős központi hatalom megszervezéséhez. Garait leváltotta, Szilágyit lemondatta és elfogatta, az ellenségeskedő főurat pedig legyőzte. 1464-ben pedig megkoronáztatta magát a III. Frigyes-től nagy nehezen visszaszerzett Szent Koronával.

Uralkodása alatt igyekezett megerősíteni a központi hatalmat, maga számára biztosította a vámszedés jogát, újjászervezte az adórendszert, pénzügyi reformot hajtott végre, s az így megnövekedett jövedelmekből jól szervezett zsoldos sereget állított fel. Társadalmi reformjaival a köznemesség politikai befolyását növelte. A nádor hatáskörét kiterjesztette, új központi hivatalokat állított fel. A török elleni küzdelmet „családi örökségnek” tekintette, és már a belső rend megszilárdulása előtt a török ellen fordult.

Ehhez Nyugat-Európától nem kapott kellő segítséget, ezért megszerezte a cseh királyi címet, meghódította Morvaországot, Sziléziát. Bécs, Bécsújhely, Stájerország és Karintia ellen is hadba indult, de sikerei csak átmenetiek voltak.

Híres volt művészet- és tudományszeretéről. Neves tudósokat és reneszánsz alkotó-

kat hívott udvarába. Várakat, kastélyokat építtetett, hatalmas kódexekből álló könyvtára (Bibliotheca Corviniana) máig híres.

1476-ban feleségül vette Beatrixet, a nápolyi király leányát, gyermekük azonban nem született, ezért élete utolsó éveiben megpróbálta házasságon kívül született fia, Corvin János számára biztosítani a trónt. Nem volt még ötvenéves, amikor egy nagyszabású török elleni háború előkészítésében váratlanul meghalt Bécsben, 1490. április 6-án. Székesfehérvárott temették el.

II. Lajos

II. Lajos (1506–1526), a Jagelló-házból származó magyar és cseh királyi herceg, II. Ulászló király egyetlen fia, 1508-tól Magyarország és 1509-től Csehország királya. Az 1526-os mohácsi csatából menekülőben vesztette életét. A török hódoltság előtt ő volt az utolsó olyan magyar király, aki az egész középkori Magyar Királyság felett uralkodott. 1516. március 13-án, két évvel a Dózsa György vezette parasztfelkelés elfojtása után, miután apja, II. Ulászló meghalt, a 10 éves Lajost az áprilisi országgyűlés nagykorúvá nyilvánította és megkoronázta. Lajos király – mindössze húszévesen, tehát komoly élettapasztalat nélküli uralkodóként – nagy bátorságról tett tanúbizonyságot, amikor vállalta a csatát Mohácsnál a túlerőben lévő törökökkel szemben. A vesztes csata után a király menekülés közben a Csele patakba fulladt.

Lotharingiai Ferenc császár

I. József (1678–1711) a Habsburg-házból származó osztrák főherceg, I. Lipót császár és Pfalz-Neuburgi Eleonóra császárné legidősebb fia, 1705 és 1711 között német-római császár, Ausztria uralkodó főhercege, magyar és cseh király. A tehetségét korán kibontakoztató gyermeket Salm herceg és Rummel világi pap nevelték fel, a jezsuiták befolyásától mentesen. Még apja életében, 1687. december 9-én, a kilencéves Józsefet Széchényi György esztergomi érsek magyar királlyá koronázta. 1690-ben lett római király. József nem volt híve a Lipót császár tanácsosai által képviselt politikának.

A spanyol örökösödési háború kitörése után nagy lelkesedéssel csatlakozott a háborút kedvelő franciaellenes párthoz, amelynek legfőbb szószólója Savoyai Jenő herceg volt. 1702-ben már maga is hadvezérként vett részt Landau ostromában. József 27 évesen lépett a trónra 1705. május 5-én, I. Lipót császár elhunytával.

Mária Terézia

Mária Terézia (1717–1780) a Habsburg-házból származó osztrák uralkodó főhercegnő, 1740 és 1780 között magyar és cseh királynő, I. Ferenc német-római császár felesége, a Habsburg–Lotaringiai-ház ősnője. Az új magyar királynő hivatalos neve II. Mária (Terézia) volt. Teljes uralkodói címei: Magyarország, Horvátország, Szlavónia, Dalmácia királya.

II. József (1741–1790) osztrák főherceg, Mária Terézia magyar királynő és I. Ferenc István császár legidősebb fia. 1765-től (egyelőre anyja mellett, társuralkodóként) német-római császár, 1780-tól magyar és cseh király; az első uralkodó, aki a Habsburg–Lotaringiai-házból származott. József 1780. november 29-én lépett trónra, saját elhatározásából azonban lemondott a koronázásról és az ezzel járó eskütelről. Emiatt nevezte el Ányos Pál „kalapos királynak”, amely ragadványnév igen elterjedté vált. A kalapos király mentesült minden olyan kööttségtől, amely elődei és a rendek egyezségeiből származott: nem kellett garantálnia a rendi szervezetek, jogok megmaradását. Ez elengedhetetlen volt ahhoz, hogy saját elképzelései szerint átalakíthassa az államberendezkedést. Édesanyjához hasonló-

Tudod-e?

- Egy magyar királyt sem végeztek ki.
- Öt magyar király halt meg harctéren vagy az ott szerzett sérüléseiben: Aba Sámuel, I. András, Salamon (halálakor már nem volt király), I. Ulászló és II. Lajos.
- Hét király gyilkosság áldozata lett: Orseolo Péter, I. Géza (lehetséges, hogy betegségben halt meg), III. István, II. László, IV. István, IV. László, II. (Kis) Károly.
- Ketten haltak meg balesetben: I. Bélára rászakadt a trónszék, Mária pedig lovas-balesetben hunyt el várandósan, születendő fiával együtt.
- Öt király nem uralkodott élete végéig: Rudolf, V. Ferdinánd és Vencel lemondott, Salamont elűzték, IV. Károlyt pedig trónfosztottá nyilvánították.

an rendeletekkel kormányzott, országgyűlést egyszer sem hívott össze. Mivel azonban hatalmas iramban ontotta a saját maga alkotta rendeleteket – 10 év alatt 6000-et, naponta átlagban kettőt –, az államapparátus már csak a mennyiség miatt sem tudta azokat végrehajtani. Sok intézkedése valóban ésszerű és hasznos volt, de sértette a hagyományokat (például a koporsós temetés tiltása gazdasági okokból), vagy egyszerűen végrehajthatatlan volt (például a női divat korlátozása).

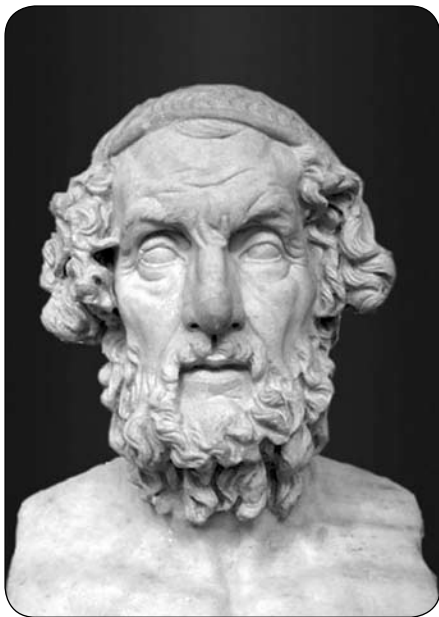
Erzsébet királyné (1837–1898) Erzsébet Amália Eugénia, gyakori becenevén Sisi, teljes német néven **Elisabeth Amalie Eugenie von Wittelsbach** osztrák császárné, magyar királyné, Ferenc József felesége. Kora egyik legszebb asszonyának tartották. Egyéniségének és a magyarok iránt érzett szeretetének köszönhetően máig az egyik legnépszerűbb történelmi személyiség Magyarországon. (Barkóca)

Ferenc József

Homérosz, az ókor nagy költője

Egyes emberek olyan jelentőset alkottak a történelemben, hogy meghatároztak egy egész korszakot. Így az ókori görög történelem egyik korszakát a hősök korának, más néven homéroszi korszaknak nevezzük. Az állítólag vak Homérosz az ókori világ egyik legnevesebb költője volt. Egyike a görög mitológia megteremtőinek. Egyéni stílusát a mai modern költők is csodálják. Az ókori görög világban az életbölcsség, erkölcs, művészet megtestesítőjének tekintették. Műveit sok híres személy olvasta és szerette, s még ma is közkedveltek. Nagy Sándor, a makedón hódító nagy kedvelője volt, Platón szerint pedig Homérosz egész Hellász nevelője volt.

Homérosz

Keveset tudunk róla, például alig van, aki tudja, hogy a neve túszt jelent. A görög származású művész az i. e. VIII. században élt. Állítólag műveit saját maga szavalta az uralkodói palotákban. Képes volt újabbnál újabb versszakokat rögtönözni, kiválóan bánt a mondatokkal, szavakkal, rímekkel. Nem csupán elbeszélte az eseményeket, hosszú költeményekbe foglalta őket. Elsőként hagyott mély nyomot Európában, mint igazi irodalmár. Narrátorként megpróbálta egybefűzni az irodalmat és a történelmet.

A mitikus szerzőről eltérő elméletek vannak. Eredetét, családját, szüleit és szülővárosát a történelemírás nem ismeri, a történetírók is csak találgatnak. Úgy tűnik, a saját idejében sem tudtak róla sokat, mivel több város a saját szülőtteként tekinti. A legvalószínűbb, hogy kis-ázsiai születésű (talán Szmürna a szülővárosa), pontosabban jön származású, dialektusa alapján legalább is ott élhetett. Kiletét azonban homály fedi. Egyes történészek szerint nem is létezett, mások szerint több ember műveiről van szó.

Homérosz a hagyomány szerint vak volt. Mint bizonyított, az emberek, akiket a termé-

Odüsszeusz és a szirének ábrázolása egy görög vázán

szet megfosztott a látástól, más érzékszerveikkel pótolják, amelyek jobban fejlettek, mint azoknál, akik látnak. Így kiváló emlékezőképesség jellemző rájuk. E szempontból megegyezik a költő tehetségével, hogy hosszú, több száz versszakos eposzokat szavaljon órákon keresztül.

A krétoi paloták nagy akusztikus termei kitűnő helyszínt képeztek a művészet ilyen szavaló-elbeszélő formájának.

Homérosz két nagy alkotásáról ismert, az Iliász és Odüsszeia című eposzokról. Az irodalomtörténet nagy klasszikusai közé tartoznak. Örökzöld művek, amelyeket ma is egyaránt megtalálunk minden könyvtár polcán, újranyomatott kiadványokként a könyvesboltokban vagy könyvkiállításokon. Mindkettő huszonnégy fejezetből áll, és a

trójai mondakörhöz tartozik, az i. e. VIII. század elejéről, az i. e. 700 körüli időszakból származnak. A legendás háború jóval a művész születése előtt, szinte öt évszázaddal korábban történt. Emiatt számos kérdés vetődik fel arról, mennyit tudhatott Homérosz egyáltalán az eseményekről. Előtte a trójai legenda hosszú időn keresztül csak a görögök emlékezetében élt. A két nagy eposz valójában az egyetlen forrás a trójai háborúról, emiatt sokan megkérdőjelezik, lejátszódott-e egyáltalán valaha.

Hogy a Homérosz egy vagy több személy megnevezésére vonatkozik-e, arról számos vita folyt és folyik a történészek és irodalmárok között egyaránt. A kétely már-már a hellenizmus idején megjelent. Két meghatározó műve elsőre egyformának tűnik, hasonló

Trójai maradványok

Idézet az Iliászból (XXII. fejezet: Hektór halála)

„Mint ha a többi közül kiemelkedik éji fejször
Esthajnal szép csillaga, mely legszebb a nagy égen:
így ragyogott a sugár nagy Akhilleusz dárdahegyéről;
jobbjaival csónálta, a hős Hektórra dühödve,
s nézte a szép testet, hol sérthetné a leginkább.
Annak a testét meg végig betakarta a szép vért,
Mit Patroklosz hőseregét leteperve, elorzott.”

(Devecseri Gábor fordítása)

ΙΛΙΑΣ

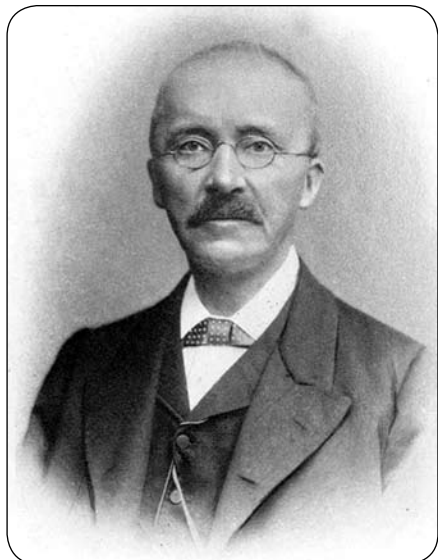
Μῆνιν ἄειδε, θεᾶ, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσι τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·
ἔξ οὔ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Az Iliász első néhány sora

Az Iliászt az első európai eposznak tartják, és egyben az eposzok mintaképe. A falóról híres trójai háború történetét írja le (pontosabban a tíz évig tartó összetűzés utolsó néhány hetét), amíg a másik alkotás Odüsszeusz (akinek kíváncsisága mindig felülmúlta félelmét) hazatéréséről szól. A görög világ Homérosz műveiben nagyban eltér attól, ami a történelmi forrásokból levezethető. Gyönyörű és részletes leírásokkal szolgál hősről, viadalokról, harcosokról és fegyvereikről, palotákról, tájakról. Fegyvereik főleg bronzból készültek, csak néha emleget vas eszközöket. Műveiben jelentős szerepet kapnak az istenek is. Szereplői sajátos jellemmel vannak megáldva. Akhilleusz a központi figura, mellette betekintést kaphatunk Agamemnón mükénéi király, és Patroklosz személyeibe. A leírásoknak inkább egy jóval, néhány évszázaddal korábbi, mükénéi korszak felelne meg. Homérosznak más

műveket is tulajdonítanak. Ilyenek a Küpria, Nosztói, Thébaisz vagy az Epigonoí, amelyek mégis sokkal kevésbé ismertek és jelentősek, mint a korszakalkotó Iliász és Odüsszeia. Mindent együttvéve, archeológiai eredmények, földrajzi összehasonlítások, agyagtáblákon leírt adatok és Homérosz műveinek tartalmát összevetve rengeteg rendellenesség és titokzatosság marad megoldatlanul. Ez a költő hibás ismereteinek tulajdonítható, illetve olyan feltételezés is létezik, amely szerint Homérosz sohasem járt azokon a térségeken, amelyekről írt, és nem ismerte pontosan az ottani szokásokat. Homérosz a múltat sem ismerhette tökéletesen, végül is költő volt, nem történész. A történelem tényekre alapul, a költészet értékekre és szépségre. Művei történelmi szempontból kétségbe vonhatók, irodalmi szempontból felbecsülhetetlen értékűek és halhatatlanok.

Gyarmati Balázs történész

Heinrich Schliemann, Trója megtalálója

stílust használt benne a szerző. Mély elemzések azonban jelentős eltéréseket mutattak ki, amelyek megkérdőjelezzik, hogy a gondolatok ugyanazon ember agyszüleményei. Elsősorban műveinek hangulata különbözik lényegesen, de formai eltérések is megállapíthatók. Az Iliász véres csatákkal teli, halálos kimenetelű véres párviadalok jeleneteivel gazdag (ami nem meglepő, mivel Homéroszt sokat foglalkoztatta a harc és a halál, mint az élet sötét oldala), az Odüsszeiában viszont vidám, kalandos hangulat uralkodik. Az első mű egy eseményről szól, a második pedig egy személyről, pontosabban egy hősről.

Trója város maradványainak feltárása a XIX. században, amit Heinrich Schliemann német régésznek köszönhetünk, biztosabb alapokra helyezte a Homérosz műveiben elmondott eseményeket. Háborúra utaló jelek is előkerültek, méghozzá pont a Homérosz műveiben említett időkben. Egyes történetek az állítólagos trójai háborút i. e. 1250 tájára helyezik.

Görög harcos egy könyv borítólapján

Akhilleusz egy attikai szarkofágon

TÉLI ÁLOM AZ ÁLLATVILÁGBAN

Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát

A sci-fi filmekből tudjuk, hogy az űrutasok a hosszú utazást a testük hibernálásával oldják meg. A téli álmot alvó emlősök már régen felfedeztek valami hasonlót, és sikeresen alkalmazzák a zord időjárás átvészelésére.

Télen a természetben található táplálék mennyisége jelentősen megcsappan. Az inszegebb napok idején nincsenek zöldellő növények, és elfognak a termések is. Ezt a periódust a vadon élő állatok genetikai programjuknak megfelelően más-más módon vészelik át. Vannak állatok, melyek a megváltozott körülményekhez sajátos módon alkalmazkodnak: a vándormadarak útra kelnek, a hidegvérű rovarok és a hüllők elrejtőznek, majd megdermednek.

Az emlősök egy része úgy alkalmazkodik a zord időjáráshoz, hogy átalussza a fagyos hónapokat. Egyes állatok valódi, mély, téli álomba zuhannak, amit hibernációnak nevezünk, mások viszont inkább csak átszunnyognak egy-két barátságtalan időszakot, és csak időnként merésznek elő a rejtekhelyükről. De nem csak téli alvók vannak. A forró égvő alatt ez az álom nyári álommá válik. A száraz sivatagokban és a trópusokon a nagy hősek idején merülnek álomba némely állatok.

Előkészületek a hosszú alvásra

A téli álom kiváltásában az idegrendszer és a belső elválasztású mirigyek működése játszik jelentős szerepet. A hideg évszakra készülő állatok zsírt halmoznak fel a bőr al-

ti kötőszövetükben, és tavaszig gyakorlatilag ebből élnek. Mindegyikük számára sorsdöntő, hogy megfelelő súlyra hízzon a téli álom előtt, mert az alvás idején a zsírtartalékának felhasználásával tartja fenn az életét.

A hosszú alváshoz megfelelő rejtekhelyet keresnek, ahol a nagy hidegben sem süllyed jelentősebben fagypontra alá a hőmérséklet. Jól el kell bújniuk, mert ilyenkor rengeteg vesztély leselkedik rájuk, nem érzékelik ugyanis a külvilág ingereit, nem ébrednek fel a zajokra, és könnyű zsákmányává válhatnak bármelyik kiéhezett ragadozónak.

Takaréklágon

A téli álmot alvók, miután megtalálták a legmegfelelőbb vackot, takaréklángra kapcsolnak. Az alvást a környezet hőmérsékletcsökkenése motiválja, de a sün, ürge, hörcsög stb. akkor is alvásszerű állapotba esik, ha a kedvezőtlen körülmények nem állnak fenn (pl. fogságban). A téli álom kezdetekor a testhőmérsékletet szabályzó központ átprogramozódik, és az állat kezd kihűlni. De még mielőtt megfagyna és elpusztulna, a hőfokszabályzó beállítja a fajnak megfelelő alvóhőmérsékletet. A valódi téli álmot alvók tetszhalottként viselkednek. Hőmérsékletük megközelítőleg a környezet hőmérsékletére csökken, de sohasem fagypontra alá, szívverésük a megszokott érték tizedére lassul le, és lélegzésük is lelassul.

A szunyókálók abban különböznek a hibernáltaktól, hogy nem táplálkoznak ugyan, és szívük is percenként mindössze 10–15-öt dobban, de a testhőmérsékletük nem csökken jelentősebben. A nyugalmi állapotból könnyen felébreszthetők, ez azonban számukra végzetes is lehet, ugyanis a mozgás a metabolizmus felgyorsulását eredményezi, és az állat sokkal több energiát fogyaszt el. Így könnyen előfordulhat, hogy nem marad elég tartalék zsírszövetük az egész nyugalmi időszakra, és tavaszig egyszerűen éhen pusztulnak.

Alszik-e a medve téli álmot?

A téli álmot alvó állatok említésére szinte mindenkinek a barlangban szunyókáló barnamedve jut eszébe. Már az óvodások is ismerik, hogy a hagyományos időjósítás szerint a macsó február másodikán kijön a barlangjából, hogy eldöntse, felkeljen vagy aludjon még egy sort. Úgy tartják, ha ilyenkor szép idő van, a medve megijed az árnyékától, és visszatér

a barlangjába, mert a tél még sokáig elhúzódik. Ha viszont az idő borús, és a macsó nem látja az árnyékát, akkor kint marad, mert jön a szebb idő.

A statisztika szerint azonban a medvék sem tévedhetetlenek. És az emberek is gyakran tévhitiek áldozatai. A medve ugyanis nem hibernálódik télen. Téli álma egyfajta alvás és böjtölés. Ez alatt az idő alatt minden életfunkciója zavartalanul működik. Az anyamedve magzatai szabályosan növekednek, a kicsinyek a tél végén megszületnek, és szoptatásuk is a szunyókálás idején kezdődik. Éppen ezért: ne jusson senkinek sem eszébe az alvó medvét meglesni, mert az állat a nyugalmi állapotából könnyen felébred, és nagyon veszélyes tud lenni.

Felébresztik magukat?

A mókusfélékhez (Sciuridae) tartozó mokus és az ürge téli álmát egész sor tudós tanulmányozza, mert ezek az állatok a mély téli álomból időnként felébresztik magukat. Egyrészt azért, hogy vizeletükkel ne rontsák a fészek hőszigetelő tulajdonságait, másrészt a rejtekükön felhalmozott eleségből pótolják az elhasznált energiát. Ez egy rendkívüli élettani jelenség, hiszen ezek a kis állatok képesek a tetszhalott állapotból felébredni, és oda visszatérni, anélkül hogy a szervezetük bármiféle károsodást szenvedne. Ha a kutatások kiderítik, mi az ürge és a mokus titka, akkor ez segíthet a hosszú űrutazások megvalósításában. Az űrutasok hibernálásához minden bizonnyal közelebb kerülünk, ha kiderülne, hogy a mókusfélék hogyan altatják el magukat a téli hónapokra, és miként ébrednek fel az anyagcseréhez szükséges tápanyagok pótlására. (fokusz.info)

Vajdasági nagyalvók

A vidékünkön előforduló állatok közül a sünök, mókusok, ürgek, hörcsögök, pelék és a denevérek alszanak téli álmot.

A mókus télire bespájol, és néha felébred enni

A sün kövérré hízik a téli álom előtt

A hétalvó koala

A nálunk honos keleti sün leginkább a fák gyökerei közti üregekben, a kőhalmok, farakások között, vagy a házak közelében lévő komposzt-kupacokban építi ki vackát. Belebújik, és a téli álmom alatt összegömbölyödik, hogy minél kisebb legyen a hőleadó felülete. A sünök igazi téli álmat alszanak. Testhőmérsékletük 5° C fok alá süllyed, szívverésük percnként mindössze nyolcra csökken, a légzés a szokásos 40 helyett négyre megy le percnként. A pelék a sünökhöz hasonlóan hibernálódnak.

A hazánkban honos denevérek a fagyok beállta előtt barlangokba, pincékbe, faodvakba,

épületek zugaiba rejtőznek el. Jellemző, hogy egymással összebújva csökkentik a hővesztésüket. Ezeknek a repülő emlősöknek, alváskor a légzésük és pulzusuk nagyon lassúvá válik, testhőmérsékletük lecsökken. Megközelítőleg percnként egyet dobban a szívük, és ötpercnként egyszer vesznek levegőt. Ebből az állapotból viszonylag könnyen felriaszthatók. Ezt azonban ne tegyék, mert mozgásukkal felélhetik a hideg téltre eltartalékolt zsírfelületet, és ez végzetes lehet a számukra.

Úgy alszol, mint a mormota, vagy úgy, mint a nyúl?

A hétalvók versenyén a dobogó legfelső foka a koalamacié, mely 22 órát alszik egy nap. Az emlősök közül a legkevesebbet a zsiráfok

A zsiráf néha napi 10 perc alvással is beéri

A denevérek egymással összebújva csökkentik a hővesztésüket

alszanak, alvásigényük napi 10 perc és két óra között van.

Az újszülött állatok annyi veszélynek vannak kitéve, hogy nem engedhetnek meg maguknak egy perc alvást sem. Az újszülött delfinek például a túlélés érdekében a születést követően 1 hónapig egyáltalán nem alszanak.

Az egy kupacban alvó-melegedő állatok esetében csak a középen levők tudnak igazán lazítani, a szélen fekvők éberren alszanak, hogy veszély esetén jelezni tudjanak a társaiknak.

A delfin és a többi nagy tengeri emlős esetében csak az egyik agyfélteke alszik, a másik éberren őrökdi, és jelez a testnek, hogy fel kell jönni a víz felszínére levegőt venni.

Hol él a rénszarvas?

A piros orrú Rudolf által a rénszarvas a karácsony szimbólumai közé tartozik. De mit tudunk az igazi rénszarvasokról?

Tudjátok-e, hogy nemcsak Skandináviában és Oroszország északi területein élnek, hanem Kanadában és Alaszkában is, viszont Grönlandra és Izlandra betelepítették? A legdélibb alfajuk a mongol Ujgurföldön él. E különleges állat elterjedési területe tehát hatalmas, s nemrégiben még hatalmasabb volt. A történelmi időkben Lengyelországban és Németország egyes vidékein is előfordult, a jégkorszakok idején pedig a mai Magyarország területén is.

Feltűnő jellegzetessége, hogy csülkei különösen szélesek, laposak, annak érdekében, hogy az állat ne süppedjen bele a hóba és a mocsárba. Futás közben ízületei kattogó hangot adnak. Az agancs a legtöbb szarvasra jellemző, ám a rénszarvas különleges amiatt, hogy nemcsak a bikáknak, hanem a teheneknek is van agancsuk. A rénszarvasok testméretei is igen különbözőek lehetnek: testhosszuk 120–220 cm, marmagasságuk 87–140 cm, testtömegük pedig 60–318 kg.

Csapatokban, csordákban jár, s így vonul nyaranta az északabbra fekvő területekre. A csapat vezetője legtöbbször egy öreg, tapasztalt nőstény. Nem válogatós, fűvek, levelek, lágyszárú növények, rügyek, erdei gyümölcsök, gombák, zuzmók, szerepelnek étlapján. Nem veti meg az állati eredetű táplálékot sem (tojás, kisemlősök). Táplálékát télen a hó alól kotorja elő.

A rénszarvas agancsa nemcsak azért különleges, mert a tehenek is viselnek ilyen fejéket, hanem azért, mert igen változatos, érdekes alakú lehet. Sok rénszarvasnál előfordul például, hogy az agancs egyik ága (a gímszarvas szemágának megfelelő ág) lapát-szerűen előremered. Az is gyakori, hogy a koronát alkotó ágak alatt az agancs hosszú szakaszon nem ágazik el, így a korona egyfajta „nyélen” ül.

RÜGYFAKADÁS

A padlás rejtelsei (folyamatleírás)

Egy igen ködös és hűvös nap volt. A baglyok még gonosan hughogtak a fákon. Az ágyban a meleg és puha takaró alatt is dideregtem, olyan hideg volt.

- Anya! Hol van a cicás füzetem? – kérdeztem.
- Felvittem a padlásra, azt mondtad, nincs szükséged rá.
- Rendben.

Felöltöztem, és felmentem oda, a gyomrom összerándult, és minde-nem elkezdett remegni, mint a kocsonya. Egy, kettő, három, négy... Számoltam a másodperceket. Úgyszintén a lépéseimet. Próbáltam minél lassabban felérni. A lépcsőfokok, amelyek a padlásra vezettek, régiek és piszkosak voltak. Nevet adtam nekik, mert tudtam, ezzel is tovább tart, hogy felérjek. Sajnos megtörtént az a dolog, amit egyáltalán nem vártam. Felértem. Nem gondoltam volna, hogy ilyen sötét és ijesztő lesz a padlás. Úgy éreztem, hogy egy csapat pók és denevér, amelyek valahol itt bujkálnak, már réges-régen megtervezték ördögi tervüket, amelyet persze rajtam akarnak először végrehajtani. A padló csikorogott, a pókok mászkáltak. Megnéztem pár régi és új dobozban is a cicás füzetet, de nem volt szerencsém. „Biztosan elbújt valahova az a huncut füzet”, gondoltam magamban. Rájöttem, hogy a poros, piszkos ládákban sem rejtőzött el. Ekkor megpillantottam egy fehér cellulxcsíkot, majd elkezdtem követni. Biztos voltam benne, hogy az ismeretlen csík végén rejtőzik, mint a filmekben, amikor az X a kincs jele. Az én esetemben nem egy arannyal és drágakövekkel megpakolt ládikó a kincs, hanem egy cicás füzet. Nagyon csalódtam, amikor nem találtam rá. A vén polcokon is átsuhant a tekintetem. Ráleltem az alsó tagozatos táskámra is. Volt abban minden, csak épp az nem, ami nekem kellett volna. Harminc percet elpazaroltam az időből egy igen régi fényképalbum nézegetésével. A padláson csak egy ablak volt, ahonnan erős napsütés szűrődött be, pont egy dobozra kandikálva. „Szinte biztos ott van”, gondoltam. Hát nem ott volt. Nem tudom, hogy hova lett a cicás füzetem.

- Kislányom! – szólta anya odalentről.
 - Igen?
 - Megtaláltam a cicás füzeted! – mondta hangosan.
- Dühösen lerobogtam a padlásról.
- Köszönöm! – mondtam.
 - Az ágy alatt volt – válaszolt anya.

Egyszerűen nem hittem el, hogy a félnapos keresés a sötét és félelmetes padláson hiába volt.

Kozma Katarina, 7. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Bezúgtam

Ötödik osztályban a műszaki tanár bejelentette, hogy ellenőrzőt fogunk írni a következő órán.

Egy hét múlva bementünk órára. A tanár kiosztotta az ellenőrzőket. Hozzá is kezdett mindenki. Volt olyan, amit tudtam, de sajnos olyan is, amit nem. Óra végéig gondolkodtam a válaszokon. Mivel a következő óránk is műszaki volt, a tanár a küsszűnetben átnézte és leosztályozta a munkáinkat. Ő nem olyan tanár, aki az ellenőrzőket osztályzat szerint sorba rakja, összevissza osztotta ki. Az enyém következett. Hallottam, amint a nevemet felolvassa, majd a kezembe adta a lapot. Ránéztem, kettést kaptam. Kérdeztük, hogy mikor lehet javítani, erre a tanár azt mondta, most már nem, mivel év vége van, nincs idő. Nagyon elke-seredtünk. Szóltunk az osztályfőnöknek, ezért ő is beszélt a tanárral. Még mindig nem akart esélyt adni az osztálynak. Egyik nagyszűnetben odamentünk a tanárhoz a barátnőimmel, és könyörgtünk neki, hogy javítsunk. Nagyszűnet vége volt mire megadta az esélyt. Következő órán meg is írtuk újra. Erre már négyest kaptam. A többieké is jól sikerült.

Azóta nem kaptam kettést, és remélem, nem is fogok.

Lasztovics Anett, 6. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

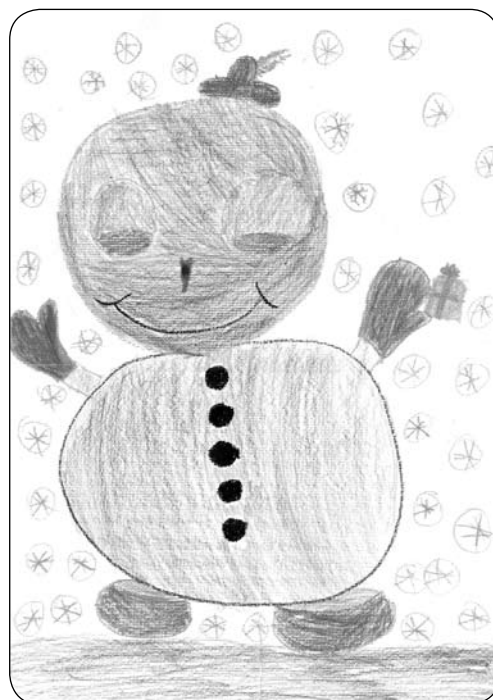
Pályaválasztás előtti gondolatok

Kiskorom óta nagyon sokat gondolkodom, hogy igazából mi is szeretnék lenni felnőttként. Amikor óvodás lettem, nagyon megteszett az óvó néni munkája, ahogyan a gyerekekkel bánik.

Az óvó néni munkája abban volt különleges, hogy sok kicsi gyerekkel kell jól viselkednie, és jószívű az anyukákkal. Akkor döntöttem úgy, hogy óvó néni leszek. Amikor bekerültem az iskolapadba, elhatároztam, hogy tanító néni leszek, és így az álmaim is megváltoztak. Ahogy megtanította velünk az ábécét és a szorzótáblát, rajongtam érte. Egyszer az anyukámmal elmentem a kozmetikushoz, akkor az a szakma is megtetszett, főleg az a része, amikor műkörmöt kell csinálni, mert én nagyon szerettem mindig a körömlakkokat. Így rádöbentem, hogy én inkább kozmetikusnak fogok tanulni. Amikor megtartottuk a születésnapomat, akkor kaptam sok babát, szép ruhákkal. Saját kezűleg varrtam nekik ruhát a nagymamámmal. Horgoltam nekik sapkákat is. Ekkor elhatároztam, hogy ruhatervező leszek. Evvel a szakmával az összes hölgy álmát valószínűleg meg. A barátnőm és én nagyon szerettünk öltözködni, mikor kicsik voltunk, akkor mind a ketten szerettünk volna híres modellek lenni, mert ők sok szép mindent kapnak azért, amiért a kifutóra lépnek a sok gyönyörű ruhában. Amikor kicsit idősebb lettem, akkor virágkötő akartam lenni. Nagyon szerettem a virágokat. Saját virágüzletet szerettem volna nyitni, és olyan szép csokrokat, díszeket készíteni, amilyent a vendégek kérnének. Nagyon szeretem a sminkeket. Mindig a testvéremét szoktam magamra kenni. Ő mindig haragszik érte, ha elkérem tőle. Imádom, amikor a színes festék csillog rajtam. Sokszor az internetről tanulok hajfonást és kontykészítést. Imádom magamnak frizurát készíteni, és amikor megyünk valahova vendégségbe, megkérdezik, hogy hol voltam fodrásznál. El is hiszik meg nem is, hogy én saját magamnak készítem el ezeket a látványos hajviseleteket. Hetedik osztályos koromban mindig boltos szerettem volna lenni. Anyukám is volt boltos, és szeretett ott dolgozni. A barátnőmmel és a testvéremmel boltosat játszottunk kiskorunkban, és mindig összevesztünk, mert mindenki eladó akart lenni. Nyolcadik osztályra nagyon megtetszett a tanári hivatás, pontosabban az, ahogyan magyarázzák az anyagot és osztályoznak.

Még mindig nem tudom eldönteni, hogy milyen szakot válasszak. A kozmetika, sminkes, boltos, tanító és óvodai szakma nagyon érdekel. Most nagyon jól tanulok azért, hogy bejussak oda, ahova majd szeretnék.

Tóth Barbara, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Törökfalva

**Fülöp Afrodita,
6. osztály,
Hunyadi
János iskola,
Csantavér**

Kirándulás a péterváradai várban

A József Attila Általános Iskola diákjaival együtt látogattunk el a péterváradai várba. A kirándulást a földrajztanárnőnk, Dobosi Erika szervezte.

A józsiások iskolája előtt gyülekeztünk, és ott két városi buszba osztottak szét bennünket. Különleges érzés volt, hogy a városi buszban csak mi ültünk.

Megérkeztünk Péterváradra. Először a vár katakombáit tekintettük meg. Nagyon félelmetes élmény volt, mert a sötétben sok lépcsőn kellett áthaladnunk, ez pedig nem volt egyszerű. Az alagutakban lőrészeket láttunk mindenfelé. Megmutatták nekünk azt is, hogyan menekültek a várban levő katonák, amikor támadás érte őket. Az alagutakban lyukak vannak, amelyeken a katonák kötélben ereszkedtek le a vár mélyebb szintjeire. A falakban hosszú bemélyedések tátongnak, amelyek barikádként szolgáltak, amikor a törökök betörték a várba. Hét olyan termet is láttunk, ahol a katonákat szállásolták el a több hónapos gyakorlatuk alatt. Minden terem falán két lőrés helyezkedik el, ezeken gyakorolták a katonák reggeltől estig. A péterváradai vár katakombáinak 16 kilométeres szakaszát tarták fel addig, de ettől sokkal nagyobb az egész rendszer. Ezek az alagutak mély benyomást tettek rám.

Ezután a planetáriumba látogattunk el. A bejáratot fekete fényvel világítják meg, ezért a fekete-fehér pulóverem, a sárga sálam és színes cipőm rikított a félhomályban. Először egy teremben előadást tartottak nekünk a görög mitológiáról és a csillagászatokról. Megtudtuk, hogyan azonosították az isteneiket és mitológiai lényeket a csillagképekhez. Csak utána vezettek be bennünket a planetárium főtermébe, amelynek a mennyezete kupola alakú. Székekre ültünk, és a mennyezetre vetítették az éjjeli égboltot, amelyen látszódtak a csillagok. Érdekes, hogy az újvidéki planetáriumban még mindig nem digitálisan vetítik az égitesteket a falra, hanem ezt egy szakember végzi kézzel. Kicsit csalódtam a planetáriumban, mert gondoltam, hogy több űrképet vetítenek majd ki nekünk.

Utána a planetárium melletti füves részen játszadoztunk, amíg vártuk, hogy az utolsó csoport is befejezze a körsétát. Ezután visszavittek bennünket az iskola elé.

Ez a kirándulás nagyon élvezetes volt számomra, mert sok újdonságot tudtam meg a várunkról, és társaloghattam a barátaimmal.

Apró Kovačević Tia, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

**Ünnep –
Lukács Matea,
5. osztály,
EmArt Műhely,
Szabadka**

RÜGYFAKADÁS

Számomra igen fontos...

Számomra a legfontosabb dolog az életben a szeretet.

Nincs is jobb érzés a világon, mint egy esős délután fogvacogva, pokrócba bugyolálva hozzábújni ahhoz, akit szeretünk, s aki viszont szeret minket. Barátokra mindenkinek szüksége van. A barátság az, amikor az utolsó szelet pizzánkat megosztjuk valakivel, pedig fél órát álltunk sorban, és „véresre verekedtük” magunkat a konyhában érte. Könnyen meg lehet különböztetni a hamis barátokat az igaztól. Ha elesel, egy hamis barát odapattan hozzád, felsegít, de már a következő nap hallod az iskolában, hogy milyen arckifejezést vágtál, mikor kiterültél. Ha egy igaz barát meglátja, hogy orra buksz, rád ugrik, és azt kiáltja: „Szendvics!”, majd fuldokolva a röhögéstől megkérdezi, hogy maradt-e épségben csontod. Két év múlva is ezen fogtok szórakozni. A barátság a szeretet egyik fajtája. Ide tartozik a nagybetűs SZERELEM is. Ha magányos vagy, és nincs, aki iránt szerelmet érez, akkor úgy látod, mintha mindenhol szerelmespárok lennének: az utcán, az iskolában, sőt úgy tűnik, még a pillangóknak is komolyabb a szerelmi élete, mint a tiéd. Ezt gondolod. Valójában az utca tele van veszekedő, valószínűleg párokkal. Az iskolában csak pár tizenéves kamasz próbálja bontogatni szárnyait a szerelem világában. A pillangók pedig, akiket te szerelmespárnak néztél nagy magányodban, csak a fennmaradásukhoz szükséges nektárgyűjtést végzik. A magányos ember csak a saját érzéseinek a kivetüléseit látja, és semmi másra nem tud gondolni, csak arra, mi hiányzik az életéből.

A szeretet az egyik legfontosabb dolog a világon, mert általa szerzhetsz barátokat, szerelmet. Óvakodj a magánytól, mert ha egyszer a karmai közé kerülsz, nehezen vergődsz ki onnan, és a szerzett sebek is csak lassan gyógyulnak!

Dudás Kata, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Karácsony

*Karácsony, s Télapó,
Gyere már, gyere már!
Minden gyermek
Téged vár.*

*Karácsonyfa tetején
A csillag csillog,
Mint a kisgyerekek
Szemei, kik várják már ezt az ünnepet.*

*S ha 24-én meglátják
A fájuk alján az ajándékuk,
E kérdés száza száll:
„Vajon mit hozott a Télapó?”*

Farkas Lara, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

*

*Közeleg a hideg karácsony,
Fel kell húzni a nagykabátom.
Kint az utcán a hótenger,
Minden ház előtt egy hóember.*

*Feldíszítjük a fenyőfákat.
Ilyenkor elszáll minden bánat.
Másnap sok ajándék a fa alatt,
Pár perc múlva már semmi sem maradt.
Karácsony után a fáról a dísz leszedjük,
És a sújtással teli dobozt a szekrénybe tehetjük.
Kár, hogy csak jövőre lesz karácsony,
Addig is elrakom a nagykabátom.*

Angyal Emese, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kérdéseikre válaszol Bori Mária

„Kedves Bizi!

Én egy hetedikes lány vagyok. A problémám a legjobb barátnőm, akivel már óvodás korunk óta jóban vagyunk. Negyedikben jött egy új lány az osztályba. A régi barátnőmmel összebarátkoztunk vele, majd ötödikben a legjobb barátnők lettünk az új lánnyal. A szüleim és a testvéreim viszont nem kedvelték. Év végére rájöttem, hogy rossz hatással van rám, például a szüleim engedélye nélkül csináltam olyan dolgokat, amiket nem lett volna szabad. Így megpróbáltam eltávolodni tőle. Aztán hatodikban a régi barátnőmmel lettek nagyon jóban. Kiközösítették, és kibeszéltek a hátam mögött. Az idén már jóban vagyok mindkettejükkel, mert már megtanultam, hogy ne hallgassak erre a lányra. Viszont a régi barátnőmre még mindig rossz hatással van. Ráadásul az új lány még rosszabb lett, mivel az osztály „nagymenőjével” barátkozott, aki cigizik, 18 éves pasijai vannak...

Nem tudom, hogy mondjam meg a régi barátnőmnek: rossz hatással van rá, és szerintem nem jó, hogy barátkoznak. Lehet, hogy kicsit féltékeny is vagyok, de másokat is kérdeztem, és szerintük sem kellene barátkozniuk ennyire. Kérlek, segíts! Mit tegyek?

Gida”

Válasz:

Kedves Gida!

Sajnos az, amit te a legjobban szeretnél, hogy ugyanolyan barátnők legyetek, mint régen, nem valósulhat meg. Mindannyian megváltoztatok, nem vagytok már ugyanazok a gyerekek, akik voltatok, mások az igényeitek, más dolog érdekel benneteket, más tapasztalatokat építettetek be a személyiségetekbe, és más-más úton indulatok el a serdülőkorba, annak ellenére, hogy ezek az utak még itt-ott érintkeznek, párhuzamosan futnak, de időnként más irányt vesznek, majd újra közelednek egymáshoz. És ez az Élet rendje. Ami a barátnőd „helyes” útra térítését illeti, nem sokat tehetsz. Megmondhatod neki a véleményedet, ami nem biztos, hogy előbbre viszi a kapcsolatokat. Csendestársként is ott lehetsz mellette, olyankor barátkozva vele, amikor ő igényli, ami feltehetően nem felel meg annak, amit te vársz a barátságtól és a jó barátnőtől. Az ignorálás, semmibe vevés lenne a harmadik lehetőség, ami szintén nem pozitív irányba viszi a barátságot. Ha elfogadod a barátnőidet olyannak, amilyenek, és mindenkinek ellenére barátkozol velük, várva, hogy beérjenek, túl legyenek ezen a viharos életszakaszon, közben tudatosan kerülve azokat a helyzeteket és döntéseket, amelyekről eleve tudod, hogy rosszak, elfogadhatatlanok, vállalva az időnkénti ugratást is emiatt, akkor egy ideig még megmaradhat, vagy éppen lassanként magától is megszűnik a barátságotok. Mindenesetre te ne üljél tétlenül, ne várd, hogy megszánjanak a barátnőid! Keresd azoknak a társaságát, akik hasonlóan gondolkodnak, mint te, akiket ugyanaz, vagy hasonló dolgok érdekelnek. Kapcsolódjál be a helybeli művelődési egyesület vagy központ munkájába, iratkozzál be táncra, vagy rekreációs csoportba, ahol új ismeretségeket köthetsz, és hamarosan már új barátok társaságában töltheted el a szabadidődet, oszthatod meg örömeidet és a bánatodat. És persze ne feledkezz meg az osztályodról se, ahol biztosan akad nem is egy lány, akivel jól érzed magadat, és jókat beszélgetsz, legyél nyitottabb feléjük is, és nem fogsz függni a volt barátnőidtől.

„Kedves Bizi!

Tetszik egy fiú az iskolából. Amikor megpillantom, elvörösödök, a gyomromba millió lepke csapkod, és alig tudok megállni a lábamon. Ilyenkor a barátnőm hátizsákjába kapaszkodok meg, és meg sem tudok szólalni. A barátnőim szerint én tegyem meg az első lépést. De

nem merem, nincs elég erőm, félek, hogy csak rám néz, és faképnél hagy. Attól is félek, hogy mit fog szólni a közeledésemhez, mert a legjobb barátjába voltam szerelmes, és erről az egész iskola tudott. Nem tudom, hogyan közeledjek hozzá, hogy összebarátkozzunk. Én hetedikes vagyok, ő nyolcadikos. Kérlek, segíts!

Barbi”

Válasz:

Kedves Barbi!

Azt hiszem, legelőször is félre kell tolnod a félelmedet az elutasítástól. Merjed vállalni azt is, hogy fájhat a dolog, ha ott van mellette a jó érzés, a boldogság és a sikeres kapcsolatteremtés lehetősége is. Kezdetnek keressetek alkalmat arra, hogy egy társaságban lehessetek. Biztosan vannak közös barátaitok, ismerőseitek, akikkel szünetekben, iskolai eseményeken beszélgethatsz, ott lehetsz mellettük. Kezdetnek, köszönj neki, és idővel hosszabban is beszélgethatsz vele. Ilyen módon alkalma lesz a fiúnak is, hogy megismerjen, többet megtudjon rólad indirekt úton. És próbáld meg az érzelmeidet illetően egy kicsit visszafogottabb lenni! Ne mutasd ki nyíltan, túl korán, hogy mit érzel a fiú iránt! Nem kell fűnek-fának elmondani az érzéseidet. Mivel a volt szerelmed nem volt kölcsönös, inkább szimpátiának lehetne titulálni, tegyél úgy, mint-ha mi sem történt volna. Hiszem, hogy a többiek már el is felejtették, hogy kikbe voltál te az elmúlt időben halálosan szerelmes. A jövőben inkább a barátságunk adjál előbb alkalmat. Barátkozzatok, amikor csak lehet, és ahol csak lehet! Használd ki a nagyobb társaság nyújtotta lehetőséget, hogy közelebről megismerjétek egymást a fiúval! Várd ki, hogyan reagál a jelenlétben a fiú, hogy te is tetszel-e neki, és csak ez után dönts el, elmondod-e neki, hogy jobban meg szeretnéd ismerni, mert nagyon tetszik neked! Semmi áron se bombázzad a szerelmi vallomásokkal, és ne vedd üldözőbe a barátnőiddel, mert biztosan ellenkező hatása lesz ennek a viselkedésnek, mint amit te szeretnél. Ami pedig a testi reakciódat illeti, amikor a fiút meglátod, ilyenkor vedd mély lélegzetet, lassan négyig-ötig számolva fújjad a ki a levegőt! Ha kell, ezt többször is ismételd meg, mindaddig, amíg meg nem nyugodtál! És utána, a legszebb mosolyoddal felvértezve, folytassd az utadat, oda ahova elindultál!

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizennégy éves lány vagyok. Szeretek egy fiút, de nagyon bizonytalan vagyok, mert a fiú régebben hazudott nekem, és becsapott. Azt állította, hogy szeret, de nem úgy viselkedett velem. Most meg azt mondja, tényleg úgy érzi. A fiú néhány évvel idősebb nálam. Emígy nagyon jól kijövünk egymással. Emellett van még egy kis gond. Ő nem azon a településen él, ahol én, ezért csak a téli és a nyári szünetekben találkozzunk, amikor a nagymamámnál vagyok. Közben chatelünk. Nekem ez nem számít, de úgy vettem észre, neki igen. Nem tudom, hogy higgyek-e neki. Kérlek, adj nekem tanácsot!

Kétkelkedő”

Válasz:

Kedves Kétkelkedő!

Úgy látom, ez a távszerelmem nem fog még nagyon sokáig élni, hisz neked egy majdnem érett férfival van dolgod, akinek teljesen más szükségletei, érdeklődése van, mint neked. Ha így maradnak a dolgok, mindketten nagyon elégedetlenek lesztek ebben a kapcsolatban. Először is, a 4, 5, vagy 6 év a ti esetekben nem kis korkülönbség. Másodsor, a köztetek lévő fizikai távolság nagyon gyorsan kifejti negatív hatását. Te magad is írod, hogy számodra kielégítő a köztetek lévő viszony, neki azonban ez nem elég. Ezért élvezzed azt, ami köztetek van, amíg tart, mert hamarosan kiderül, hogy már más tetszik neki, és neked is előbb-utóbb egy másik, a közeledben lévő fiú dobogtatja majd meg a szívedet.

LELKIZZÜNK!

A szelfi pszichológiája

A Föld lakosságának fele készített már szelfit. Legtöbben Ausztráliában, őket követik a kanadaiak és az amerikaiak. Bár a műfaj a 18 és 24 év közöttiek körében a legnépszerűbb, a híres „szelfifzők” között találhatunk idősebbeket is, például az amerikai elnököt vagy a pápát.

Az Oxford Dictionary a 2013-ban az év szavává választott szelfit (selfie) úgy határozta meg, mint „olyan fotó, amelyet valaki önmagáról készít webkamerával vagy okostelefonnal, és feltölti egy közösségi médiafelületre.” Amikor 2013-ban az Oxford Dictionary az év szavává választotta, még nem lehetett biztosan tudni, hogy a szelfi csupán egy múló zápor lesz-e. Nem lett. Amíg a #selfie a tizenkettedik legtöbbet használt hashtag az Instagramon, addig a #me (én) a harmadik, több mint 386 millió képre aggatták már rá. A szelfibotnak pedig a pusztá léte bizonyítja, hogy a jelenség még velünk lesz egy darabig.

A történeti jellegű magyarázatok esetében felmerül a kérdés, vajon mikortól beszélhetünk szelfikről? Az egyik álláspont szerint a szelfi története egészen a reneszánszig nyúlik vissza, hiszen akkor kezdődött az a folyamat, melyben az egyén, így az arc is fontossá válik. Ennek egyszerre jele és segítője a tükör és a miniatűr festmények feltalálása volt. Ezek szerint a szelfi csak ennek a trendnek a legfrissebb megnyilvánulása lenne. A technika fejlődésével és terjedésével a fényképezés bárki számára elérhető tevékenységgé vált. A másik

oldal viszont amellet érvel, hogy a szelfivel egy teljesen új jelenség született. Szerintük az azonnali megosztás lehetősége különbözteti meg a szelfiket az önportréktól. Pszichológia szempontból az a legérdekesebb, hogy a szelfi milyen erőteljes reakciókat vált ki. A közösségi média kiváló csatorna arra, hogy sok emberhez eljuttassuk az üzeneteket. Manapság a szelfi már nem egyszerűen a hiúság jele, hanem egy új kommunikációs eszköz, amely különböző üzeneteket kíván eljuttatni különböző személyeknek, csoportoknak. A szelfikkel kapcsolatban felmerülő alapvető kérdés, hogy kinek készítjük ezeket a képeket, önmagunknak vagy másoknak?

A kutatások szerint a szelfik egyik fontos funkciója, hogy valamit közölnek. Sokan élet-történetüket írják meg a képek segítségével, tulajdonképpen azt rögzítik, hogy hogyan szeretnének visszatekinteni az életükre. Mindenben ott rejlik az önkifejezés igénye, mindezzel pedig önmagunkat szeretnénk jobban megismerni. A legtöbb pszichológus igen elfogadónak mutatkozik a szelfikkel kapcsolatban, mivel alapvető lelki funkciókat látnak bennük. Dr. Dara Greenwood szociálpszichológus szerint nem szabad összekeverni a szelfizést a hiúsággal, hiszen a szelfit a legtöbb fiatal tulajdonképpen önmaga megismerésére használja. Az önmagunkról alkotott kép kialakulásában döntő szerepet játszik, hogy mások milyennek látnak minket. A szelfi az

internet segítségével ezt a különleges tükröt akár több millió emberre is kiterjesztheti. Ezzel együtt természetesen szép számmal akadnak olyanok is, akik csupán a hiúságukat legyezgetik a képekkel.

Mások szerint viszont a hangsúly nem önmagunkon van, hanem másokon, vagyis a szelfi leginkább másoknak szól. Funkciója lehet a népszerűség tesztelése. Kutatások szerint a „lájkvadászat” egyik legjobb módja ennek. Minden ember számára kiemelkedően fontos, hogy pozitív visszajelzéshez jusson. A szelfi természetesen kifejezheti az önmagunkkal kapcsolatos bizonytalanságot is. Mindezt megerősítik azok az adatok, amelyek azt mutatják, hogy ezek általában feljavított énünket tükrözik, nagy részük pozitív hangulatban születik, pozitív életérzést ábrázol. A szelfik jó részét szűrővel látják el, tehát feljavítják, mielőtt közzétennék azt. A Youtube-on rengeteg olyan videót találunk, amelyek arról szólnak, hogyan mutassunk jobban a szelfiken.

Jóból is megárt a sok, szelfiből meg főleg. Egy brit kutatás kimutatta, hogy a túlzásba vitt szelfizés biztos és egyszerű módja annak, hogy megutáltassuk magunkat a környezetünkkel. Ha elárasztjuk a közösségi médiát a képeinkkel, az egyrészt felkeltheti az ismerőseinkben a versenyszellemet, másrészt azt az üzenetet közvetíti, hogy magunkat és az ismerőseinket is külsőségek alapján ítéljük meg. Ha ez nem lenne elég, a felmérés készítői szerint kimutatható, hogy minél aktívabban posztolunk szelfiket a virtuális világban, annál kevésbé vagyunk közvetlenek és nyitottak az élet közelemben emberi kapcsolataink során.

Pamela Rutledge, a kaliforniai Fielding Egyetem professzora szerint a hangsúly a szelfi esetében a mértékletességen van. Ha valaki egész álló nap csak azon töri a fejét, hogy milyen szelfit csináljon – és teljesen kikészül, ha nem sikerül vele elég like-ot besöpörni –, akkor érdemes elgondolkodni azon, hogy mi is a célja valójában a szelfikkel. Rutledge szerint a túlzásba vitt szelfizés rámutathat arra, hogy olyan problémáink lapulnak a mélyben, amelyekkel érdemes komolyan foglalkozni. Az viszont biztos, hogy a kiváltó ok nem fog elmúlni attól, hogy „kitapétázzuk” az arcunkkal az internetet.

Az elmúlt néhány komoly témakör után úgy gondoltam egy könnyedebb témát választok, és ezzel az írással kívánok mindenkinek sikeres félév végét, illetve további jó szelfizést! De ne feledjétek, ahogy mást sem, ezt sem jó túlzásba vinni.

Kis Laura

Készült egy lista a világ tíz legerősebb állatáról, aszerint, hogy milyen a teherbírásuk. Egy litván férfinak, Zydrunas Savickasnak köszönhetően, az ember is a listán található.

1. Atka

Egy négyzetméternyi területen több száz ezer ilyen élősködő található a porban. Az atkák az ember környezetében élnek, elhalt bőrszempelyekkel és más szerves anyagokkal táplálkoznak. Ez a mikroszkopikus parazita elbírja saját súlyának az 1180-szorosát, ami olyan, mintha egy ember 82 tonna súlyt cipelne.

2. Galacsinhajtó bogár

Az egyiptomi mitológiában ez a rovar a szkarabeusz néven ismert. 1141-szer nehezebb terhet cipel, mint a saját testsúlya. Ezeknek az állatoknak a hosszúsága három és ötven milliméter között mozog.

3. Erdei hangya

Állkapcsaival hatalmas adag levelet képes felaprítani, amely testsúlyának ötvenszerese is lehet. Ezek a hangyák alkotják a világ egyik legösszetettebb közösségét, ahol akár nyolcmillióan is élhetnek különböző funkciók és csoportok szerint.

4. Gorilla

Ez az állat saját súlyának tízszeresét bírja el, csaknem két tonnát. A hím gorillák elérhetik az 1,75 méter magasságot, a 200 kg súlyt és az 50 év élettartamot.

A világ legerősebb állatai

5. Koronás sas

Ez az egyetlen madár a legerősebb állatok listáján. 16 kg tetemet képes cipelni, ami 14-szer nehezebb saját súlyánál. Erős és agresszív vadász, amely majmokat és kisebb antilopokat öl.

6. Ember

Hogy az ember is ezen a listán lehet, ez kizárólag Zydrunas Savickasnak, a világ legerősebb emberének köszönhető, aki súlyának kétszeresét képes vinni. A litván Savickas (34) 1,9 méter magas. Padról 285 kg-ot, álló helyzetből pedig 407 kg-ot emelt fel. Egy átlagembernél ezek az adatok 65, és 90 kg. Savickas ötször erősebb az átlagembernél.

7. Tigris

A tigrisek testük súlyának kétszeresét bírják cipelni, mintegy 540 kg-ot. Ez az állat az orrától a farkáig 3,3 méter hosszú, és átlagos testsúlya 300 kg. Termetes mérete ellenére 64 km/h sebességgel fut.

8. Elefánt

Ezek az állatok legfeljebb kilenc tonnát képesek cipelni, ami 1,7-szer nagyobb, mint saját súlyuk. Az elefántok a legnagyobb szárazföldi állatok, és 70 évig élnek. A legmagasabb eddig mért elefánt 4,2 méter magas, ami teljes egy méterrel magasabb az átlagnál.

9. Szarvasmarha

Ezek az állatok a saját súlyuk másfélszeresét bírják el. Az egész világon a szarvasmarhát általában a szántóföld megmunkálására és kocsis vontatására használják.

10. Grizzlymedve

A medvék súlya születésükkor mintegy 0,5 kg, ám egy kifejlett grizzly 550 kg. Amikor hátsó lábaira áll, eléri a 2,5 méter magasságot. A grizzly 55 km/h sebességgel is futhat, és gyorsabban mozog felfelé, mint lefelé.

A hegyi gorilla

A hím ezüsthátú hegyi gorillák körülbelül 13 éves korukban tesznek szert az őket megkülönböztető ezüst árnyalatra, amikor is elérik a felnőttkort.

Összesen kicsit több mint 700 hegyi gorilla él a Földön. Élőhelyük Közép-Afrika, a Kongói Demokratikus Köztársaság, Ruanda és Uganda határán végighúzódó Virunga-hegység. Ezek a gorillák a hegység zöld, vulkanikus lejtőin élnek, olyan területeken, ahol gyakran megfordulnak erőszakos emberek, akiknek az agressziójából nekik is kijut. Számos kezdeményezés célja, hogy támogassa a hegyi gorillákat, mivel a kihalás szélén állnak, és nagy fenyegetést jelent számukra az élőhelyek elvesztése és az orrvadászat.

A hegyi gorilláknak hosszabb a szőrük, és rövidebbek a karjaik, mint rokonaiknak, és egy kicsit nagyobbak is, mint más gorillák.

Fákon is sétálhatnak, de általában a földön lelhetőek fel, 30 fős csoportokba gyűlve. Ezek a csapatok lenyűgöző társadalmi struktúrákba vannak szervezve. A csapatokat egy domináns, idősebb felnőtt hím egyed vezeti, akit gyakran neveznek ezüsthátúnak, mivel egy rend ezüst szőr fedi az egyébként sötét szőrét. A csapatba befogad még pár fiatal hím, néhány nőtényt és utódjaikat.

A vezető szervezi meg a csapat tevékenységeit, mint például az evést, a levelekbe fészkelést és a csatangolást a 2-től 40 négyzetkilométerig terjedő otthoni tartományban.

Fizikai erejük fitogtatása céljából lenyűgöző megnyilvánulásokra képesek. Ilyenkor hátsó lábaikra állva felemelkednek, különböző dolgokat dobálnak, hatalmas mellkasukat verik, miközben üvöltő hangokat adnak ki. Annak ellenére, hogy ilyen nyilvánvaló fizikai erővel rendelkeznek, a gorillák általában nyugodt lények, mindaddig, amíg nem zavarják őket.

A sűrű erdővel teli Közép- és Nyugat-Afrikában a csapatok rengeteg ételmet találnak vegetáriánus étrendjükhez. Esznek gyökere-

ket, hajtásokat, gyümölcsöket, vad zellert és fakérget.

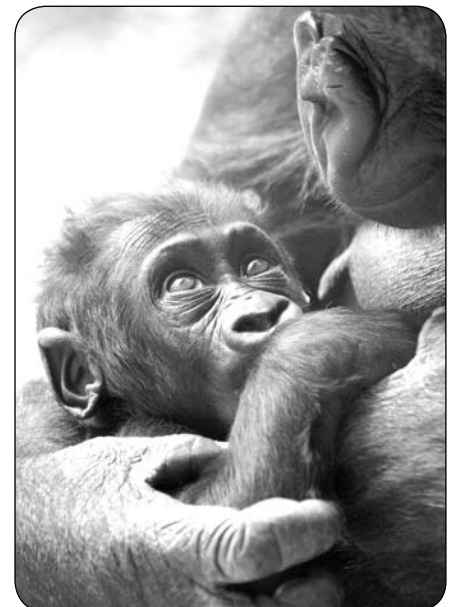
A nőtény gorillák csaknem 9 hónap alatt hordják ki kölyküket. Erős szüleikkel ellentétben az újszülöttek soványak, csupán 2 kilogramm körüli a súlyuk, és csak arra képesek, hogy kapaszkodjanak az anyjuk szőrébe. Négy hónapos koruktól életük első két-három évéig anyjuk hátán teszik meg az útszakaszokat.

A fiatal gorillák a három és hat éves koruk közötti időszakban a saját gyerekeikre emlékeztetik az emberi megfigyelőket. Napjaik legnagyobb része játékkal telik, fákon sétálnak, kergetőznek vagy ágon lengenek.

Fogságban a gorillák jelentős intelligenciát mutattak, és még egyszerű emberi jelnyelvet

is megtanultak. A gorillák értékes árucikket jelentenek az orvkereskedelemben, emiatt sokan vadásszák őket a tiltás ellenére is. Tragikus helyzetükre az állatvédők mellett a nagyközönség figyelmét is ráirányította Dian Fossey amerikai etológus életrajzi könyve, melyből film is készült, a Gorillák a ködben. Dian Fossey-t egyébként orrvadászok ölték meg 1985-ben, azóta az ő nevét viselő alapítvány munkálkodik a gorillák megmentésén.

Elkeserítő tény, hogy ha az ember nem mutatna ekkora „érdeklődést” a faj iránt, akkor a természetben más ellensége nem is akadna. Kevés állat meri ugyanis felvenni a harcot egy felnőtt példánnyal szemben.

G. Joó Katalin

Fenyőcske új ruhája

Ott, ahol a fák égig érnek, szép meséket regélnek, ott, hol a szél dalt dúdolgat, majd ringatva megcirógat, ott hallottam ezt a mesét...

Hol volt, hol nem, volt egyszer egy kert. Itt élt néhány manó és Cilinke, a kert aprócska tündére. Minden reggel friss harmattal mosakodott, bársony virágszirmocskákkal törölközött. Szeretett itt lakni. Este tücsök barátja húzta a vidám, olykor szomorú nótákat. Ilyenkor a madarak is megpihentek, együtt hallgatták a dallamokat.

Egy kis házacska állt a kert végében, itt élt nagyapó. Naponta kijárt a kertbe, beszélgetett a virágokkal, gondozta őket. Apóka értette a madarak, a virágok nyelvét, tudta mindig, hogy kinek mire van szüksége.

Néhány évvel ezelőtt egy kis fenyőcsemetét ültetett. Arra gondolt, hogy majd valamelyik karácsonyon a szobáját díszítheti. A kis fa cseperedett, nagyon jól érezte magát. Cilinkével igazi barátok lettek. A kis kerti tündér gyakran telepedett a fácskára, az pedig kedvenc esti dalát dúdolta fülébe:

*Cilinke-picinke
kedves kis Cilinke,
pihenjél, aludjál,
szép mesét álmodjál!*

A szellő lágyan ringatta az ágat, a tücsök halk hegedűszóval kísérte. Cilinke ilyenkor igazán szépeket álmodott.

Egy nap, amikor már hidegre fordult az idő, nagyapó is végzett az őszi munkákkal: az elszáradt virágokat kiszedte az ágyásokból, a fagyérzékeny növényeket védett helyre vitte. A fák is elbúcsúztak levélgyermekektől, téli álomra készülődtek. A kis fenyő és néhány örökzöld bokor volt már csak éke a kertnek. A manók is elmentek, melegebb helyen vártak a tavasz jöttére. A hideg, zúzmarás napokon káprázatos csipkék díszítették a kis cserjék leveleit. A fenyőcskének is jól állt a zúzmararuha. Gyakran beszélgettek Cilinkével az elmúlt nyár emlékeiről. Kellemesen múltatták együtt az időt. Egyszer egy rigó röppent a fenyőfára, és így trillázott:

*Lekopogom, szép a napom!
Eldalolom, jön a karácsony!
Lillililü,
Lallalila.
Kipp, kopp, kopp,
Vigan dalolok!*

Cilinke és barátja tapsikolni kezdett.

- De szépen fütyültél! - mondták egyszerre.

- De mi az a karácsony? - kérdezte a kis fenyő.

- Ó, a karácsony nagyon szép ünnep! - kezdte válaszát a rigó. Ilyenkor az emberek feldíszítik a házukat, lakásukat. Fenyőfát állítanak otthonukba, díszeket aggatnak rá. Kerül rá csokoládé, szaloncukor, gömb, csillagszóró, gyertya, és még ki tudja mi. Amikor bekukucsálok az ablakon, azt látom, hogy mindenki örül, csodálja a fát. Persze akadnak kedves emberek, mint például nagyapóka is, akik rólunk sem feledkeznek meg az inséges téli időben. Gondoskodnak rólunk. Vannak olyanok is, akik madárkarácsonyt rendeznek nekünk. Kitesznek mindenféle finomságot. Nekem a madárkalács a kedvencem! - sóhajtotta.

- Nahát! - álmélkodott a kis fa. Én is szeretnék ilyen csokoládéruhát, meg szép díszeket!

- Persze, csak még kicsike vagy. Nőj még nagyobbra, aztán ki tudja, talán téged is kiválasztanak - válaszolta a rigó. Majd szárnyival búcsút intve, víg füttyszóval tovarep-pent. A fenyőcske elgondolkodott. Az járt a fejében, milyen jó lenne olyan ruhát ölteni, amiről a rigó mesélt. Nagyot sóhajtott. Cilinke megsimogatta.

- Ne búsulj, egyszer rád is szükség lesz!

Nem szóltak egymáshoz, nézték az apró hópihéket, melyek keringve táncoltak, vidáman telepedtek meg a házak tetején, a földön, a növényeken.

Lassan minden elcsendesedett, csak a hó hullott egyre, bevonta a tájat hófehér, csillogó ruhával. Csillagos éjszaka köszöntött be. A Hold is kikukucsált, bearanyozta a lámpafényben ácsorgó hósipkás fenyőcskét.

Cilinke elszenderült, és azt álmodta, hogy a kis barátja ünnepi díszben áll egy szobácskában. Apró csengettyűk csilingelnek rajta, azzal köszön, integet neki, amikor beles az ablakon. Látta, hogy milyen boldog.

Felriadt, a nap bágyadtan kandikált ki egy felhő mögül. Szeme sarkából könnycseppet törölt le. Azon törte a fejét, hogy vigasztalja meg barátját. Ekkor hangokat hallott. Két kis gyermek sétált el a kert mellett.

Karakas-Tóth Zalán, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Debrecen

– Nézd, milyen gyönyörű fenyő! – szolt az egyik.

– Igen! – válaszolta a nagykendőbe bugyolált kislány. Igaz, kicsi, de nagyon formás!

Ezt hallva a fenyőcske kihúzta magát, úgy gondolta, így még magasabbnak látszik.

– Bárcsak nekünk lenne egy ilyen kis fácskánk! Mi ekkorának is örülnénk! – sóhajtották vágyakozva.

Amikor elmentek, Cilinke és a fenyő szomorúan néztek utánuk. Észre sem vették, hogy nagyapó is ott áll mellettük, és hallotta, amit a két gyermek mondott.

– No, kis fácska! Tudod mit? Elviszlek én hozzájuk. Itt laknak, nem messze. Remélem, nem bánod!

A fenyő a szél segítségével lágyan ringatózni kezdett, jelezve, hogy helyesli nagyapó döntését. Cilinke átölelte barátját. Apóka óvatosan kiásta a kis fát, beletette egy nagyobbacska dézsába. Gondolta, a gyerekek szülei az ünnepek után majd kiültetik, és így jövőre is lesz fenyőjük.

A szánra helyezte.

Mielőtt elindultak volna, feldíszítette. Tett rá mézeskalácsot és apró papírdíszeket, meg néhány csengettyűt. A kis fenyő boldogan feszített.

Cilinke megsimogatta a barátját.

– Ne feledd a dalunkat! – suttozta a kis fenyő.

Markó Máté, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Debrecen

*Cilinke-picinke kedves kis Cilinke,
pihenjél, aludjál, szép mesét álmodjál...*

– Jó – súgta halkan a tündérke. Tudom, hogy te boldog leszel, megálmodtam a múlt éjjel, csak nem tudtam elmesélni, mert olyan gyorsan történt minden. Aztán tavasszal visszatérek a manók is... – sóhajtott.

– Igen, nem leszel egyedül. Én meg arra vágytam, hogy karácsonyfa lehessen. A legszebb dolog a világon, ha boldogságot adhatunk másoknak. Kísérj el, kérek!

Cilinke felkapaszkodott a fenyő egyik ágára. Elindultak. Amikor megérkeztek, apóka csendben a ház ajtaja mellé rakta a fácskát, majd megrázta a kis csengettyűket, melyeknek vidám csilingelésére kiszaladtak a gyerekek. Apóka még épp el tudott bújni.

A két gyermek, csillogó szemmel nézte az ajtó előtt az ajándékot.

– De gyönyörű! Vajon ki hozhatta? – kíváncsian néztek körül.

Ekkor egy hófelleg kerekedett, egy pillanatra a szél megkavarta a szálló hópihéket. Apóka így gyorsan el tudott osonni, elrejtették a pörgő-forgó hópelyhek.

– Nézd, nem a Mikulás az ott? – kiáltott fel az egyik.

De már csak egy elsuhanó árnyat láttak. A szüleikkel bevitték a fenyőt a szobába.

Cilinke az ablakon át nézte barátját, aki csengettyűit rázva boldogan intett neki. Pont úgy, ahogy álmában látta. Visszaintegetett. Fájtt itt hagyni barátját, de mégis örömmel a szívében indult haza.

Egy igazi barát örül a másik boldogságának. Apró hópelyhek táncolva kísérték hazáig. Még sokáig fülébe csengett a kis csengettyűk csilingelése.

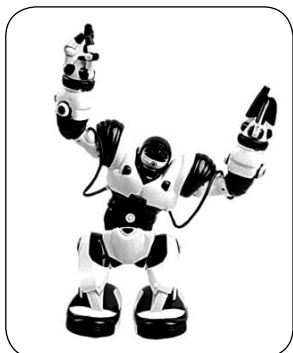

György Renáta, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Debrecen

Táncol és takarít a kis házi robot

Programozható, intelligens kis robotot vitt az IndieGoGóra az Ubtech nevű cég. Alpha 2, amellyel, hogy okos, szórakoztató is: mesét olvas a gyerekeknek, táncra perdül, és a munkába is besegít.

A robotikus házi kedvencek mellett sorra gördülnek elő azok az emberszerű kis robotok, amelyek azon túl, hogy felvidítják gazdájukat, hasznosak is. Az Alpha 2 teste több mint 20 kis szervéből áll, ezért különösen mozgékony, mi több, számos érzékelővel felszerelték. A kis robotot hanggal, vagy egy kimondottan a

vezérlésére fejlesztett, okostelefonos alkalmazással lehet irányítani, wifin keresztül. A cuki testbe elegendő erőforrást építettek ahhoz, hogy később különféle alkalmazásokat lehessen rá fejleszteni: egy hatmagos processzor hajtja, és 2 gigabájt memóriával, valamint 16 gigabájt tárhellyel rendelkezik.

És hogy mire képes az apró droid? Például beszélgetni lehet vele, emlékeztet a gyógyszerek bevitelére, értesít az új üzenetekről, vezéri a nyomtatót, előrejelzi nekünk az időjárást, és még mesét is olvas a gyerekeknek. Személyi asszisztensként videóit és képeket is készít, és ha arra kérjük, táncra perdül.

A robotra az IndieGoGo nevű közösségi finanszírozó portálon kért pénzt a gyártó, a célösszeg (100 ezer dollár, azaz 29 millió forint) egyetlen éjszaka alatt összejött. Aki saját Alpha 2-t szeretne, 500 dollárt kell fizetnie.

Szappannal kell mosni a japán mobilt

A vízálló telefonok ma már megszokottak, egy japán gyártó vizizont ennél is messzebb ment: az ő telefonjukat fürdetni is lehet. Az új okostelefon, a Digno Rafré szappannal és meleg vízzel is tisztítható.

A gyártó, a Kyocera még egy videót is kiadott, melyben bemutatják, miként kell tisztítani a készüléket. Ennek érdekében, hogy teljesen vízálló legyen, a telefon nem rendelkezik hangszóróval, helyette a cég által csak „kötőszövetként” emlegetett alkatrész produkálja a hangot. A szappannal mosható telefon ötlete a baktériumok elkerülése végett született. Erre pedig a legegyszerűbb és legolcsóbb megoldás a szappan és víz. Az egyedi fürdethető tulajdonságán kívül a Digno Rafré egy szokványos középkategóriás Android-készülék. A telefonon Android 5.1 fut, 2 gigabájt belső memóriával, HD-kijelzővel, valamint 13 megapixeles hátsó, és 2 megapixeles előlapi kamerával van felszerelve.

A Kyocera új okostelefonját elsősorban a fiatalabb korosztálynak szánják, sajnos egyelőre nem tervezik Japánon kívül értékesíteni.

Az Egyszer volt... rajzfilmsorozat sokaknak ismerős lehet, de a ti korosztályotok már nagy valószínűséggel nem találkozott vele. Francia ismeretterjesztő rajzfilmsorozatról van szó, minden témakör-

AJÁNLÓ

Egyszer volt, hol nem volt...

ben sokat tanulhatunk ezekből a mesékből. Az első sorozat címe Egyszer volt, hol nem volt... az ember, ezt nagyon régen, 1978-ban adták ki eredeti nyelven. Ezt követően még hat témakörből készítették sorozatot, a legutóbbit nem olyan régen, 2008-ban kezdték sugározni. A rajzfilmben minden rész más eseményről, illetve személyről szól. Minden epizódban ugyanazok a karakterek szerepelnek, vannak jó és rossz szereplők, és miközben jól szórakozunk, sok érdekes részlettel gazdagíthatjuk a tudásunkat. Véleményem szerint nem kell kisgyerekek lennünk ahhoz, hogy élvezzük a meséket, rajzfilmeket, ezek minden korban ugyanúgy élvezhető, minőségű műsorok. Tehát nézzetek minél több rajzfilmet, és tanuljatok szórakozva!

Az Egyszer volt, hol nem volt...-sorozatok listája időrendben:

1. Egyszer volt, hol nem volt... az ember, 1978 – Ez a sorozat bemutatja az emberiség történetét, a Földön megjelenő élet első

formáitól kezdve egészen napjainkig. A nézőknek kalandos időutazásban lesz részük, amelyből elődeink tapasztalatai alapján megérthetjük jelenünket is.

2. Egyszer volt, hol nem volt... a világűr, 1981 – A világűrről tanulhatunk izgalmas dolgokat.

3. Egyszer volt, hol nem volt... az élet, 1986 – Bemutatja az emberi test felépítését és működését.

4. Egyszer volt, hol nem volt... Amerika, 1991 – Amerika őslakosainak életével ismerkedhetünk meg ebben a sorozatban.

5. Egyszer volt, hol nem volt... az ötlet, 1994 – A nagy felfedezéseket és feltalálókat sorakoztatja fel a rajzfilm az epizódokban.

6. Egyszer volt, hol nem volt... a felfedezők, 1996 – Megismerhetjük a világ nagy felfedezőinek történetét.

7. Egyszer volt, hol nem volt... a Föld, 2008 – A Föld történetét mutatja be.

Viktor Rajnai Anita

Így tehetjük lakhatóvá a Marsot

Az emberiség régóta álmodik arról, hogy találjon egy bolygót, amelyen megvethetné a lábát. Sajnos a zord körülmények – mint amilyen a pusztító napszél vagy az atmoszféra hiánya – miatt a Mars nem a legmegfelelőbb jelölt kolonizációs törekvéseink számára. Ennek ellenére vannak, akik szerint a kellő technológia és erőforrások birtokában lakhatóvá tehetnék a vörös bolygót.

1. lépés: Szükségünk lesz légkörre

Egyesek szerint, ha termonukleáris bombákat robbantunk fel a Mars pólusai felett, felszabadíthatjuk a bennük található fagyott szén-dioxidot, amely így csapdába ejtve a napfényt, segíthetne felmelegíteni a bolygót. A melegedés hatására tovább olvadnának a sarki jégsapkák, minek következtében további szén-dioxid jutna a légkörbe.

2. lépés: Oxigén is kell

Állítólag elegendő néhány extrém körülmények között is életképes, génmódosított élőlényt elszórni a marsi porban, és máris beindul az oxigéntermelés.

3. lépés: Víz és meleg nélkül mit sem ér

A kutatók szerint, ha képesek lennénk módosítani az üstökösök és aszteroidák pályáját, „egyszerűen” belevezethetnénk őket a Marsba. Így két legyet üthetnénk egy csapásra: egyrészt az üstökösök következtében hó keletkezne – másrészt a kóbor égitestek által szállított víz is biztonságban landolhatna a bolygón.

Szén-dioxid-termelő berendezésekkel növelhető lenne az atmoszféra, a nap fényét, hőjét pedig hatalmas, Mars-körüli pályán keringő tükrökkel a jeges sarkok felé lehetne irányítani, felszabadítva a hatalmas jégrétegekben tárolt vizet. Elméletben – pontosabban – képzeletben meg is született a második Föld.

És mit mond a tudomány?

A csillagászok szerint a Szaturnusz holdja, a Titán hasonlít leginkább a Földre a Naprendszerben. Vannak hegyei, folyói és tavai, bár ezekben nem víz, hanem folyékony metán található. Szintén fontos tényező, hogy a Titánnak van atmoszférája. A metán alapú étellel ugyanakkor eddig még nem találkoztak a kutatók, csak hipotézisekben szerepel ez az életforma.

Új fejlemény az is, hogy a NASA Mars-járója a Spirit Mars Rover által megvizsgált kövek szintén egy ősi életformáról tanúskodhatnak. A Spirit által 2005-ben felfedezett igen magas szénkoncentráció, nedves, csaknem semleges környezet feltételez. A kutatók szerint az ősi Mars-víz nem volt savas, így alkalmas lehetett az életre. Minderről a Science című lapban számolnak be a tudósok. A Marson lévő étellel magyar tudósok is foglalkoznak 2003-tól, a marsi élet lehetőségét vizsgálják.

TECH

Tudod-e?

Mi a planetárium és mi a csillagvizsgáló?

Mi is az a planetárium? Lényegében a mozi egy különleges fajtája. A „vetítógép” egy kör alaprajzú terem közepén álló forgatható, bonyolult vetítőberendezés. A „mozivászón” fehér felülete nem téglalap alakú, hanem egy fölénk boruló félgömb alakú kupola, amely a nappal vagy az éjszaka felettünk látszó égbolt látványával azonos hatást kelt. A fény lassú kihunyása a „mozielőadás” kezdetét jelenti, de 5–10 perc is eltelik, amikor a szem megszokja a sötétet, és teljesen kitárul előtte a csillagvilág szépsége. A vetített „film” itt maga a csillagos égbolt, azaz a szabad szemmel látható körülbelül 5.100 csillag. Pontosan ugyanolyan elrendezésben, ahogyan a csillagokat és a csillagképeket tiszta, sötét, vidéki ég alatt láthatjuk. A csillagok, a Nap, a Hold, a szabad szemmel látható bolygók, a Tejút összes látszólagos égi mozgását láthatjuk. Az ég illúziója csaknem tökéletes, bár a néző 2–5 méterre ül a csillagoktól, mégis úgy látja, mintha azok a végtelen messzeségből világítanának felé.

Digitális planetárium

A csillagvizsgáló, vagy obszervatórium az a hely, ahol kisebb-nagyobb távcsövön keresztül kémlelhetjük az eget. A planetáriumban távcsőre nincs szükség, a csillagvizsgáló fő eszköze viszont épp a távcső, mely az átlagember számára szó szerint közelbe hozza a valódi csillagokat.

A greenwichi csillagvizsgáló

Markovits Rodion

Nagyapám – nagyanyám

Szegény Tata mindig könnyezett, mikor rég elköltözött nagyanyám szóba került. Halottakról való megemlékezés idején meg a nagy ünnepek előtt, mikor elment Halmiba a sírjához, feljajdult benne az emlék, sóhajtott és fájdalmasan mondta:

– Nagyon szép volt, nagyon fiatalon halt meg. Mindig gyászolni fogom...

Egyszer, egy régi nyáron behívott szegény Tata az ebédlőbe. Reggeli imádság után volt, de az imaszíjak még karján, fején voltak.

Előtte volt kinyitva az imádságos könyv, és sokáig nem bírt szólani, fojtogatta a sírás.

Aztán igen mélyről, igen nehezen megszólalt:

– Negyvenéves volt anyám, nagyanyád, mikor meghalt. Én húsz. Ötven éve gyászolom. Fájt, hogy olyan fiatalon halt meg. De most már kilencvenéves volna, ha élne. Hát, Istenem... kilencven év, az szép. Szép életkor... Én is hetven lettem... Most már nem fog úgy fájni, mert a mai napig kilencven évet élt. Szép, igen szép életkor. Ma halt meg... kilencvenéves korában. Ebbe bele kell nyugodni.

*

Erről a kilencvenéves nagyanyámról akarok írni, aki negyvenéves korában halt meg, fiatalon. Meg nagyapámról is, akivel ott élték életüket a hegyek között, a kis faluban, ahol én is születtem.

Nagyapám – ahogy Tata mesélte – Miskolc vidékéről került a színérváraljai híres Horovicz rabbihoz. Jófejű gyerek volt, és a híres rabbi azt írta dédapámnak, hogy ne legyen rá gondja. Ott tarja magánál, amíg megemberesedik, míg kinő a szakála meg a bajusza, aztán majd meg is nősíti. Gondoskodik valami rendes családról, ahova benősülhet.

Dédapám azt írta a rabbinak, hogy cselekedjen úgy, ahogy az isteni sugallat parancsolja.

Nagyapám szakála még ki sem serkent rendesen, mikor a szent tudományokban már ősz szakállú tudósokkal is felvette a versenyt. Mondta is a nagy rabbi neki: – Na,

fiam, veled már nem vallanék szégyent, ha a reménybeli apósod felkérdezne...

Mert hiszen az nagyon szép, hogy a nagy rabbi ajánlja a fiatalembert, de azért úgy illik, hogy az após is vizsgáztassa kissé a férjjelöltjét.

Hát aztán elkövetkezett ez is egyszer. A batarcsi reb Rivn írta a rabbinak, hogy válasszon neki egy jófejű, rendes fiút, aztán küldje el hozzá, mert Mirjam leánykája immáron tizenöt esztendő, és nincs értelme tovább halogatni a dolgokat. Két évig tartja a vejét, hadd tanuljon tovább, aztán beveszi az üzletbe. De kétezer tallért külön is ad. Neki...

Ez fényes ajánlat volt. A rabbi csak annyit mondott a fiatal jelöltnek – mármint nagyapámnak, mert neki szánta a fényes partit –, hogy pénteken reggel indulnak. Azt már illet tudni, hogy hová.

Fel is ültek azon a régi pénteken egy lócsös szekérre, és poroszkáltak szépen, lassacskán a lovak az úttalan avasi dombokon, át a községeken, amíg csak...

... amíg csak a falunak a határába nem érkeztek, úgy dél tájában. Már éppen le akartak szállani, etetni a lovakat meg elemózsiázni, mikor az egyik kottyánónál nagyot zökkent a szekér, és szétment az egyik kerék.

Jámbor emberek voltak, belenyugodtak az Isten rendelkezésébe, leheveredtek a fűbe a község határában. A kocsist meg beküldték a faluba, csináljon valamit a kerékkel.

Aggasztóan múlt az idő, a kocsis nem jött. Késő délután lett, közeledett a szombat. A kocsis nem jött. Kétségbe voltak esve – már amennyire szabad egy istenes embernek kétségbeesni. De mi lesz a szombattal? Itt a szombat, és a színérváraljai nagy rabbi meg istenfélő talmudista: ott vannak egy ismeretlen falu határában, hegyi ösvényen, erdő szélén...

Na, végre megjött a kocsis, hozta is a kereket, de már alkonyodott, lement a nap. Istenkísértésnél is több elindulni, hiszen biztosan beleutaznak a szombatba, amit meg nem lehet...

A nagy rabbi úgy döntött, hogy nem lehet tovább utazni. Be kell menni a faluba. De oda is csak gyalog szabad.

Felkerekedtek, a rabbi meg a nagyapám, és mentek le a dombról, be a faluba. A szekér meg utánuk a kocsissal.

Beérnek a faluba. Kérdik az embereket, merre lehet itt egy jó zsidó családot találni? Azt mondják az emberek: válogatni nemigen lehet, mert csak egy zsidó gazda lakik a faluban. Már ez is gyanús volt a rabbinak. Mi az, hogy zsidó gazda? Talán boltost vagy kocsmárost akartak mondani? Miért mondták, hogy gazda?

Megmutatták az emberek: amott az a zsidó ház, ott lakik az egyetlen zsidó gazda.

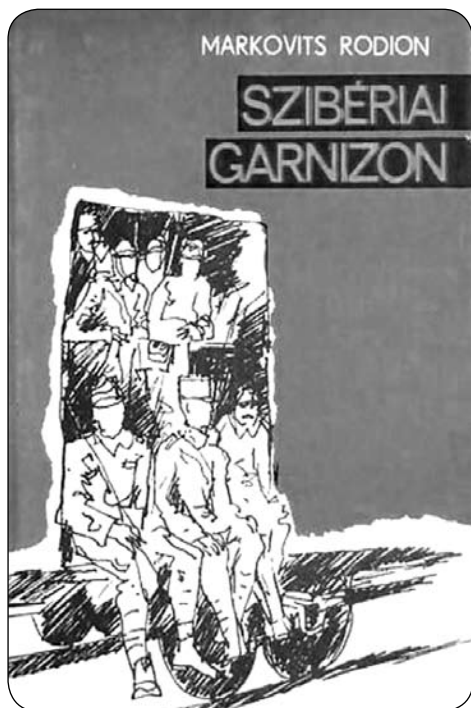
Bemegy a rabbi nagyapámmal a tágas udvarra, lát ott teheneket, lovakat, aprószágot az udvaron. Lát némely fehéringes, fehér alsónadrágos embert is, mokány pipával a szájában, leborotválva szépen, csak éppen zsidót nem lát, egyetlen sem.

Megszólítja a rabbi a hajadonfős, őszbe csavarodott hajú, csizmás, fehér alsónadrágos béresgazda formájút, hogy ugyan mutassa meg a zsidót, mert azt keresik.

Igen barátságosan válaszol a gazda, hogy ő volna a zsidó, mindjárt fel is veszi a szűrnadrágját, mert szombaton ünneplőbe szokott öltözni.

Elképed a rabbi, és jókedvre hangolódik nagyapám. Ilyen zsidót még nem láttak...

Kiderül aztán, hogy se boltja, se kocsmája. Még csak bőrökkel sem kereskedik.

Szánt, vet, gyümölcsöskertje van. Hát bizony: jártassága a Szent Tanban a lehető legfogyatékosabb. Egyre-másra még emlékszik homályosan, valahogy csak ünnepe szombat... csak akkor megy szombaton a mezőre, ha nagyon körmére ég a munka...

Rettenetes dolgok derültek ki.

Még a gyertyagyújtást sem csinálta senki a házban. Már sötét volt, a rabbi csak faggatta a zsidót, aki igazán gazda volt.

– Hát a feleséged is ilyen... ilyen zsidó?

– Már rég meghalt a jó asszony. Akkoriban persze más volt...

Áll tanácstalanul az éjszakába, a szombat éjszakában a rabbi, meg áll a nagyapám is. Most már ő is megszorodva.

Derék fiatal fehérszínű jön oda hozzánk. Tessékeli őket a házba, ahol már ég a fagyúgyertya. Nem az ünnepi, megáldott gyertya, hanem csak ami éppen a világosság miatt van.

Bemennek a házba. A paraszti öltözetű lány igen szép. Nagyapám minden szabály

ellenére is rajta felejt a szemét. De hát most mégsem erről van szó.

– Ez a lányom – jegyzi meg a tagbaszakadt zsidó gazda, éppen csak hogy megbonts a nagy csendet.

Ilyen szombatja sem volt még a híres színérváraljai nagy Horovitz rabbinak.

Ételhez nem nyúl, sem ő, sem a fiú. Hogy volna szabad enni abból, amit most főzött az Istentől elszakadt lány. Meg is parancsolja a rabbi, hogy ne merjenek dolgozni, főzni, tüzelni szombaton.

Azok szegények a lelküket is odaadnák: a zsidó gazda is, a lánya is.

Szörnyen szégyellik magukat.

– Itt mindent előlről kellene kezdeni – mondja a rabbi rettentően elkecserevedve.

Csak pénteken leszakított gyümölcsöt esznek, aludttejet fogyasztanak, a többi minden bűnbelen fogant ebben a házban. Semmihez sem szabad hozzányúlni egyébe.

Meg van zavarodva a gazda. Roppant restelli a dolgot a gyönyörű, nagydarab lány. De hát mit lehet itt tenni?

És másnap, a szombat, a szent szombat délelőttjén egyedül imádkozik a nagy rabbi, csupán éppen a fiatal talmudistával, Tóra nélkül, gyülekezet nélkül. Rettenetes.

Valamit csinálni kell, meg kell menteni ezeknek a szerencsétlen elkárhozóknak a lelkét – ezt beszélnek egész szombat délután a fiatal talmudistával.

– Talán ide kellene küldeni egy öreg, szegény talmudistát, hadd tanítsa őket... igen, de mi lesz a vágatással?

– Talán olyat, aki vágni is tud? Olyat kell. Persze. Hiszen ezek tisztátalan ételeken élnek...

A két bűnös, az apa meg a leánya, mint akiket tetten értek: megszeppenve és lesütött szemekkel járkálnak ide-oda.

Már megtennének mindent, le vannak leplezve. Lesik, mit dönt felőlük az öreg meg a fiatal tudós.

– Majd én beszélek velük – mondja a fiatal tudós, és félrehívja a zsidó gazdát és beszél vele. A lánnyal nemigen illik beszélni, azzal az apja vált néhány szót, biztosan a fiatal tudós üzenetét viszi neki.

És hát szombat eltávozása után még mindig teli van a rabbi lelke aggodalommal és bánattal.

Szomorúan és fejcsóválva búcsúzik a szerencsétlen, eltávozott gazdától.

A fiatal tudós arcán azonban keménység és határozottság és mégis égi nyugalom ül.

– Talán te is gondolkoztál valami megoldáson? – kérdi a rabbinus a fiatal talmudistát.

– Gondolkodtam – feleli a nagyapám.

– És mit gondoltál?

– Azt gondoltam, amit a rabbi, hogy meg kell menteni őket.

– Ez biztos – mondja ősz szakállába a nagy rabbi.

– A dolog igen egyszerű.

– Éspedig?

– Éspedig az, hogy elveszem a zsidó gazda lányát... Batarcsa reb Rivnhez most már más fiatalemberrel menjen a rebbe...

Ezen nem lehet változtatni.

Nagyapám pár hét múlva tíz zsidóval érkezett a gazda udvarára, és rendesen, zsidósan, elvette a gazda lányát.

Nagyanyámat, az én szép, derék, fehér nagyanyámat, aki negyvenéves korában halt meg, és mégis kilencvenéves lett drága Apám szívében...

Kedves Olvasó Tanulók!

Szívet melengető, szép történet. **Markovits Rodion** (1884–1948) első világháborús regényei, a *Szibériai garnizon* (1928) és az *Aranyvonat* (1929) révén lett híressé, sőt, egy időben világhírűvé irodalmunkban. De nagyon jó novellista is. A mai rovatunkban közölt novelláját a **Reb Áncsi és más avasi zsidókról szóló széphistóriák** című, a Kriterion Könyvkiadó (Kolozsvár, 2014) által megjelentetett kétnyelvű, magyar–román kötetből emeltem ki. Lehetséges, hogy néhány dolog és fogalom (pl. talmudista, rebbe) jelentése ismeretlen számotokra, de utána lehet és kell nézni! Műveltségünkhöz hozzátartozik mindenkor nyitottságunk is, amellyel igyekszünk megismerni más népek kultúráját. A kontextusból pedig ki is lehet következtetni ezeket a jelentéseket. Pl., hogy a talmudista zsidó tudományokat folytató, tanulmányozó személy, a rebbe pedig a szentéletű, nagyon tisztelt rabbi elnevezése.

Jó olvasást!

Bence Erika

Nincs jó hatással ránk

A dohányzásról, az alkohol- és kábítószerfogyasztásról kérdeztük az újvidéki József Attila iskola nyolcadikosait

Akik merték elmondani a véleményüket: Bece Lúcia, Lelik Márton és Hipik Tibor

A látogatásunkat megelőzően, éppen egy héttel korábban volt az iskolában előadás a kábítószerokról, akkor elmagyarázták, hogy a drogoknak milyen fajtái vannak, és hogy a kábítószerektől milyen betegségeket lehet kapni – tudtuk meg az újvidéki József Attila iskola diákjaitól, akiket a káros szenvedélyekről faggattunk. Nem az ünnepontás szándékával tettük, hanem arra voltunk kíváncsiak, mennyire felkészültek a fiatalok mindazokra a kihívásokra, melyek a mindennapok során érhetik őket. Ha beszélünk, írunk róla, talán elgondolkodtatunk, és könnyebb lesz ellenállni.

A három nyolcadikos nem találkozott kábítószer-élvezővel, de elmondták, hogy szerintük nagyon nehezen lehet leszokni a kábítószerről. Aki kábítószert fogyaszt, az

megbetegszik, és elveszíti a barátait. A szülei is azt mondják nekik, hogy idegentől ne fogadjanak el semmit.

Valamelyik gyereknek tudják a szülei, hogy dohányzik, valakinek viszont nem tudják. Ha valaki belekeveredik egy rossz társaságba, akkor elkezdi cigarettázni és inni – mondták a nyolcadikosok.

Az iskolából sokan dohányoznak, és alkoholt is fogyasztanak. Többnyire hetedik és nyolcadikos gyerekekről van szó, akik a nagyszünetben elhagyják az iskolát, és rágyújtanak, de nem kényszerítenek senkit, hogy próbálja ki.

Kiderült, hogy nem csupán a hetedikesek és a nyolcadikosok dohányoznak, vannak kisebbek is. Az ötödikesek és hatodikosok is rágyújtanak, de van olyan gyerek is, aki már harmadikos korában elkezdett cigarettázni. A szülőktől kérnek pénzt uzsonnára, és aztán ci-

garettára költik. Ez egyáltalán nem jó, és nincs jó hatással a mi generációnkra – hallhattuk a fiataloktól.

Aki dohányzik, vagy alkoholt fogyaszt, az rossz hatással van a körülötte levőkre is, és megtörténhet, hogy behúzza a másikat, aminek aztán rossz vége lesz. Van, aki cigarettázik, vagy alkoholt fogyaszt, csak azért, hogy a többiek felfigyeljenek rá, és akkor azt hiszi, ettől menő lesz.

Többen az iskolából esténként összegyűlnek, söröznek, de volt már rá példa, hogy vodkát fogyasztottak, és az erről készült képeket feltöltötték a Facebookra. Ezt nem most kezdték el csinálni, és ezért nem mindenki foglalkozik vele, de vannak olyanok is, akik a hozzászólásokban leírják, hogy ez mégsem jó.

Vadócz Márk
Fotó: Dávid Csilla

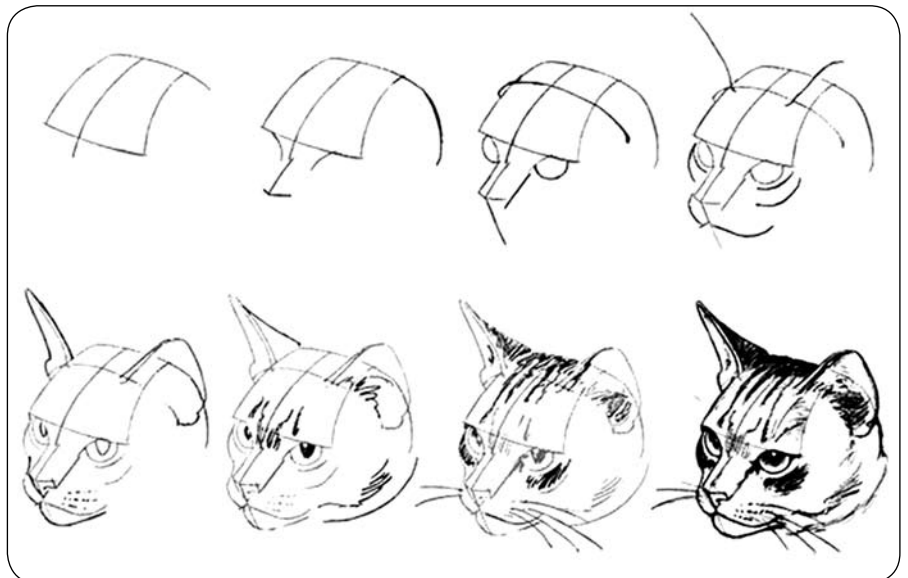
Tudod-e folytatni?

A szép szinonimái:

ragyogó, sugárzó, díszes, ékes, kecses, látványos, fenséges, szépséges, ellenállhatatlan, mesés, szikrázó, káprázatos, csábító, formás, varázslatos, tetsző, angyali, megnyerő, takaros, elragadó, impozáns, festői, tetszetős, ízléses, mutatós, fergeteges, igéző, kápráztató, dekoratív, szemrevaló, megkapó, gyönyörködtető, tündérszép, álomszép, mesészép, esztétikus, szemet gyönyörködtető, gyönyörűség, bűbajos, elbűvölő, lenyűgöző, attraktív, ámulatba ejtő, gyönyörű, dögös, vonzó, csinos, jóképű, bájos, csini, helyes...

A férfi szinonimái:

fickó, alak, arc, figura, halandó, suhanc, pali, koma, ürge, pacák, fazon, csóka, manus, ipse, muki, humanoid, hapek, homo sapiens, csávó...

Hogyan rajzolhatunk egyszerűen macskafejet?

Szörnyen jó szörnyhatározó

(Adamik Zsolt—Hanga Réka: Bibedombi szörnyhatározó, Cerkabella könyvkiadó, 2014)

– Honnan tudhatjuk meg, milyen egy számkra ismeretlen növény?
– Növényhatározóból.
– Honnan tudhatjuk meg, milyen egy számkra ismeretlen szörny?
– Szörnyhatározóból!
– Létezik-e a valóságban olyan csudadolog, hogy növényhatározó?
– Hogyan létezne! Ha már olyan csudadolog létezik, hogy szörnyhatározó, növényhatározónak is lennie kell. Annál is inkább, mivel ismeretlen növényekre többen kíváncsiak, mint ismeretlen szörnyekre... Vagy mégsem?

Annyi bizonyos, hogy aki legalább egyszer is kézbe vette Adamik Zsolt faramuci szörnyhatározóját, attól kezdve egészen másként vélekedik a szörnyekről. A kicsikről. A behemótokról. A fogatlanokról. A nagyfogúkról. A féltősekről. Az ügyefogyottakról. A széllebbeltekéről. A színváltókról. Az ágy alatt rejtőzőkről. Meg a többi szörnyikéről, amelyek kimaradtak a felsorolásból. A gépsárkányról, például, aki a mosógépben morcog, a resztlimanóról, aki válogatós gyerekeket lop, a hűjetiről, aki csak tör-zúz a városban, a vérsiráfról, akinek hiába van nagy foga, semmire se megy vele. A porcicamaffiáról pedig még nem is beszéltem! Nem is fogok. Csak annyit árulok el róla, hogy

tényleg kötekedő. Meg mindenütt ott nyivákol. És vigyorog!

– Hogy hol él e regement szörnyelbéelt teremtmény?

– Hát a Bibedombon, amely a város fölé emelkedik. Magassága: jó nagy. Ketten laknak a tetején: Kisujj néni és Talicska bácsi. Meg a pici ház, piros tetős, fecskéfészkes. Meg a kócos erdő körben, benne medve, róka, nyúl. Meg a szörnyek: nagyfogúak, kötekedők.

Nem mind, persze. Ám Talicska bácsi, a szörnycsászár néha rendet rak. Olyankor kicsit nyugalom van. Meg télen is: olyankor felkerekedik a Bibedomb, és elmegy a nyárba...

Adamik Zsolt képes szörnyhatározójában minden szörnynek saját meséje van: meghökentők és annyi nyelvi játék, annyi humor van bennük, hogy a bátor olvasó rögvest az ágy alatt lapuló búmanó vagy a titokzatos, szekrényben lapuló szörny keresésére indul. Ezek a lények ugyanis alapvetően mulatságosak! Megtanulható még a könyvből, hogy ki a gyerekszobai rumli felelőse (Zinbazár herceg) és hogy a szennyesből zoknifók-kalózok támadhatnak. Meg a lexikonhasználat, az is mellesleg megtanulható.

Hanga Réka illusztrációival lesz teljesen, részletesen tudományos és pompás az egész szörnyű lexikon!

Kedves szörnyülködő könyvbarátok, ha szörnyen jól szeretnétek szórakozni, szörnyen jól teszitek, ha a Bibedombi szörnyhatározót lapozgatjátok.

Vigyázat: szörnyveszély!
Én szóltam. ☺

Csik Mónika

A Kolibri Kiadó sikerlistája

A budapesti Kolibri Kiadó nagylelkűen támogatta az ideai gyermekversmondó versenyünket. Színes könyvkínálata karácsony előtt talán még színebb, ezt bizonyítja honlapjuk, ahol igazán bő választékot találunk gyermek- és ifjúsági irodalomból. Sikerlistájukat **Leiner Laura** könyve, az **Illúzió (Bexisorozat 3.)** vezeti.

Bexi – civil nevén Budai Rebeca – második albumának sikere,

egy londoni út és a Nagy Márkkal el sem kezdődött kapcsolatának vége után hirtelen elveszti a talajt a lába alól. Geriben csalódnia kellett, Márk szóba sem áll vele, de talán a zenei sikertelenségétől rendül meg leginkább. Szerencsére még mindig mellette áll a családja, valamint Anti, Evelin, Körte, az agyontetovált menedzser, és a Fogd be Aszád vérbeli trolljai. Így a szakmai és magánéleti mélypont sem tarthat sokáig.

Aludj el szépen, Bendegúz!

A nagyszerű Leiner-könyveket a sorban **Carl-Johan Forssén Ehrlin** rendkívül békés mesekönyve, az **Aludj el szépen,**

Bendegúz! Követi. Az év szenzációja ez a könyv, és immár 40 országban utasít maga mögé mindenkit a sikerlistákon annak köszönhetően, hogy Ehrlin pszichológusként egy olyan mesét írt, amely tökéletesen alkalmas minden gyermek megnyugtására és könnyű elaltatására. Ahogy a szerző fogalmaz, a történet a bölcsőringatás megfelelője mese formájában, épp ezért mindenkit álomba ringat. A magyar kiadás különlegességét az adja, hogy a nemzetközileg is elismert grafikus, **Agócs Írisz** készítette hozzá a rajzokat.

A Titoktündér

Harmadik a sorban **Beck Andrea** A Titoktündér – Titokmesék gyerekeknek és felnőtteknek, hogy minden egy kicsit könnyebb legyen című kötete. Egy mese, melyben nincsenek robotok és halálfejek, sem fegyverek, úrlények vagy topmodell kinézetű teremtmények. Nincs benne csúnya beszéd sem, és a bugyuta, értelmetlen, semmitmondó történések is kimarad-

tak. Hogy mi az, ami szerepel benne?

Varázslatos mesevilág, mely szórakozás és hasznos segítség is egyben szülő és gyermek számára. Többek között, HA: kicsúfolják, fél a sötétben, verekszik vagy őt bántják, beteg lesz, barátokozni vagy békülni kell, netán elveszít valamit, vagy híján van az önbizalomnak. De akkor is öneleget, mesés perceket nyújt, ha ezek mindegyike szerencsésen elkerüli a gyermeket.

Számisztika

Csak a születésnapodra van szükség ahhoz, hogy megtudd, a számisztika szerint milyen tulajdonságaid vannak, melyek a színeid, illetve milyen számjegyű személyek illenek hozzád a leginkább.

1-es, a Nap jelképe

Születésnap: 1., 10., 19., 28.

Tulajdonságok: vezető személyiség, aki egyáltalán nem bírja a korlátokat. Teli van ambícióval, tervekkel, amelyeket rendszere-sen meg is valósít.

Színek: barna, bronz, sárga, arany

Hozzá illő számú személyek: 2-es, 7-es

2-es, a Hold jelképe

Születésnap: 2., 11., 20., 29.

Tulajdonságok: romantikus hajlam, élénk fantáziával. Gyengéd és sebezhető. Nagyon szerethető, sokan veszik körül.

Színek: zöld, fehér,

Hozzá illő számú személyek: 1-es

3-as, a Jupiter jelképe

Születésnap: 3., 12., 21., 30.

Tulajdonságok: nagyon büszke és független ember, aki szereti a rendet maga körül. Az ambíciói motiválják, s átsegítik a nehéz helyzetekben.

Színek: kék, bíbor, mályva, viola

Hozzá illő számú személyek: 6-os, 9-es

4-es, az Uránusz jelképe

Születésnap: 4., 13., 22., 31.

Tulajdonságok: nagyon határozott, ezért hamar fel is lázad. Könnyen barátkozik másokkal, hamar megtalálja a közös hangot embertársaival.

Színek: kék, szürke

Hozzá illő számú személyek: 1-es, 2-es, 7-es, 8-as

5-ös, a Merkúr jelképe

Születésnap: 5., 14., 23.

Tulajdonságok: kissé ingatag, nagyon csapong. Emellett könnyen barátkozik, jól kijön másokkal.

Színek: fehér, szürke

Hozzá illő számú személyek: 5-ös

6-os, a Vénusz jelképe

Születésnap: 6., 15., 24.

Tulajdonságok: határozott, de sokszor inkább merev, csökönyös, mint egy öszvér. A vonzereje viszont különösen erős.

Színek: zöld, türkíz

Hozzá illő számú személyek: 3-as, 9-es

7-es, a Neptunusz jelképe

Születésnap: 7., 16., 25.

Tulajdonságok: saját egyénisége van, imádja a változásokat, szeret utazni. Rendkívül önálló és független ember.

Színek: szürke, fekete, barna

Hozzá illő számú személyek: 5-ös, 4-es

8-as, a Szaturnusz jelképe

Születésnap: 8., 17., 26.

Tulajdonságok: túlbuzgó, képtelen sokáig egy helyben ülni. Gyakran félreértik a szándékait. Végtelen: vagy nagy sikerei vannak, vagy nagy kudarcokkal kell szembenéznie.

Színek: fekete, barna, szürke

Hozzá illő számú személyek: 9-es, 2-es

9-es, a Mars jelképe

Születésnap: 9., 18., 27.

Tulajdonságok: Mindenre elszánt, macacs, erős akaratú ember. Bátor, nem ismeri a félelmet, de a kritikát sem. Javarást a megérzései szerint cselekszik.

Színek: bordó, piros, vörös

Hozzá illő számú személyek: 8-as, 3-as

Egészséges csokoládé: álom vagy valóság?

Az egészséges csokoládé úgy hangzik, mint egy megvalósult álom, de azért a csokit még nem sorolják teljesen az egészséges ételek közé. A csokoládé hírneve egyre nő azoknak a tanulmányoknak a számával, amelyek szerint ez az édes-ség szívbarát választás. A csokoládé és a legfőbb összetevője, a kakaó, láthatóan csökkenti a szívbetegségek kialakulásának kockázatát. A kakaóbabban található flavonoid antioxidáns hatóanyag, amely szívbetegség esetén csökkenti a sejt-károsodást. A flavonoid – amelyből több van az étcsokoládében, mint a tejcsokiban vagy a fehér csokoládében – segít a vérnyomás csökkentésében és a keringés javításában. Több kutatás állítja, hogy a csokoládéfogyasztás csökkenti a cukorbetegség és a szívroham előfordulásának kockázatát. Figyelmeztetés: a csokoládé egészségre gyakorolt jótékony hatásáról beszámoló bizonyítékok főként olyan tanulmányokból származnak, ame-

lyek rövid ideig tartottak, és ellenőrizhetetlenek, további kutatások szükségesek.

Fogyassz csokoládét, de csak mértékkel! Miért? A legtöbb csokoládé összetevői között szerepel a zsír, a cukor, és sok benne a kalória. Ezek nagymértékű fogyasztása hozzájárulhat a súlygyarapodáshoz, amely magas vérnyomás, szívbetegség és cukorbetegség kialakulásához vezethet.

Válassz olyan csokoládét, amelynek 65 százalékos vagy annál magasabb a kakaótartalma! Korlátozd a napi bevitt 85 grammra, mert ez a mennyiség számos kutatás szerint egészséges. Mivel ez az adag csaknem 450 kalóriát jelent, ezért az étkezések során ennyivel csökkenteni kell a kalóriabevitelt, vagy többet kell mozogni.

Téli kézapolás

A hideg idő, az alacsony páratartalom és a szélsőséges időjárási körülmények roncsolják a bőrt. A téli hónapokban azt tapasztalhatod, hogy a bőröd viszket, és ki van száradva. Szerencsére, egyszerű tippel megoldhatod a problémát.

tásért kend be a kezedet krémmel, mielőtt felveszed a kesztyűt!

Ne felejtse el a kesztyűt!

A kesztyűt gyakran elhanyagolják és lebecsülik, ezért sok ember dönt úgy, hogy csak akkor húz kesztyűt, ha már rendkívül hideg van. Érdemes azonban rendszeresen viselni, hogy megvédje a bőrt a kipirosodástól, a fagyástól és a kiszáradástól. A kezeden a bőr sokkal érzékenyebb és sebezhetőbb a hideg, téli hónapokban, így több hidratálásra van szüksége, mint máskor. A jobb ha-

Hidratálás

Ne várd meg, míg a kezud kiszárad! Érdemes már akkor hidratáló krémet használni, amikor éppen elkezd odakint fagni. A napi két krémezés nem elég! Ideálisan, napi 5-6 alkalommal kellene kézkrémet használnod, a bőrtípusától függően. Jól jöhet egy kézkrém a táskában, hogy minden kézmosás után be tud vele kenni a kezdet.

Nyakunkon a karácsony, de te mégis úgy érzed, még nem jöttél igazán hangulatba? Adunk pár tippet, hogy neked is megjöjjön a kedved!

Vásárolj!

Karácsonykor mindenkit elkap az ajándékozási láz. Te miért is maradnál ki? A nyüzsgés, az emberek sokasága kihagyhatatlan ebben az időszakban. Szóval már az is megzabolhatja a kedved, ha végigsétálsz köztük.

Készítsd te magad az ajándékokat!

Sokkal személyesebb az ajándék, ha te magad készíted el. Nem kell bonyolult és drága hozzávalókra gondolnod! A szüleid és a szeretteid is tisztában vannak azzal, hogy nincs saját kereseted – legfeljebb zsebpénzed –, így nem is várják el tőled, hogy drága

ajándékokkal lepd meg őket. Annak is örülni fognak, ha rajzolsz nekik valamit, vagy egy egyszerű kézműves technikával készítesz ajándékot számukra.

Díszíts!

Egy kis fenyőág itt, néhány gyertya ott, és máris karácsonyi hangulatot varázsoltál az egész lakásba. Hiba lenne kihagyni ez alkalommal a díszítést. Úgyhogy szánj néhány órát a díszítésre, és élvezd a csodálatos hangulatot, amit te magad teremtettél!

Varázsolj karácsonyi illatokat a lakásba!

Akár a kedvenc aroma-mécsesedből párologtatod, akár gyertyaként szerzed be, bizonyos illatok az egyik legérzékenyebb tudatalattidra hatnak: a szaglásodra. Jellegzetes karácsonyi illatok: citrusfélék, fenyő, szegfűszeg, fahéj.

Süss sütit!

Ha nem is vagy a konyha ördöge, azért már az is nagy öröm, ha segítesz az anyukádnak. Együtt díszíteni a mézeskalácsot, vagy szaggatni a kedves formákat... Csupa boldogság! És pontosan erről kell szólnia a karácsonynak!

Hallgass karácsonyi dalokat!

Talán ez az egyik olyan tényező, mely tökéletesen karácsonyi hangulatba tud hozni. Keresd ki a kedvenceidet, töltsd le őket, és hallgasd, amikor csak kedved tartja!

Indulás előtt

Kocsi, taxi vagy éjszakai járatok – legalább az egyik legyen biztos! Ha nem tudsz elegendő pénzt összegyűjteni arra, hogy szükség és vészhelyzet esetén taxival hazamehess (vagy egyetlen hozzátartozódat sem tudod riasztani, hogy érted jöjjön), legalább tervezz meg egy biztos útvonalat, amelyen keresztül visszatérhetsz a jó, meleg otthonodba! Isten ments, hogy ennyire unalmas legyen a parti, de minden eshetőségre gondolni kell.

Biztosítsd be a ruháidat!

A buli előtt mindig táncolj egy kicsit a tükör előtt az új ruhádban, hátha nem elég tartós. Bár nem feltétlenül történik tragédia, mielőtt viselnéd, azért ajánlatos betörni az új cipődet is. Azért az sem baj, ha van nálad egy csomag ragtapasz, az mindig jól jön.

Energiabomba – figyelj arra, hogy mit eszel!

Ha házibuliba méész, az még a jobbik eset, mert ott általában akad ennivaló is, ám ha biztosra akarsz menni, pakolj be magadnak tápláló falatokat (műzli szelet, mandarin, banán stb.), hogy még hajnali 3-kor se kóvályogj beesett szemekkel és hullafehér arccal!

A bulin

Tűzijáték, petárda – Gyakori eset, hogy a különböző pirotechnikai eszközök által okozott balesetekhez kénytelenek riasztani

a mentőket. Hiába mondják az utcai árusok, hogy termékeik teljesen veszélytelenek, és amatőrök is könnyűszerrel működésbe hozzák őket, soha ne hallgass rájuk!

Figyeljete az állatokra!

Ha házibuliban vagytok, vagy épp te leszel a házigazda, mindenképp tartsátok szemmel, és vigyék be a házba a kertben lakó háziállatokat, mert a zajoktól, a hangos petárdáktól és a tűzijáték fényeitől megriádhathatnak, elszökhetnek, és akár tartós szellemi vagy fizikai károsodást is szenvedhetnek. Legyetek rájuk tekintettel, számukra is ünnep legyen az ünnep, és ne rémálom!

Tippek házigazdáknak

Dekorálj!

Ki mondta, hogy csak az óvodások díszítik ki a meghívottak poharait, szívószálait stb? Egy kis fantáziával annyira mókás dolgokat lehet kreálni, miért ne vennél csillogós matricákat, kicsi papírengyőket és konfettiket a bulira?

Aranyos ötlet a welcome ajándékcsomag is a meghívottak számára. Elég egy-két jelképes, a tenyered közepén elférő apróság is szépen becsomagolva, lehet benne szappan, gyertya, édesség, hajcsat stb., a lényeg a gesztus.

Szilveszteri bulikalauz

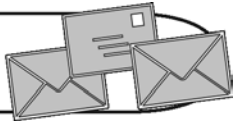
Dobd fel az italokat!

A koktélok, gyümölcsleveket még finomabbá teheted színes pálcikákra tűzött, fagyasztott gyümölcsdarabokkal, jópofa formájú jégkockatartókban fagyasztott gyümölcsléköccakkal is.

Elő a csapatjátékokkal!

Még a nassolással készítése is lehet szórakoztató, álljatok neki együtt sütogetni, főzőcskézni, sokkal üdítőbb lesz a végeredmény, ráadásul nagyokat nevetettek közben! Csinálhatjátok azt is, hogy régi filmeket szinkronizáltok újra (kiváló kreativitásfejlesztő és az improvizációs készséget is javítja). Eldobhatjátok minden komolyságotokat, és végre egyszer igazán belevetitek magatokat a Mersz vagy felelész!-be, legyen tétje is a játéknak, úgy sokkal izgalmasabb!

Levéltári látogatás

A nagyikindai Fejős Klára iskola hetedikes és nyolcadikos tanulói Demity Lázár tanár vezetésével látogatást tettek a helyi városi levéltárban. A látogatás célja a történelmi források felkutatásának bemutatása volt, miközben megismerkedtek a nagyikindai körzet levéltári dokumentumaival.

Advent az iskolában

Adventi műhelymunkát szervezett Tokic Dóra matematikatanárnő, az 5. c osztály osztályfőnöke. A tanulók sok érdekes kézimunkát pró-

bálhattak ki, köztük a képeslap készítést, az origami technikával készült Mikulásokat, és a fenyőfa sem maradhatott ki a karácsonyi dekorációból. Zöld festékkel és mindannyiunk kézlényomatával elkészítettük az osztály karácsonyfáját.

Tőt Ákos mézeskaláccsal kedveskedett az osztálynak. A jó hangulatról Kákonyi Balázs gondoskodott. Harmonikán karácsonyi zenét játszott.

Az ügyeskedésbe a 8. b osztály is besegített. Sok szép munka született. Ezen a napon „az iskola Mikulása” minden osztályt megajándékozott.

Minden tanuló jól érezte magát, s sikerült ráhangolódni a legszebb ünnepre, a közelgő karácsonyra.

A jó hangulatról Kákonyi Balázs gondoskodott

Lázár Lea, 5. osztály, Pe-tőfi Sándor iskola, Óbecse

Stop AIDS!

December 1-jén, az AIDS világnapján a temerini Kókai Imre Általános Iskola nyolcadikos diákjai előadást hallgattak meg a HIV-fertőzésről. A tartalmas ismertetőt Horák Ibolya, a helybeli egészségház főnövére tartotta, aki beszámolt a fertőzés által okozott AIDS-betegségről és a különféle nemi betegségekről. Az előadó felhívta a figyelmet az AIDS elleni küzdelem fontosságára.

A temerini Kókai Imre iskola 7. c osztálya

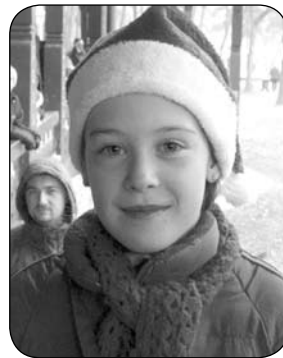
Mit kívánsz karácsonyra?

Bukovec Petra, 4. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics
– Én sok csokit szeretnék kapni karácsonyra. Meg azt is szeretném, ha mindenkinek jók lennének az ünnepek.

Rajsity Petra, 5. Miroslav Antić iskola, Palics
– Karácsonyra leginkább azt szeretném, ha az egész család együtt lenne.

Damján Dorina, 4. osztály, Széchenyi István iskola, Szabadka
– Mindenkinek sok boldogságot kívánok karácsonyra.

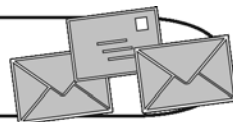
Pece A. Rita, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék
– A család közösen díszíti fel a karácsonyfát a szentestén és még utána elkapjuk az ajándékokat vagy pedig másnap reggel. Vacsorára halászlét, mákos tésztát és különböző salátákat eszünk. Minden évben elmegyünk az éjféli misére. Általában a testvéreimmel együtt a barátoknál töltöm az újévet. Azt szeretem a karácsonyban, hogy a családdal sok közös program van.

Márton Tünde, 4. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics
– Rengeteg gyümölcsöt és egy kevés édességet szeretnék karácsonyra. Újévkor mindig kapok cipős doboz ajándékot, aminek nagyon meg szoktam örülni. Remélem idén is kapok.

Bajtai Viktória, 5. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics
– Hát, én egyszer ezt akarok karácsonyra, egyszer azt. De igazából bárminek megörülnek.

A zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium szervezésében december 5-én több mint százötven vajdasági magyar felsős és középiskolás diák érkezett Zentára, ahol a XIII. Fekete Mihály Emlékverseny döntőjét tartották. A nemes vetélkedés lebonyolításáról és céljairól Csikós Pajor Gizella matematikatanár számolt be a Magyar Szónak:

– Az idén több mit kétszáz diák küldött be feladatmegoldásokat, évfolyamonként eltérő számban, közülük 163 diákot hívtunk meg a zentai döntőre, közülük 155-en el is jöttek. A versenynek két célja van, az egyik az, hogy a két levelezőfordulón keresztül a gyerekeket állandó munkára szoktassuk, folyamatos gondolkodásra és arra, hogy tanulják meg szépen leírni a feladatok megoldásait. A szombati zárthelyi döntőnek viszont az volt a célja, hogy kiválogassuk azt a húsz általános és huszonöt középiskolás tanulót, akik a nemzetközi magyar matematikaversenyen fogják képviselni a vajdasági magyarságot. A középiskolások 2016 márciusában Budapesten részt vehetnek a 25. Nemzetközi Magyar Matematikaversenyen, az általános iskolások számára harmadik ízben szervezik meg a nemzetközi matekversenyt, ez ugyancsak jövőre lesz Kecskeméten.

A zentai városháza dísztermében a XIII. Fekete Mihály Emlékverseny ünnepélyes eredményhirdetése előtt a bolyais diákok alkalmi műsorral kedveskedtek a versenyzőknek és felkészítő tanáraiknak. A legjobb eredményt elért tanulók elismerő okleveleket és könyvjutalmakat kaptak. A legmagasabb pontszámot szerzett általános és középiskolás diák felkészítő tanárával

A legjobb matekosok Budapesten és Kecskeméten képviselik Vajdaságot

A legjobb felsősök

együtt az inGENIUM Alapítvány jóvoltából jutalomutazáson vehet részt.

Az ötödikesek közül a legjobb eredményt **Csikós Petra** (Szabadka) érte el, **Árok Anna** (Magyarkanizsa) és **Nagy Albert** (Hajdújárás) második helyezést érdemelt, harmadik **Erdélyi Szonya** (Oromhegyes) és **Lázár Anna** (Magyarkanizsa). A hatodikosok közül **Kovács Alex** (Kúla) végzett az első helyen, második **Gál József** (Kishegyes), harmadik **Apró Dorottya** (Szabadka). A hetedikeseik körében első **Fodor Gábor**, második **Süli Ákos**, harmadik pedig **Fehér Konrád**, mindhárman Szabadkáról. A nyolcadikos diákok közül első **Besnyi Levente** (Szabadka), második **Paróczy Orsolya** (Kishegyes), harmadik **Kószó Emília** (Torda).

Az elsősök (9. évfolyam) között az ormi **Szőgi Roland** végzett az első helyen,

második **Sztarek Norbert**, harmadik **Apró János**, **Brindza Mátyás**, **Kónya Leon** és **Rice Róbert**, mindannyian a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium tanulói. A másodikos (10. évfolyam) tanulók közül **Szilágyi Éva** (Újvidék) szerezte a legtöbb pontot, második díjat nem osztottak ki, a harmadik **Illés Tamás** (Zenta). A harmadikos (11. évfolyam) tanulók mezőnyében első **Szőgi Evelin** (Zenta), második nincs, a harmadik **Gulyás Oldal Laura** (Szabadka). A negyedikes (12. évfolyam) tanulók mezőnyében **Dobó Márk** (Zenta) végzett az első helyen, második **Gyarmati Edvárd** (Szabadka), harmadik **Varga Somogyi Árpád** (Újvidék) és **Borsos Teodóra** (Zenta).

ger

Fotó: Gergely Árpád

Kolompos december Bánátban

Csaknem 1200 bánáti magyar tannyelven tanuló alsós kisdíák vett részt a Kolompos együttes decemberi hertelendyfalvi és nagybecskereki koncertjén. A rendezvényt közösen szervezte a Magyar Nemzeti Tanács és a belgrádi Collegium Hungaricum, azaz a magyar kulturális intézet.

Akik ott voltak, azt mondják, fergeteges hangulatban zajlottak a Kolompos együttes koncertjei mindkét helyszínen. A bánáti szórványtelepülések alsósai szinte minden dalt együtt énekeltek a zenészekkel. A Kolompos együttes tagjai újra megmutatták, hogy

értenek a gyerekek nyelvén, és játékosan, vidáman képesek belopni a gyerekek szívébe a magyar népzene, valamint a néptáncot, a népszokásokat. Hertelendyfalván, a Tamási Áron

Székely Magyar Művelődési Egyesület nagytermében öt dél-bánáti községből több mint kétszáz alsós volt jelen. Csókáról viszont három autóbusszal érkeztek a gyerekek Nagybecskerekre.

Ki mondja szebben?

A Himnusz és a Szózat tiszteletére rendezett december eleji szavalóversenyen 56 általános és középiskolás vett részt. Az eseményt 16. alkalommal szervezte meg az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete, ezúttal is Szabadkán.

A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar adott otthont a Himnusz és a Szózat szavalóversenynek. A versenyre évről évre több versmondó nevez be – tudtuk meg **De Negri Ibolyától**, az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesületének elnökétől. – Kezdetben ez egy vajdasági verseny volt, most már kiterjed a Kárpát-medencére. Így az idén is érkeztek Magyarországról, Felvidékről diákok. az idén 56 versmondó mond verset és nagyon örülünk, hogy ilyen szép számban jelentkeztek – nyilatkozta a sajtónak.

Új történetek régi szereplőkkel

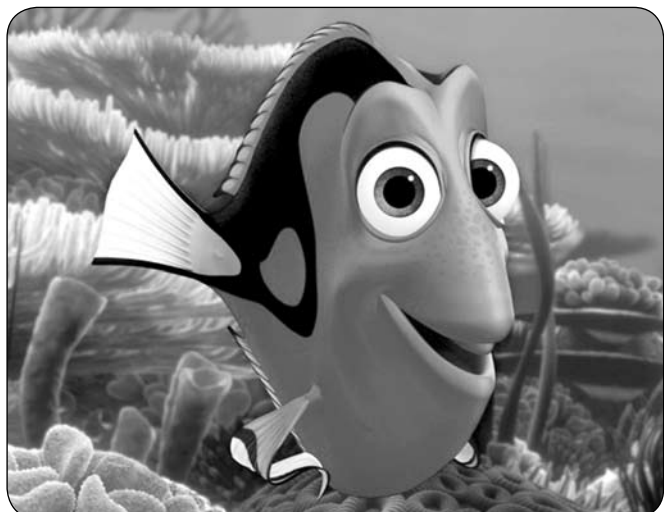
Az alábbiakban azokra a rajz- és animációs filmekre térünk ki, amelyeket még várunk

Karácsony a Százholdas Pagonyban

Hamarosan elérkezik az év legjobban várt időszaka, a karácsony, és vele együtt az izgalom is fokozódik. Nincs ez másképp a Százholdas Pagonyban sem, ahol Micimackó és barátai hozzánk hasonlóan már alig várják, hogy megajándékozzák egymást. Akárcsak nálunk, úgy a Százholdas Pagonyban is nagy a készülődés, Micimackóék sütik a mézeskalácsot, díszítik a karácsonyfát, csomagolják az ajándékokat. A karácsony elmúltával pedig a szilveszterre készül a kis csapat, a bulit pedig a jó szervezői képességeiről híres Nyuszi szervezi. Igen ám, de állandóan megzavarják, ami egy idő után bosszantani kezdi, így arra az elhatározásra jut, hogy talán ideje lenne búcsút intenie a Százholdas Pagonynak. Röviden erről szól Micimackóék idei karácsonya.

Szenilla nyomában

Tizenhárom évvel a Némó nyomában bemutatása után érkezik a mozikba a film folytatása, Szenilla nyomában címmel. Némóval és Szenillával mintegy tizenkét évvel ezelőtt ismerkedhettünk meg. Kicsik és nagyok legnagyobb öröme pedig már nem kell évekig várnunk a visszatérésükre sem, a folytatásra jövő év nyarán kerül sor, az animációs film pedig a Szenilla nyomában címet viseli. A történetet tekintve ezúttal a barátságos, kék hal nyomába ered Némó és édesapja, ugyanis Szenilláról kiderül: nemcsak beszél álmában, hanem „alvaúszó” is. Apa és fia kitűzi céljául, hogy mindenáron megfejtik, milyen kalandban volt része Szenillának, miközben az igazak álmát aludta.

Visszatér a Hé Arnold!

A labdajátékos, kissé esetlen, de jószívú és ambiciózus Arnold hamarosan visszatér a filmvászonra. A Nickelodeon vezetősége jól bejáratott kedvenceket kezdett elővenni, ezúttal pedig választásuk a '90-es években népszerűvé vált Hé Arnold!-ra esett. A sorozatot egyébként 1996 és 2004 között tűzték műsorra, öt évadot és száz epizódot élt meg. Nem ez lesz ugyanakkor az első mozifilm, 2002-ben készítették egyet, de az sajnos nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az új adaptáció állítólag sokkal izgalmasabb lesz, mint a korábbi, és végre fény derül arra is, mi történt a főszereplő szüleivel.

Csúszik a Toy Story

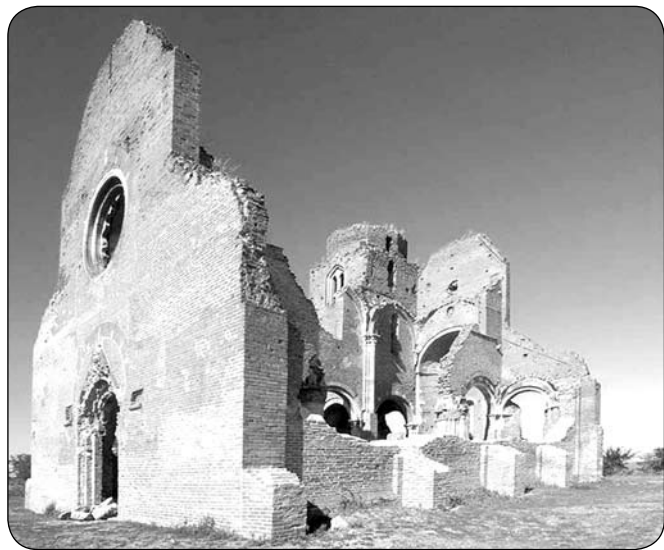
Nyáron még arról értesülhettünk, hogy a Toy Story negyedik része 2017 nyarán kerül a mozikba, de mint kiderült: újabb egy évvel csúszik a bemutató. Eredetileg a harmadik rész lett volna Woodyék történetének lezárása, amit el is fogadtak a rajongók, hiszen méltó befejezése lett volna a trilógiának. Tom Hanks (Woody eredeti szinkronhangja) azonban nem tudott belenyugodni abba, hogy az általa hős szerepeltető karaktertől végső búcsút kell vennie, így síkra szállt a folytatásért. Annyit már tudni, hogy a történet nem ott veszi fel a fonalat, ahol 2010-ben abbamaradt a harmadik rész, hanem egy különálló szerelmi történetet mesél el a Bo Peep nevű babáról.

És te mit tudsz Torontál vármegyéről?

Torontál vármegye a magyar Nagy-Alföld dél-délkeleti szögletében helyezkedik el. Északon, nyugaton délen a vármegye határai természetesen a Tisza, Maros és a Duna. A vármegye földje nem sík. Tengerszint feletti magassága átlag 70 méter. Területe 10.042 km². Torontál vármegye 14 járásra oszlik. Ezeken a területeken az 1900. évi népszámláláskor 589.026 fő lakott.

Mikor a török világ elmúlt, a vármegyéket újra be kellett népesíteni. Torontál földje ekkor a különféle népek gyülekező színtere lett. A vármegyei 43 magyar község közül csak 5 volt tiszta magyar, a többi vegyes népességű, és hét állt elszigetelten más népektől körülveve.

A telkek alakja hosszúkas, a ház homlokával az utcára néz. A berendezés a következő: első szoba, konyha, hátulsó szoba, kamra, istálló, kocsisín, valamennyi tető alatt van. Az udvar közepén áll a kút. Az udvar túlsó oldalán a göré, a disznóól, a csűr és hombár akként van elhelyezve, hogy azokat a hátsó szoba ablakából, vagy a konyhaajtóból a gazda éjjel-nappal szemmel tarthassa.

Az Aracs pusztatemplom az egyik legkorábbi építészeti emlék Vajdaságban. Törökbecse, Beodra és Basahíd közötti határban helyezkedik el. A templom a 13. század első harmadában, valószínűleg egy korábbi templomot felváltva épült. Ma a vajdasági magyarságot jelképezi.

Hogy élt a nép? Egy-két újabb telepítvényen szegényesen, a régebbien jól és nagyobb részen módosan. Sándoregyházán naponta háromszor étkeztek, reggel, délben, este. A reggelit ebédnek nevezték, kenyérből és szalonnából állt. Délben hideg étel: túró, szalonna, sonka, kolbász következett. Ez a dél („délre eszünk”) volt. Este főtt ételt fogyasztottak: levest és húst. Ünnepi ételük a rántott hús paprikásan elkészítve, hozzá a „leöntött saláta” savanyítóval leöntve, és apróra vágott szalonnával megvakva. Ünnepeken még fánkot és élesztős tésztát is sütöttek.

Torontál vármegyében csak a 18. század második felének derekán, Mária Terézia uralkodása alatt kezdtek a rendszeres népoktatást megszervezni, mert ez a vidék a mohácsi vész után pusztulásnak indult. A temesi bántól katonai kormányzója, Mercy Kolos Florimund gróf a kipusztult tartomány újjáépítéséhez ritka szervezőképességgel látott hozzá, s a lakosok szokásainak, erkölcsöknek szelidítésére a hatóságok tekintélyének biztosítására a műveltség fokozatos meghonosítására az iskolát tartotta a leghatásosabb tényezőnek. Később maga a bécsi kormány is tett némi intézkedést a népoktatás viszonyainak javítása érdekében. A bécsi kormány hosszas tapasztalatok után felismerte, hogy a jó iskola legfőbb tényezője a jó kormányzatnak. Mária Terézia ezután elrendelte, hogy minden kisebb városban, mezővárosban és minden községben, ahol plébániatemplom, vagy távolabb fekvő főkegytemplom van, közönséges, úgynevezett elemi iskolának kell lenni, ahol a gyermekek a vallásról, annak történetéről, erkölcséről, írásról-olvasásról, a számtani négy alapműveletről, és végül a becsületességről oktatandók. Ahol alkalom nyílt, külön leányiskolát kellett építeni, melyben az általános tantárgyakon kívül naponként legalább egy órán női kézimunkát kellett tanítani.

*Nemrég számoltunk be az Ürményházán megtartott Mit tudsz Torontál vármegyéről? elnevezésű történelmi vetélkedőről, melyet a nem is olyan távoli múltunk elmélyültebb megismerése céljából szerveznek általános iskolások számára. Tizenegy csapat mérte össze tudását, a győztes helybeliek közül **Móric Dávid** vállalkozott arra, hogy összefoglalja mindazt, amit tudni kell az egykori Torontál vármegyéről, mely része volt az I. világháborúig fennálló Osztrák–Magyar Monarchia vármegyerendszerének. Reméljük, a példa nem marad visszhangtalan, és hamarosan jelentkezhettek egy bács-bodrogi, vagy egy szerémi összefoglalóval/ismertetővel is.*

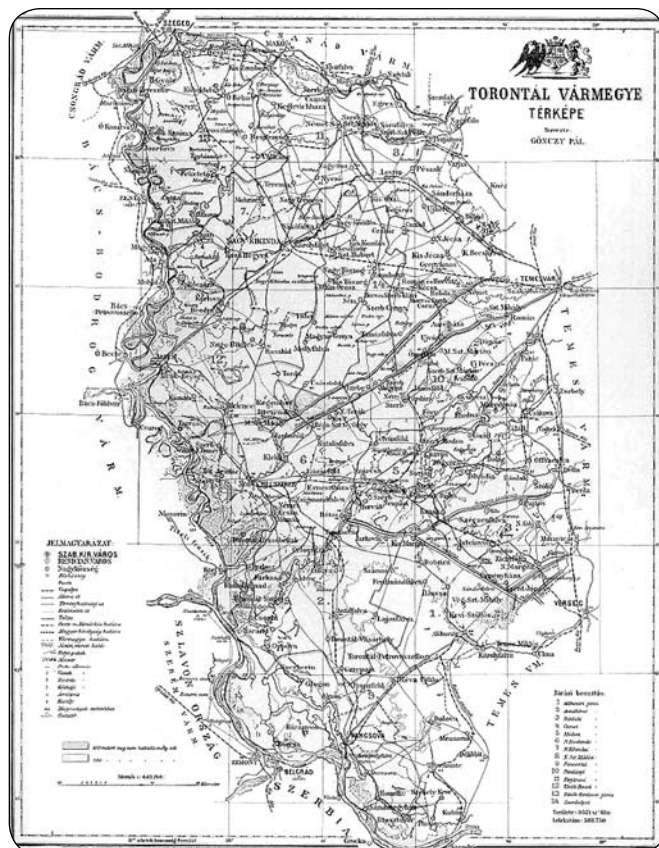
Torontál vármegye területén az 1909-es tanévben összesen 76.973 mindennapi tankötelest írtak össze, kik közül 71.043 járt iskolába, s így körülbelül 7% maradt iskolázatlan. A vármegye valamennyi községében volt iskola. Torontál vármegyének volt 3 középiskolája is: a nagybecskereki, nagykikindai és a pancsovai főgimnázium.

Hogy Torontál vármegyében mikor kezdődik a tulajdonképpeni ipar, azt ma már nem lehet megállapítani. Ha az iparról nem is tudunk adatokat fölmutatni, de arról igenis van följegyzés, hogy már 1331-ben a vármegyében három helyen tartottak virágzó vásárokat, mégpedig Nagybecskereken, Basahídon és Matkán.

A torontáli lakosok csaknem kizárólag földműveléssel és marhategyéztéssel foglalkoztak. A fonó- és szövőipar a vármegye egyik legfejlettebb iparága volt, mert a len és kender földolgozásával igen sokan foglalkoztak, mind házi-, mind nagyiparilag. A szőnyeggyártás nemcsak a vármegyében, hanem az egész országban első helyen állt, sőt a nagybecskereki szőnyeggyár készítményei világhírűvé váltak. Több száz munkást foglalkoztatott, és Amerikában is volt vevője.

Torontál vármegye a „nagy háború” után elszakadt az anyaországtól. Egy kis része megmaradt Magyarországon és Romániában, a legnagyobb része Vajdaságba, Szerbiába került.

**Móric Dávid, 8. osztály,
Dositiej Obradović iskola, Ürményháza**

RÜGYFAKADÁS

Levél a távolból

Kedves Mama!

Angliából írok neked.

Elsősorban azért írok, hogy megkérdezzem, hogy vagy mostanában. Remélem, te is és a többiek is jól vagytok. Itt, Londonban sokkal több az ember, mint Kiskegyesen. Több a munkalehetőség, és az iskola is egészen más. Itt már első osztály óta van informatika, nem tanítanak szerb nyelvet. Már szinte teljesen beszélek angolul, a ragozásokkal van egy kis gond. Itt nagyon jó a focicsapat, remélem, én is bekerülhetek. Az is izgalmas, hogy nagy csapatok mérkőzéseit láthatom élőben, de a jegynek elég magas az ára. Holnap fizikából írunk ellenőrzőt. Vannak barátaim, akik segítenek a nyelv elsajátításában, de van, aki ezért csúfol ki.

Add át üdvözetemet a többieknek, valamint a barátaimnak is!

Üdvözl: Edvárd

Kollár Edvárd, 6. osztály, Ady Endre iskola, Kishegyes

Futballmeccset néztem A Dallas a Seattle ellen

Egy szép, nyári délelőttön, amikor a tatámnál voltam, és tévét néztem, rábukkantam egy focimeccsre, amely épp az MLS Liga döntője volt. A Dallas és Seattle játszott. A mérkőzés még nem kezdődött el, amikor a tatám hazaért a boltból. Szóltam is neki, hogy jöjjön, mert ez a játszma nagyon izgalmasnak ígérkezik.

A meccs elkezdődött. Már a tizedik percben a Seattle-nek volt egy gólhelyzete, de elrontották, mivel a Dallas kapusa kiválóan védett. A fehérmezes Seattle már a huszadik percben kihasználta egy cserét, még maradt két lehetőségük. A Dallas próbálkozott a góllövésessel, de nem sikerült neki, mert a Seattle középhátvédje kirúgta szögletre a labdát. Ezután a pirosmezes Dallas legjobb játékosa rúgta a bőrt, de egy újabb szöglet lett belőle. A Dallas újabb próbálkozásának majdnem végzetes következménye lett, még a kapus is előrejött, hátha sikerül gólt rúgnia. Így a Seattle egyik csatára ollózással próbálkozott. Szerencsére az egyik hátul volt, és kivédte a gólt. Így lett vége az első félidőnek. Ezzel az eredménnyel nem ígérkezett valami jónak a második félidő sem.

Ebben viszont tévedtem. A Seattle próbálkozott, de nem sikerült gólt szereznie, ugyanúgy a Dallasnak sem. Már túl voltunk a nyolcvanadik percben, és még mindig 0:0 volt az állás. A nyolcvannyalcadik percben viszont már annyira túlfeszültek a húrok a pályán, hogy gól lett belőle, a Dallas rúgta. 1:0 volt az állás, de még előtűk állt az a fél óra, amely a hosszabbítás volt. A kilencvenkettedik percben a Seattle egyenlített, de nem tartott sokáig ez az öröm sem, mivel a Dallas egyik játékosa félpályáról ollózott. A Seattle jobbszélső hátvédje a kapusnak akarta rúgni a labdát, de ő nem figyelt, és megszületett az újabb gól. Az állás 2:1 volt ekkor a Dallas javára. A hosszabbításból még húsz perc volt hátra. A százötödik percben a Dallas még egy góllal büszkélkedhetett (3:1), csak hogy a Seattle nem hagyta magát. A száztizedik percben rúgott egy gólt, utána, alig telt el három perc, a Seattle kiegyenlített 3:3-ra. A hosszabbítás utolsó öt percében a Dallas két gólt is szerzett. Az egyiket a száztizennegyedik percben, a másikat a száztizenkilencedikben. Az ellenfél viszont nem akarta elismerni az utolsó két gólt. A Dallas edzője ekkor azt mondta, hogy legyen még két szabadrúgás tizenegyesről, s ha bemegegy, akkor ismerjék el. Végül 5:3 lett a végeredmény. Már csak az összesítést vártuk. Fogadtunk a tatámmal kétezer dinárban, hogy a Dallas győzni fog. Igazam is lett. Összesen hat góljuk volt, ellenben a Seattle-nek csak öt. Kaptam ezeröttszázötven dinárt és egy focilabdát a fogadási összeg fejében.

Ez volt a legizgalmasabb mérkőzés, amelyet életemben láttam. Rádásul még hasznos is húztam belőle.

Zsubrecki Krisztián, 7. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Olvasni jó

A gyerekek az iskolában minden évben kapnak házi olvasmányt, amelyet otthon elolvasnak, és együtt a tanárnővel feldolgozzák.

Én mindig nagyon várom az olvasmányokat. Szeretem az izgalmas történeteket, és azokat a hősokeket, akik legyőzik a gonosz szereplőket. Kedvelem a fantáziadús meséket, amelyekben a mesebeli hősoek vívnak nagy csatákat. A legutóbbi házi olvasmányunk A kis herceg volt, amely a kedvenc könyvem lett. A főhős utazgatott különféle bolygókra, ahol új embereket és állatokat ismert meg, és velük együtt nagy kalandokat élt át. A kedvenc részem, amikor találkozott a rókával. A kis herceg megszelídítette a rókát, és barátok lettek. Ezáltal megtudta, hogy mit jelent a barátság. A róka elárulta a legfontosabb dolgot az életről, hogy az igazán fontos dolgokat csak a szívünkkel látjuk.

Ezek mellett szeretem a képregényeket és a tudományos könyveket. Sokat olvasok a dinoszauruszok életéről. Nagyon érdekelnek a történelmi leírások, főleg az őskorral kapcsolatban. Hogy hogyan fejlődött a technika világa és a gépjárművek gyártása.

Nagyon szeretek olvasni, és mindenkinek tanácsolom, hogy tegye ezt, és szeresse a könyveket.

**Sterbik Dániel, 5. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

A karácsony

*Jézus születésnapja a karácsony,
Mária,
Ő az anyja,
József az apja.*

*Karácsonykor hó esik,
Minden fűszálat beveti.
A gyerekek hógolyóznak,
S játszanak,
Sütit esznek, forró csokit isznak.*

*Anya főz, apa és én díszítünk,
Télen fagyit nem eszünk.
Gyertyát gyújtunk minden negyedik vasárnap,
Apunak fején barna kalap.*

**Farkas Valentina, 3. osztály,
Kizúr István iskola, Szabadka**

**Összeáll az álomhajó – Barna Sára Dávid, 6. osztály,
Ivo Andrić iskola, Budiszava**

„A bátorság nem a beszédben van, hanem a választásban” (Exupéry)

A bátorságról először egy közmondás jut eszembe: bátraké a szerencse. Erről pedig egy másik: szerencse kell a boldogsághoz. Ez azt jelenti, hogy a bátrak boldogabbak, vagy könnyen boldogulnak?

Mi is a bátorság igazából? Sokszor hallottam, amikor kisgyerekek egymásnak dicsekedtek, hogy meg mertek olyat tenni, amit a másik nem. Ez lenne a bátorság? Szerintem nem.

Néhány nappal ezelőtt az egyik sportcsatornán egy interjút sugároztak Halász Juditról, aki színművész- és énekesnő. Gondolom, azt kevesen tudják róla, hogy lovagol, és minden versenyen, amelyen részt vesz, dobogós helyen végez. Nos, ő mondta, hogy a bátorság nem az, ha olyat teszünk, amit más nem mert megtenni, hanem, ha olyat teszünk, amitől félünk, de mégis megteszük. Saját félelmünket kell legyőznünk ahhoz, hogy bátornak mondhassuk magunkat. De a bátorság nem összekeverendő a vakmerőséggel! Hát akkor mi is a bátorság tulajdonképpen?

- Vállalni a rossz tetteink következményét.
- Mindig meg kell mondani az igazat.
- Szembeszállni egy erősebb személlyel, azért, hogy megvédehesünk egy gyengébbet.
- Megbocsájtani, még akkor is, ha ez nagy fájdalommal jár.

Vannak különböző fóbáiak. Van, aki a magasságtól fél, van aki a víztől, pókoktól, bezártságtól, sötétségtől stb. Szerintem tehát a bátorság az, ha az ember a saját félelmeit győzi le, és ha ezzel segít másoknak, vagy másokon is, akkor nemcsak bátor, hanem hős is. De ez már egy másik történet.

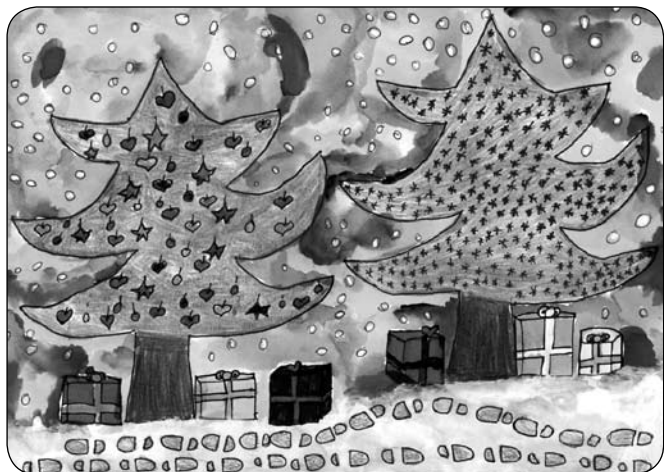
Bartuc Éva, 8. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol

Karácsonyváro

Az utcán nagy a forgalom, az emberek ide-oda sietnek. Némelyik egy-egy fenyőfát szorongat a hóna alatt. Elérkezett a karácsony, a várva várt ünnep.

Reggel, mire felébredek, a fenyőfa már a sarokban van. Igaz, öltöztelenül, de ezt a feladatot a húgommal szoktuk végrehajtani. Anya már a konyhában sürgölődik. Finom süteményeket csinál, és az ebédet készíti, ha jól figyeltem, akkor sült liba lesz. Apa a lakást díszíti fenyőággal és színes égőkkel. Igazán ünnepélyes a hangulat. Az asztalon adventi koszorú ékeskedik. A karácsonyi ebédnél a család mindig együtt van. Vidám a hangulat, az ajándékok már a fenyő alatt vannak. Kíváncsi vagyok, kapkodok, de hirtelen megtorpanok, mert eszembe jut, hogy tavaly így majdnem rámdőlt a karácsonyfa. Számomra a karácsony a legszebb ünnep. Sok ajándékot adunk-kapunk, de a legértékesebb az az érzés, amelyet a szívünkben érzünk.

Kovács Dominik, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Fenyők – Jánosics Réka, 3. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Nagymamám és a szőnyegek

Az én nagymamám a törökkanizsai szövödében dolgozott. Ő mesélte el nekem, hogy milyen is ez a munka.

– A szövödében tanultam, kétszer öt hónap gyakorlat volt. Ekkor megtanították, hogyan kell csomót kötni, vagy hogyan kell mintázni.

– Milyen szőnyegeket készítettetek? – kérdeztem kíváncsian.

– Kezdetben kisebb szőnyegeket készítettünk, majd mikor bejöttünk, akkor nagyobb és mintásabb termékeket szőttünk.

– Miből készültek a szőnyegek?

– A szőnyegek színes és fehér gyapjúból készültek, és szövőszéken szőttük ezeket.

– Honnan tudtátok, hogy milyen mintát kell készíteni?

– Rajzolt minta alapján ezt olvasni kellett.

Megkért, hogy hozzam ki a szobámból a szőnyeget, amelyet ő készített. Megmutatta rajta, hogyan olvasták a mintát.

– Egy nap alatt mennyit kellett megcsinálni? – faggattam.

– Nyolc óra alatt nyolcezer csomót kellett megcsinálni, ez volt a norma.

– Hány csomóból készült egy szőnyeg?

– A szőnyegek különböző sűrűségűek, és ez azt jelenti, hogy hány csomó van egy négyzetméterben. Készülhettek huszonöt-ezer csomóból, de hatvanezerből is.

– Hány évet dolgoztál? – kérdeztem a nagymamám.

– Három és fél évet dolgoztam, akkor kezdtem el dolgozni, miután hazajöttem Ausztriából.

– Miért hagytad abba?

– Mikor megszületett anyukád, akkor otthagytam, mert a tata azt mondta, hogy inkább befest egy nap egy-két szobával többet, de ne vigyük anyut bölcsődébe.

A nagymamám azután otthon is folytatta hobbiját a szövést, és mikor anyukám nagyobb lett, őt is megtanította.

Szerintem ez egy nagyon szép foglalkozás, és kár, hogy bezárt a szövöde. Sajnos ma már kevesen szőnek, ezt is leváltották a gépek.

Dancsó Vivien, 7. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Megértettem az állatok nyelvét

Egy nap, mikor az iskolából hazafelé tartottam, egy kismadár röpködött körülöttem, és hangosan csiripelt. Gondoltam, valami baj lehet, és követni kezdtem.

Amikor megálltunk, láttam, hogy egy nagy macska közeledik a fészekben ülő kismadarak felé. Elzavartam a cicát, és a madárka valamit akart mondani, de nem értettem.

Gondolatomban megjelent, hogy örülnék, ha megérteném. Abban a pillanatban megtörtént a csoda, a csicsérgés emberi hanggá változott a számomra.

– Tetszik az új képességed? – kérdezte Csiri.

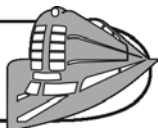
– Nagyon tetszik, és örülök neki – válaszoltam.

– Vigyázz vele, mert becsaphat!

De én már ezt nem hallottam, hisz alig vártam, hogy elmondjam mindenkinek. Mikor hazaértem, nem volt otthon senki, ezért beszélgettem a kutyámmal és a macskáimmal. Elmentem a mamámékhöz, és megszólítottam a lovakat és a nyulakat is. Otthon anyuékna elújságtoltam a jó hírt.

Jó volt ez a nap, csak kár, hogy álom volt.

Brada Petra, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Skandinávia északi csücskén terül el Lappföld

Nézd a térképet! A Skandináv-félsziget olyan, mint egy kutya, amelyik Európa északi kapuját őrzi. Ha bejárjuk, négy országot ismerünk meg. Közülük Norvégia, Svédország és Dánia lakói a harcos vikingek leszármazottai, a finnek ősei pedig Ázsiából vándoroltak mai hazájukba. Ha nyelvüket hallgatód, azt hiszed, magyarul beszélnek, épp ezért nem csoda, hogy a finnugor elmélet szerint igen közeli nyelvrokonaink.

Levi környéke valóságos síparadicsom

Norvégia, Svédország és Finnország, valamint Oroszország északi részén azonban egy tőlük is nagyban eltérő nép él, méghozzá a lappok. Talán nem lepődsz meg, ha azt mondom, ők is a nyelvrokonaink. Lélekszámuk kb. 75–80 ezerre tehető. Saját államuk nincs. **Lappföldet** (a lappok hazáját) *Sápmi*nak nevezik, a népet pedig száminak. Ennek a meglehetősen kis népcsoportnak is több nyelvjárása van, napjainkban 10 lapp nyelvet különítünk el egymástól, ezek közül 6 rendelkezik önálló írásbeliséggel. A lappok rénszarvascsordáikkal téli és nyári lakhelyük között vándoroltak, sátrakban laktak. Ma már csak a turistákat csábítják ezzel a látványossággal. Nyáron sátorban, télen erdei házakban laknak.

Ha minderről keveset is hallottál, az biztosan nem kerülte el a figyelmed, hogy Lappföld jelképe a rénszarvas, nem kevésbé a Mikulás. A Mikulás legfontosabb kíséretje épp a rénszarvas, ez a félig vad, félig háziasított haszonállat, melyet a hegyvidéken és Finnország erdős területein tartanak. A lappok mondhatóak az utolsó nomádszerű életmódot folytató európai népnek. Az 1600-as évek végéig jellem-

Rénszarvasok földjén

Ahány lapp, annyi rénszarvas. Ám mást is eláru a fotó: a színpompás viselet vidámságot visz a szürke, árnyékos tájba

ző volt rájuk a halászó-vadászó életmód, majd ezt követően leginkább már csak rénszarvas-tartással foglalkoznak.

Decemberben mégis rájuk figyel a világ, Mikulás, azaz finn nevén: Joulupukki révén. A mi hagyományaink szerint december 6-án érkezik és megtisztított lábbelinkbe ajándékot rak – feltéve, ha jók voltunk. Némely más népek azonban karácsonykor is a Téliapót várják, mert jószágos, akárcsak a Mikulás. Egy biztos: Mikulás hazája a lappföldi (finnországi rész) Fülešhegy, ahol immár egész jól berendezkedett. Levelet írhatunk neki, és válaszol. Sőt, ajándékot küld. Saját televíziója van. Fényképezik, odautaznak a kedvéért...

A Lappföld hófödte határtalan tájai minden látogatót lenyűgöznek. A vidék, és fővárosa, *Rovaniemi* sok látni- és kipróbálni valót kínál. A hagyományos utcai hajtóversenyeket minden év márciusában rendezik meg Rovaniemi-ben. A város központjában tartott verseny a világ első és legrégebbi, rénszarvasokkal folytatott utcai gyorsasági versenye. A legelső verseny történelmet írt,

amikor megdöntötte azt az 1928 óta fennálló rendszabályt, amely tiltotta a rénszarvas-hajtást a város központjában. A Rovaniemi Reindeer City Race meghívásos verseny, amelyre a legjobb eredményeket elért szarvasokat és hajtóikat hívják meg. A verseny kieséses rendszerben folyik, amelynek minden startja során egyszerre három rénszarvas küzd a továbbjutásért. A versengés addig tart, míg a döntőben már a három leggyorsabb száguldó méri össze erejét.

Aztán ott van *Levi*, mely Finnország vezető síközpontja. Leviben több mint 40 lesiklásra alkalmas pálya van. Itt szervezik meg minden évben az alpesi sí világbajnokság részét képező Levi Műlesiklás versenyt. Lehetőség van még terepsíelésre, motorosszán-utakra, kerékpározásra, kutyaszán-kirándulásra, gyalogtúrára, evezésre... További neves helyek: *Kemi*, melynek hóvára igazi építészeti műemkek. Akár hóból, jégből készült templomban is imádkozhatunk, ha eljutunk odáig. Merthogy a Lappföld egyáltalán nincs közel hozzánk.

N-a

Sarki fények Rovaniemi felett

Mikulás napján kicsi és kicsit nagyobb piros sapkás és piros orrú manók lepték el a Palicsi-tó partját. A hideg, csípős ködben elég volt a piros sapkák ringását követni, és eljuthattunk az ünnepi nap leg-hangulatosabb eseményére. A sapkás manók a Mikulás-futásra igyekeztek, amelyet az idén tizenötödik alkalommal rendeztek meg a tóparton. Tizenegy órakor már több mint hétszáz-an vártak a verseny kezdésére a Vigadó előtt felállított rajtnál. A másfél kilométeres távot ki lefutotta, ki végigsétálta, a legkisebbeket pedig babakocsiban tolták, vagy hordozókendőben vitték végig a szüleik. Az idei Mikulás-futás leg-fiatalabb résztvevője egy két és fél hónapos kis-baba, míg a legidősebb résztvevő nyolcvanhárom éves volt. Minden résztvevő kapott érmet, akár futott, akár cammogott, akár tolták vagy húzták. Az is ugyanolyan érmet kapott, aki el-

Mikulásözön Palicson

Mikulás-futás

KÖRKÉRDÉS Mit szeretnél karácsonyra?

B. Varga Zsófia, a palicsi Miroslav Antić Általános Iskola ötödikes diákja:

– Azt kívánom karácsonyra, hogy együtt legyen a család, hogy az apukám végre ne dolgozzon pont azon a napon.

Damján Edvin, a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola ötödikes diákja:

– Azt kívánom, hogy mindenkinek boldog karácsonya legyen.

sőként ért célba, mint az, aki utolsóként. A profi futók nem elégedtek meg egy körrel, egy órán keresztül kocogtak a tó partján.

Bukovec Petra, a palicsi Miroslav Antić Általános Iskola negyedikes diákja az elsők között ért be a célba. Amíg az osztálytársai nem végeztek a távval, addig egy padon pihent.

– Elégé elfáradtam, az idén hosszabb volt a táv, amelyet le kellett futnunk – mondta Petra. Elmesélte azt is, hogy szeret futni, és büszke arra, hogy az elsők között végzett a megmérettetésen.

Bajtai Viktóriának, a palicsi Miroslav Antić Általános Iskola ötödikes tanulójának nem volt megterhelő a futás, hiszen a szabadidejében táncol.

– Nekem nagyon tetszett a futás. Sokat kellett futni az idén, de nagyon jó volt – mondja Viktória.

Damján Edvint, a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola ötödikesét a Mikulás-futás hangulata nyűgözte le, zsíros kenyeret majszolva mondta: azért szeret a versenyen részt venni, mert nagyon hangulatos.

A rendezvénynek valóban fantasztikus ünnepi hangulata volt, hiszen családok, barátok, osztályok, sporttársak futottak együtt. Voltak, akik mikulásnak vagy rénszarvasnak öltöztetett kutyájukkal futották végig a távot. A verseny után zsíros kenyeret, meleg teát és forralt bort is biztosított a futók számára a Palicsi Helyi Közösség. A rendezvényt követően a gyerekeket kézműves karácsonyi játszóház várta, amelyet a Palics Magyar Művelődési Egyesület szervezett a tóparton.

Kép és szöveg: Vígi Zsoldos Zsaklina

Grubanov Martinek Emília, a szabadkai J. J. Zmaj iskola tanító nénije minden évben fut a tanítványaival

Hatalmasra nő, a neve is hosszú

Aképen látható hatalmas hal neve óriási édesvízi tuskés rája. Olyan hosszú a neve, hogy az már szinte nem is név, hanem történet. A szóban forgó halhoz fűződő történetek pedig olykor meszeszerűek, vagy túllontúl tudományosak. Ezzel az a baj, hogy a tudományos bonyolult, a meszeszerű pedig hézagos.

Maradjunk annyiban, hogy rájáról van szó, a cápafélék legközelebbi rokonáról. Ez nem azt jelenti, hogy a ráják is olyan ádáz ragadozók, mint amilyenek hírében a cápák állnak, hanem azt, hogy porcos halakról van szó. Belső vázuk tehát nem csontból, hanem porcszövetből épül fel. Bár többnyire tengerben élő fajokról van szó, egyik-másik képviselőjük édesvízi életformára tért át.

A szóban forgó hal – az óriási édesvízi tuskés rája – is többnyire folyókból kerül elő, de a szakértők nem zárják ki annak lehetőségét, hogy állománya a tengerekre is kiterjed. A horgászirodalomnak az a része, amely nem ragaszkodik csökönnyösen a tudományos vívmányok elsajátításához, ezt a ráját simán édesvízi fajnak minősíti. És a világ legnagyobb édesvízi halának tartja. Valóban a legnagyobb volna? Ha bizonyítottan kizárólag édesvízi volna, akkor igen. De ha élettere megoszlik a tengerek és óceánok, valamint a folyók között...

Gondunk, hogy vannak anadrom és katadrom halfajok. A katadrom fajok édesvízben élnek, de tengerekbe járnak ivni; az anadrom fajok tengerekben élnek, és a folyókba járnak ivni. A hosszú felsorolásuktól most eltekintünk, csupán annyit mondunk, hogy a tengerből a folyókba ivni járó fajok közé tartoznak a vándorló tokfélék. Ezek között pedig ott található a viza, amelyre nagyobbra nő az eddig ismert legnagyobb óriási édesvízi tuskés rájánál.

Különböző feljegyzések szerint a vizának kerülete elő kilenc méter hosszú, másfél tonnás példányai is. Igaz, ez nem tegnap volt. Az óriási édesvízi tuskés rája legnagyobb ismert példánya 600 kilós volt. A horoggal, horgászbottal fogott legnagyobb példány azonban 350 kilót nyomott. Itt ismét időzzünk el néhány mondat erejéig.

A horgászrekordok csak azokkal a halakkal foglalkoznak, amelyeket sporthorgász módszerekkel ejtettek zsákmányul. Az emelődaru sodronyán fityegő kétkilós acélkampóval fogott halak nem számítanak horgászszákmánynak, és a szakma nem is jegyzi őket. Ezért érdemli meg ezt a történetet az az óriási édesvízi tuskés rája, amely 350 kilót nyomott. Az emelődaru említése ugyanis azért kívánczik ide, mert ennek a rájának a horgászata esetenként hatalmas holt súly emelésére emlékeztet. A horgászásban akár csak kissé is járatos személy számára világos, hogy az ilyen

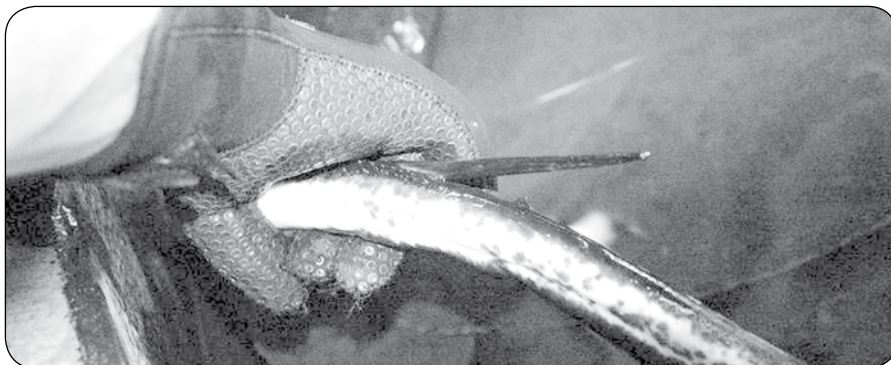

alkatú halak küzdőmodora merőben más, mint hevesen szárguldo, hosszan és gyorsan úszó halaké. Fenéklakó lomha hal, amely hajlamos arra, hogy az aljzathoz tapadjon, kevés úszással is megnehezítheti a horgász dolgát. Amellett, ahogy nem könnyű kiférasztani, ez a rája veszélyes is lehet.

Ném véletlen, hogy az ilyen halakat ábrázoló fotókon azt látjuk, hogy a horgász vagy

a halász a hálfarok közepét tartja. Vannak felvételek, amelyeken látszik, hogy azt a testrészt kötéssel takarták le. Egyes rájáknak ugyanis igen veszélyes fegyvere lapul ott. A farokban levő tövis, amellyel nagy és éles, mérgező anyagokat is tartalmaz. Egy hasonló rájával való találkozás áldozata lett Steve Erwin híres természetkutató is.

Buzás Mihály

A rája faroktuskéje

Karácsonyfadíszek saját kezűleg

Díszítsd a karácsonyfát saját készítésű díszekkel! Érdekesebbek, mint a kész vett díszek, és elkészíteni őket is szórakoztató.

Filcből

Vágd ki a kívánt alakzatot filcből, mindegyiket duplán! Madzagból készíts rájuk akasztót! A kivágott formák egyikének a hátulját ragasztóval kend be, és a madzagot ragaszd bele úgy, hogy a csomó a figura tetejére kerüljön, és kilógjon! A másik (azonos) formával borítsd le! Amikor megszáradt, a keletkezett díszeket dekoráld: vágj ki egy másik színű filcből kisebb formát, és ragaszd a dísz közepébe! Ragassz rá flittereket, gyöngyöket! Ezt a másik oldalon ismételd meg! A zsinecsomóra húzz egy gyöngyöt vagy egy gombot!

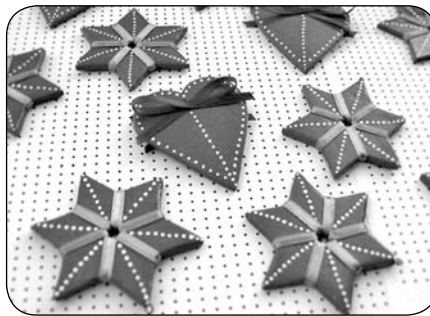
Tippek: A díszek két oldala lehet eltérő színű is! Az egyszerű karácsonyi filcdíszek elsősorban a karácsonyfára készülnek, de felakaszthatod az ablakba, kilincsre, kandallóra, bútorokra is.

Szárastésztából

A tésztadarabokból ragasztópisztoly segítségével tudsz díszeket készíteni. Mielőtt elkezded a formák összeragasztását, mindenképpen rakd össze a tervezett díszet az asztalon próbaképpen, mert így látni fogod, milyen lesz, ha elkészül. Mindenképpen fessd le, így tartósabb lesz! Rakhatsz össze csillagot, hópehelyt, virágszirmokat, de kitalálhatsz figurákat is!

Só-liszt gyurmából

A só-liszt gyurmát formázhatod szabadkézzel, de akár felhasználhatod a mézeskalács szaggatókat is a formák elkészítéséhez. Sütőben szárítsd ki őket, aztán lehet festeni, díszíteni, pl. pöttyökkel vagy színes szalagokkal.

Régi CD-ből

Készíts rossz CD-ből karácsonyfadíszet! Mi-ondössze ragasztóra, egy rövidke szalagra, egy rossz CD-re és egy darab szép csomagolópapírra lesz szükséged. Vágd ki a kívánt képet, mintát a csomagolópapírból és ragaszd a CD-re! A szélére ragaszthatsz műhót, vagy be is glitterezheted.

Puzzle-darabkákból

Biztos nálatok is van otthon olyan puzzle, amiből már elkallódott néhány darab. Ha először egyszínűre fested őket temperával vagy akrilfestékkel, majd utána hópehely formájában összeragasztod, igazán egyedi díszeket kaphatsz.

Gombokból

Színben egymással harmonizáló gombokat fűzz fel egy drótra, és a két végét kösd össze, hogy egy kört kapj! Köss rá masnit, és már akaszthatod is a fára!

Papírból

Közepes keménységű kartonra, némi ragasztóra lesz szükséged, meg egy icipici türelmre. Persze, ha akarod, többféle színből is összeállíthatod. A csíkok szélessége egyforma, csak a hosszúságuk más, így alakul ki ez a hagymahéjszerű alakzat.

Tobozból

Nagyon szépek a termésekből készített karácsonyfadíszek. Néhány tobozt fess át tetszőleges színűre, de ha természetesen hagyod, úgy is szép. Köss rá masnit szalagból, és akaszd fel!

Nagyi mesél (Rigócsőr királykisasszony és a csúszkafa)

A szentestét mindig együtt töltötte a család: apa, anya a gyerekek és a nagyszülők. Csodálatos, ünnepi alkalmak voltak ezek, de Balázs még jobban várta a másnapot, amikor ők látogatták meg a nagyszülőket. Olyan aranyló májgombóclevest, mint a nagyi, senki sem tudott főzni. A várakozás igazi oka mégsem ez volt, még csak nem is az ajándékok, hanem azok a különleges versek és mesék, amelyeket a nagymama még gyermekkorában hallott az ő nagyapjától. Ezen a karácsony délutánon is betelepdedtek a meleg szobába, a cserépkályha mellé. A délelőtti szánkózás, s a finom ebéd után Adrienn és Balázs alig várta, hogy odakucorodhasson a nagyihoz, ő pedig mindjárt bele is kezdett egy régi-régi, játékos gyermekversbe.

Haj, halihó

Csúszik a szánkó,
haj, halihó!
Rajta ül Ági,
Isti, Kató.

Felkacag Ági:
– Ez csuda jó!
Jobbra dől Isti,
balra Kató.

Szállnak a dombon,
porzik a hó.
Messzire hallik:
– Haj, halihó!

Aztán következett a mese, amely mindig valamilyen tanulsággal is szolgált. Ezúttal sok más mellett arról szólt, hogy miként találtak fel a szánkót.

– Ebbe a füzetbe akkor jegyeztem le az első történetet, amikor olyan kicsi voltam, mint most ti – mutatott egy megsárgult írkát, majd sejtelmes, sutgó hangon olvasni kezdte a tintaceruzával rótt, halvány sorokat.

– A mese címe Rigócsőr királykisasszony és a csúszkafa – mondta, és így folytatta:

– Nagyon régen történt, de a faluban, ahol a nagyapám született, december táján még mindig gyakran beszélnek róla az emberek. Abban az időben lehetett, vagy inkább néhány évvel később, akkortájt, amikor Csipkerózsika felébredt hosszú álmából, az után, hogy Jancsi és Juliska elbánt az öreg boszorkával. Lehet, hogy éppen abban az évben, amikor Pöttöm Panna Virágországba érkezett, és megtalálta igazi párját. Legalábbis így mesélték az öregek.

Rigócsőr király abban az időben már boldogan élt a feleségével. Boldogságuk leginkább attól magasodott – mert így mondták –, hogy gyönyörű kislányuk született, aki már a hetedik életévét is betöltötte. A december a legkedvesebb hónapnak számított az udvarban, hiszen a kis királylány éppen karácsony másnapján látta meg a napvilágot. A szülei szeretetre és szerénységre nevelték. A kislány persze ismerte a történetet, amely az édesanyjáról és az édesapjáról szólt. Az anyukája, a királynő maga mesélt neki fiatalkori gőgösségéről. Jókat nevettek olyankor a szinte hihetetlen, mesebe illő történeten.

A kedves királylány gyakran kijárt a várból, szerették az emberek, ugyanúgy, mint a szüleit. A birodalomban béke volt, az emberek elégedetten művelték földjeiket, gondozták az állatokat. Nem voltak gazdagok, de a tisztességes munkából megélték. A hideg, hosszú tél idején sem kellett szűkölködniük.

A várat elszórtan, apró házacsok vették körül. A gyerekek a befagyott vizesárok mellé jártak hógolyózni, s ha megunták a szaladgálást, és elég vastag volt a jég, naphosszat csúszkáltak a várfal tövében. Legtöbben azonban az északi bástya mellett játszadoztak. A deszka drága holminak számított. Akinek volt, ráfektette a hóra, úgy csúszott egészen a falu kápolnája felé vezető völgyig. A gyalulatlan fadarabok – a

csúszkafák – gyakran elakadtak a kiálló buckákban. Olyankor az, aki rajta ült, nadrágszáron zötyögött tovább. A csúszkafa kézzel kézre járt.

Ahogy mondtam: a királylány is gyakran kijárt a bástya melletti dombra. Így történt azon a decemberi napon is. Gyermekzsivajtól volt hangos a környék. A friss havat sok-sok kiscsizma talpa taposta. A fák is fehérbe öltözöttek álltak. A szállingózó hó gyönyörűvé varázsolta a tájat.

– Olyan szép, mint a mesében – mondogatták egymásnak a felnőttek. Mindenki örült a tiszta hótakarónak. Kissé félrehúzódva, a bástya tövében azonban egy kisfiú szomorkodott. A királylány hamar észrevette a magányos idegent.

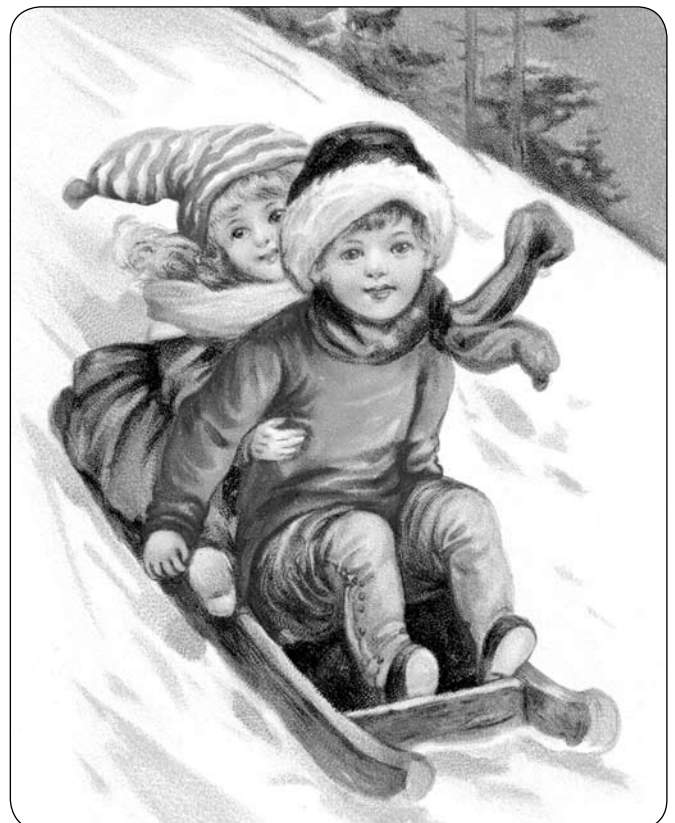
– Szervusz! – köszönt előre. – Téged még nem láttalak itt a faluban. Miért nem játszol a többiekkel, talán beteg vagy?

A fiú bátortalanul emelte fel a tekintetét, de amint meglátta a királylány őszinte mosolyát, megerezt a szava:

– Tudod, én idegen vagyok itt, nincsen egy barátom sem. Ahonnan jöttem, ott sem akadt. Mióta a szüleim meghaltak, egyedül vándorolok. Sok jó embert megismertem, eddig mindenhol kaptam szállást, de... Most ott lakom abban az elhagyott pajtában, látod?

A kisfiú a völgy szélén álló rozoga építményre mutatott, s a kislány arca komolyra változott. Elhatározta, hogy megismerteti barátaival az újjövevényt, aki igaz, hogy bármennyire is szerette volna, a csúszkafát nem próbálhatta ki, de hamarosan a többiekkel együtt épített hóból alagutat, és csúszkált a jégen. Hamar kiderült, hogy milyen ügyes, értelmes gyerekek érkezett közéjük. Elmondta, hogy több iparos műhelyében volt már inas, és megtudták, hogy neki is decemberben van a születésnapja.

A nap korán elbújt a hegyek mögött, de a havazás továbbra sem állt el. Lassanként a gyerekek is hazamentek. Az apró házak ablakain halvány fények szűrőd-

tek ki, a királyi vár lakótoronyában fáklyákat gyújtottak, de abban a pajtában, ahol a kisfiú készült lefekvéshez, csend, hideg és sötét honolt.

A királynő az ablakából figyelt a völgy szélén álló egyetlen építményt, amikor belépett az édesanyja. Mint a legtöbb estén, most is sokat beszélgettek, de ezúttal kevesebbet nevettek. Az árvaságról, a magányról, a barátságról, az őszinteségről, az ünnepekről esett szó köztük a legtöbbet.

Kint sötétség uralta a tájat, de még mindig nem volt késő, amikor a kislány felpattant, és szaladt, szaladt le a csigalépcsőn. Papucsban futott át a havas udvaron, egészen a bástya alagsoráig. Oda, ahol Mátyás, a nagy tudású mesterember lakott és dolgozott. Tűzmester volt az eredeti rangja, de mivel időtlen idők óta béke honolt a birodalomban, leginkább az asztalosmesterség tudományát gyakorolta. Rigócsőr király bútornak, s a trónszékének csodájára jártak a környező királyságokból. Messze földön híressé vált az udvar asztalosműhelye.

– Jó estét kívánok! – köszönt illendően a kislány.

– Jó estét, kisasszonyka! Régóta nem látogatott el hozzám a kisasszonyka. Mit tehettek kiskegyedért? – kérdezte a mester.

A királynő elmesélte délutáni kalandját. Akkor ébredt rá, hogy nem is az új barátja a környék legmagányosabb embere, hanem talán éppen Mátyás mester. Be-

szélgetésük során különösen azt részletezte, hogy milyen szívzoritó, ha valaki magányos, és persze azt is, hogy milyen nagy hiány a csúszkafa.

– Azt bizony nem csodálom. A jó deszka kevés, és belőle bútort készül. De... – és ekkor huncutul rákacsintott a kislányra – egy darab maradt a legutóbb felújított ócska komód oldalából.

A királykisasszony arca mosolyra kerekedett. Neki sem volt még csúszkafája, mégis inkább új barátját szerette volna meglepni vele. Miután visszasietett a szobájába, jó érzéssel bújt az ágyba, s csak a reggeli harsona ébresztette fel. Alig várta a délutánt, hogy újra találkozhatson a fiúval. Boldog volt, mert olyan csúszkafája, mint amilyent Mátyás mester készített, senkinek sem volt. Keményfából fűrészelte, és a deszka mindkét oldalát tükörsimára csiszolta. Azért, hogy még használhatóbb legyen, az elejét egy kicsit lekerekítette. A tapintása kellemes melegséget kölcsönzött a kéznek.

Másnap a királykisasszony korán kiment a dombra. A fogai vacogtak, s már kezdett dideregni, mert délután három óra is elmúlt, amire megjelent a fiú.

– Nagyon régóta várlak – mondta a királynő kissé szemrehányó hangszívallyal.

– Igen hideg volt az éjszaka és délelőtt is. Gondoltam, inkább maradok a jó meleg szalmában. De már nem is fázom...

– Boldog születésnapot kívánok – szólta a kislány. Az összes

MESÉLGETŐ

gyerek ott ugrált körülöttük, és ők is azt kiáltották: – Boldog születésnapot, boldog születésnapot...!

A királynő a zsebéből barna cukordarabkát vett elő, és oda nyújtotta a fiúnak. Látta, hogy az ünnepelt milyen mohón tömi magába a kevés kis édességet.

– Ma még... nem is ettél, ugye? – akarta kérdezni, de elharapta a mondatot.

A kisfiú tudta, hogy megint a hideg pajtában kell aludnia, és senki sem várja haza, mégis úgy érezte, hogy most már nem kell tovább vándorolnia. Végre hazatalált!

Újabb meglepetések is várták. Mátyás mester még az előző nap estéjén megkérte a királynőt, hogy vigye el hozzá, és mutassa be neki új barátját. Nem is történt másként. Mire a nap újra elbújt a hegyek mögött, már ott ültek a jó meleg műhelyben. Ömlött a szó. Mint akik jól ismerik egymást, de régóta nem találkoztak, mindenről beszámoltak egymásnak. Észrevétlenül ereszkedett le az éjszaka. Az őrség már lezárta a várkapukat, de ez nem okozott gondot. A mester jó szívvel terített éjszakai fekvőhelyet a vendégnek a kemence mellett. Ott pedig mindig meleg duruzsolt, hiszen faforgácsból volt elég.

Másnap úgy ébredtek, mint akik régóta ismerik és szeretik egymást. A mester engedélyt kapott Rigócsőr királytól, hogy magához vehesse fogadott fiát. A kisfiú nagyon hálás volt, és szorgalmasan dolgozott. A bástya alatti alagsori műhely szűk ablakrésén át éppen a csúszkafás gyerekekre lehetett látni, de ő egyre ritkábban járhatott ki a dombra játszani, de emiatt egy cseppet sem bántódott. Hamarosan kiderült róla, hogy milyen ügyes, és az is, hogy milyen nagyszerű ötletei vannak. Mátyás mester nagy türelemmel taníttatta arra, hogyan bánjon a fával. Boldogok voltak, és boldogságukban sokan osztoztak.

A kisfiú szerette volna meghálálni a királynő jóságát. Esténként gyakran rajzolgatott egy vékony fadarabbal a földes padlóra. Egyszer aztán a kusza vonalakat megmutatta nevelőapjának is. A mester csodálkozva nézett a fiúra,

majd azonnal munkához láttak. Olyan sámlifélét készítettek, aminek a lábai alá csúszkafát rögzítettek. De nem is egyet, hanem kettőt, néhány ujjnyi széleset. Léceket megerősítettek, a legvégén pedig megcsiszolták. Éppen karácsonyra készült el a sámlis csúszkafa. A kisfiú nagy izgalommal adta át a királynőnek, hogy próbálja ki. Volt ám csodálkozás! Az egész falu, és csakhamar az egész ország az új találmányról beszélt. Minden gyermek szánkót akart magának. Mert így nevezték el: szánkó. Messzi földről jöttek a megrendelések. A műhelyt kibővítették, a kisfiú mesterré cseperegett. A tudását, mert tanult is, magas ranggal jutalmazta a király.

Gazdag lett, de sohasem felejtette el a mester és a társai jóságát. Rigócsőr király gyakran magához rendelte, hogy tanácsot kérjen tőle, és hogy megismerje az ifjú mester új ötleteit. Az előkelő udvari eseményeken a királynővel is gyakran találkozott, és nagyon megszerették egymást. Világraszóló lakodalmukat karácsony másnapján tartották, akkor, amikor minden ház ablakában gyertyák gyúltak. Azóta minden december 24-én – a szánkódombon – faforgáccsal feldíszítenek egy fenyőfát, hogy emlékeztessen a szeretetre, s a legszebb ünnepre: karácsonyra. Legalábbis így mesélték az öregek.

A mesének vége szakadt, a gyerekek s a nagy csak ültek egymás mellett, és hallgattak. Aztán...

– Ez szép volt – szólalt meg Balázs. – Hogy hívták a kisfiút?

– Azt sajnos nem tudom, de lehet, hogy éppen Balázs volt.

– A királynő pedig Adrienn, ugye? – kérdezte Adrienn.

– Bizony meglehet – bólogtatt maganyanyjuk.

Másnapra friss hó csábitotta a gyerekeket a kápolna melletti dombra. Balázs előkereste a pince mélyéről a másik szánkót is. Sokan összegyűltek, hogy vidáman töltsék a délelőttöt. Voltak azonban, akik szánkó nélkül érkeztek, de Adriennek és Baláznak köszönhetően mindenki kipróbálhatta, hogyan siklik aznap a modern csúszkafa.

Tóthárpád Ferenc

Új filmek a láthatáron

Az alábbiakban készülőfélben levő filmekre hívjuk fel a figyelmet

Dalra fakad

Tom Hiddlestont ezúttal Hank Williams countrylegendáról szóló életrajzi filmjében, az I Saw The Lightban láthatjuk majd, amelyben dalra is fakad, akárcsak filmbéli partnere, Elizabeth Olsen. Erre azonban még egy kicsit várni kell. Az eredetileg novemberre tervezett premier jövő márciusra lett elhalasztva Hiddleston egyéb elfoglaltságai miatt, ugyanis nem maradna ideje a film reklámozására. A forgatókönyvet Marc Abraham írta, valamint a rendezői feladatokat is ő látta el.

A doktor képességei

A Marvel új szuperhőse egy varázsló lesz, Doctor Strange. A forgatások már el is kezdődtek Nepálban, a bemutatóra vélhetően jövő év novemberében kerül sor. Stan Lee és Steve Ditko 1963-ban közösen alkották meg a Marvel-univerzum új hősét, egy öntelt, nyers, ám igen sikeres idegsebészt, Stephen Strange-t, akinek egy autóbaleset során olyannyira megsérülnek a kezei, hogy képtelen még a legegyszerűbb mozdulatok elvégzésére is. A megtört doktor kétségbeesetten próbál gyógymódot találni a bajára, beutazza a fél világot, de mindhiába, a különböző kezelések hatástalannak bizonyulnak, ráadásul minden vagyonát felőrlik. A történet klasszikus és felújított változata ugyan eltérően tárgyalja azt, hogyan szerez tudomást egy idős gyógyító mesterről keleten, Ancient One-ról, aki a későbbiekben a mentorává válik, de lényegében mindkettő szerint Strange Tibetbe utazik, és a Himalája hegycsúcsai között talál rá arra az eldugott kolostorra, ahol testi és lelki megújulás során tesz szert új képességeire. Főszerepben Benedict Cumberbatch-ot láthatjuk, Ancient One pedig Tilda Swinton lesz. A filmet Kevin Feige rendezi.

Jönnek a fekete ruhások

Walter Parkes és Laurie MacDonald producerek hivatalosan is megerősítették, hogy már megkezdődtek a Men In Black folytatásának előkészületei, leszerződtek a forgatókönyvírók Oren Uziel személyében, aki Lowell Cunningham képregényének nyomán írja meg a történetet. Kezdetben azt lehetett hallani, hogy a korábbi részek főszereplője, Will Smith nem mondott igent a felkérésre, de arról is jelentek meg hírek, hogy mégis fontolgatja visszatérését J ügynökként. A K ügynököt életre keltő Tommy Lee Jones szereplése sem biztos, arra azonban fény derült, hogy egy újabb sötét zsarú jön elő, méghozzá egy női karakter. A filmsorozat első része 1997-ben került a mozikba, és hihetetlen sikernek örvendett. Ezt követően 2002-ben és 2012-ben került sor két további folytatásra, amelyek szintén a rajongók kedvenceivé váltak. A negyedik rész vélhetően 2017-ben kerül a mozikba.

Tom Hiddleston

Doctor Strange

Men In Black

Szivaccsos karácsony

Bizony Bikinifenéken is rendszeresen megünneplik a karácsonyt, az alábbiakban ezért néhány érdekességet sorolunk fel Spongya Bobbal és társaival kapcsolatban.

Átnevezték

Spongya Bob eredeti neve Spongya Boy volt, a sorozat címe pedig Spongya Boy Ahoy!. Ez azonban nem maradhatott, mert egy felmosó fej gyártó korábban levédette a nevet. A sorozat készítője, az egykori tengerbiológus Stephen Hillenburg azonban megtartotta a Spongya előtagot, mivel attól tartott, a gyerekek e nélkül nem kedvelnék a karaktert.

Nagykorú

Spongya Bob rendszerint gyermeki ártatlansággal csodálkozik rá víz alatti élete minden apró mozzanatára, pedig már jó ideje nagykorú. A személyi igazolványa szerint 1986. július 14-én született, ez azt jelenti, hogy az idén 29 éves.

Belterjes család

Karen, Plankton komputerizált feleségének eredeti szinkronhangja Jill Talley, aki egyébként a Spongya Bob hangját adó Tom Kenny felesége.

Főbűnök?

Feltételezések vannak arról, miszerint a fő karakterek jellemi a hét főbűnre, vagy legalábbis hat főbűnre vezethetők vissza: Rák úr a kapzsóság, Plankton az irigység, Patrik a restség, Szandi a góg, Tunyacsáp a harag, Csigusz a falánkság.

Pharrell Williams is vele születésnapozott

A világsztár Pharrell Williams a 41. születésnapját ünnepelte a bájos szivaccsal, a csillogó

partin ugyanis Spongya Bob és Csillag Patrik is feltűnt, meg persze sok más hollywoodi híresség.

mégis sztárok adták hangjukat a műsornak, például Will Ferrell, Johnny Depp és Victoria Beckham.

A valóság ihlette

A Rozsdás Rákolló étterem kinézetét egy igazi rákcsapdáról mintázták, Bikinifenék víz alatti városa pedig egy valóságban is létező sziget, Bikini Atoll alatt helyezkedik el.

Sztárhangok

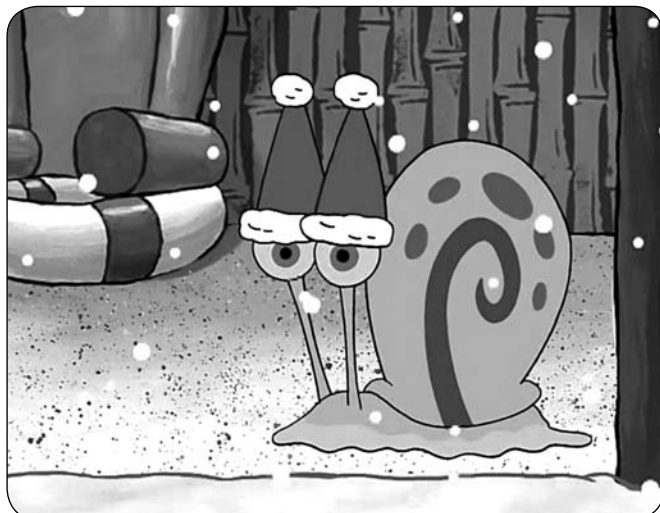
Hillenburg ellenezte, hogy hírességek kölcsönözzék a hangjuk a karaktereinek, mert félt a Simpsonékkal történő összehasonlítástól. Az első három évadban mindössze két kivételt tett, később viszont enyhült ez a tiltás, és

Sztárszerepek

A Spongya Bob sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy több egész estés film is készült Bikinifenék lakóiról, ezekben pedig szintén világsztárok vállaltak élő szerepet, például Pink, David Hasselhoff és Antonio Banderas.

Gomba lett Spongyából

Egy 2011-ben felfedezett gombafajtát Spongya Bob után neveztek el Spongiforma Squarepantsii-nek.

Nem így tervezte

Karácsony közeledtével a sztárok is ünnepi lázban égnek. Így van ezzel Carly Rae Jepsen is, aki nemrég elkészítette az egyik legismertebb karácsonyi dal, a Last Christmas feldolgozását. Carly a saját stílusára formázta, de ügyelt arra, hogy a karácsonyi hangulat se vesszen el belőle. Minden a tervek szerint haladt, azután a tervezett megjelenés előtt kiszivárgott a dal, és előbb került fel a világhálóra. Carly-nak mégsem kell nagyon bosszankodnia, ugyan nem így tervezte, de a dal máris rajongói kedvence lett. A Last Christmas korábban Hilary Duff, a Cascada, az Alcazar, Ariana Grande, Olly Murs, Carrie Underwood, Taylor Swift, valamint a Savage Garden is átdolgozta, meg még sokan mások. Eredetileg George Michael szerzeménye, 1984-ben jelent meg a Wham! harmadik, Music From The Edge Of Heaven stúdióalbumának előfutáraként. Azóta sincs nélküle karácsony.

Újabb örület PSY-tól

PSY koreai előadó a Gangnam Style-lal robbant be a köztudatba, a dalhoz készült videó pedig megdöntött minden nézettségi rekordot. PSY, aki azóta valóságos fogalommal vált, a mai napig nem tett le arról, hogy meglovagolja akkori mindent elsöprő sikerét, így újra és újra próbálkozik egy-egy slágergyanús újdonsággal. Nemrég a Daddy című dala jelent meg, amely a Gangnam Style-hoz hasonlóan ismét a képi világra helyezi a hangsúlyt. A videóban egyaránt láthatjuk az énekest önmagaként, csecsemőként és idős emberként. A kaotikus klip ezúttal is a betanulható, bohém táncjelenetekre épül.

A legjobban fizetett énekesnő

A Forbes ebben az évben is összeállította az év legjobban kereső hírességeinek listáját, így az énekesnők pénztárcájába is belekukkantott. Mint kiderült Katy Perry-nek remek éve volt, hiszen ő került a lista élére. A második Taylor Swift lett, a harmadik pedig Fleetwood Mac, azaz Stevie Nicks és Christine McVie párosa. A listát Lady Gaga, Beyoncé és Britney Spears folytatják. Utánuk jön Jennifer Lopez és Miranda Lambert, Mariah Carey és végül Rihanna.

Coldplay a Super Bowlon

A jövő évi Super Bowlra február 7-én kerül sor. Az amerikai-futball-bajnokság óriási népszerűségnek örvend, így külön megtiszteltetés annak félidős szünetében fellépni. Ez a megtiszteltetés ezúttal a Coldplay-t érte, őket szerződtették le a szervezők, habár esélyes volt a Maroon 5 és Bruno Mars is, igaz utóbbi már énekelt a bajnokságon. Rajta kívül az előző években Katy Perry, Beyoncé, Madonna, valamint a The Black Eyed Peas is szórakoztatta már a nézőket, de fellépett már Prince, a The Rolling Stones, Shania Twain, az Aerosmith, Stevie Wonder és maga a popkirály, Michael Jackson is. Az első Super Bowl-t egyébként 1967-ben rendezték meg AFL-NFL World Championship Game néven, kultikussá vált nevét 1970-ben kapta. Évtizedek óta ez Amerika első számú sportrendezvénye, amelyet nemcsak élőben, hanem a televízión keresztül is sokan figyelemmel kísérenk. Az eddigi legnagyobb nézettséget a tavalyi műsor érte el, amelynek félidejében Katy Perry lépett színpadra.

Kylie karácsonya

Nemrég Kylie Minogue karácsonyi albumot adott ki *Kylie Christmas* címmel. Az énekesnő a lemezen saját stílusában mutatja be az örökzöld karácsonyi slágereket, és ezeket új dalokkal is kiegészítette ki. Albumának alapváltozata tizenhárom felvételt tartalmaz. Az énekesnő mellett más híres előadók is hallhatók, a *Santa Claus is Coming to Town*-ban Frank Sinatra, az *Only You*-ban James Corden, a *Christmas Wrapping*-ben Iggy Pop. A *100 Degrees* című szerzeményhez videoklip is készült. Ez azonban csak az album luxus változatán szerepel. A diszkódalt Kylie a húgával, Dannii Minogue-gal énekl. Arról szól, hogy közelednek már az ünnepek, és teljesen mindegy, hogy ragyogó napsütés van, vagy szakadó hóesés.

Karácsonyi album Pál Dénestől

Pál Dénes egy varázslatos karácsonyi albummal lepte meg a rajongóit. A lemezen megtalálhatóak a legszebb ünnepi klasszikusok, mint például a *Winter Wonderland*, valamint a karácsony legvidámabb dalai, köztük a *Feliz Navidad* és a *Holly Jolly Christmas*. Dénes egy vadonatúj, magyar nyelvű karácsonyi dalt is készít a lemezre, szerzőtársával, Sebestyén Áronnal. A lemez dalait élőben egy karácsonyi koncerten is előadja. Az est különlegessége az lesz, hogy teljes egészében az ünnep hangulatát tükrözi, nemcsak hangzásban, de látványban is.

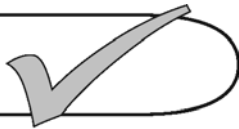
Ünnepekre hangolt duó

A *Deseos de Navidad* karácsony alkalmával ezúttal Maite Perroni és a Reik frontembere Jesús Navarro előadásában jelent meg, és egy videoklip is készült hozzá. A videón az öröm, a gyerekek mosolya, az ajándékok az év legszebb napjait vetítik előre. Maite Perroni legutóbb 2009-ben működött együtt a Reik formációval. Már akkor nagy népszerűsége tettek szert, így szinte előre lehetett tudni, hogy az újabb együttműködésükkel is felkeltik a rajongóik figyelmét, különösen karácsony tájkán.

Karácsonyi meglepetés

A Sonata Arctica finn zenekar legutóbbi albuma tavaly jelent meg *Pariah's Child* címen. Később bejelentették, hogy fennállásuk 15. éve alkalmából újra kiadják első albumukat az *Eclipticát*. A zenekar azonban ezúttal sem tétlenkedett, karácsonyi meglepetéssel készültek. A Tony Kakko vezette együttes nemrég a közösségi oldalakon értesítette rajongóit, hogy karácsonyi kislemezt adnak ki *Christmas Spirits* címmel. A lemez mindössze egyetlen dalt tartalmaz, de annak meghallgathatjuk az eredeti, a rádióbarát és a nagyzenekaros változatát is.

Személyiségteszt

1. A hét napjai közül melyik a kedvenced?

- a) Hétfő (6)
- b) Kedd (7)
- c) Szerda (5)
- d) Csütörtök (4)
- e) Péntek (3)
- f) Szombat (2)
- g) Vasárnap (1)

2. Melyik napszakban érzed magad jól?

- a) Délelőtt (2)
- b) Délután (4)
- c) Este (6)
- d) Éjszaka (3)

3. Hogyan sétálsz az utcán?

- a) Gyorsan, felemelt fejjel. (4)
- b) Gyorsan, szapora léptekkel, illegve-billegve. (2)
- c) Sietősen, hogy közben lássam, mi történik a világban. (5)
- d) Nem túl sietősen, inkább a lábam elé nézek. (7)
- e) Lassan. (6)

4. Hogyan ülsz, amikor beszélgetsz?

- a) Karjaimat magam előtt összefonva és szorosan összezárt térdekkel. (4)
- b) Leeresztett karral, enyhe terpeszben. (6)
- c) Kezem a háttámlán, a lábam kinyújtva. (2)

5. Hogyan reagálsz egy jó vicc hallatán?

- a) Hangos nevetéssel. (6)
- b) Egy nevetés és nem több. (4)
- c) Kuncogással. (3)
- d) Egy kis mosoly. (5)

6. Mit teszel, amikor megérkezel egy házibuliba?

- a) Látványos belépővel indítok, hogy rám figyeljenek. (6)
- b) Keresek egy ismerőst. (4)
- c) Ott vagyok és elvegyülök a tömegben. (2)

7. Éppen nagyon koncentrálsz valamire, amikor betoppan valaki. Hogyan reagálsz?

- a) Semmi baj, ideje pihennem egy kicsit. (6)
- b) Kifejezem a nemtetszésemet. (2)
- c) A hangulatomtól függően. (4)

8. Melyik színt kedveled a legjobban?

- a) Piros (6)
- b) Fekete (7)
- c) Világoskék (5)
- d) Zöld (4)
- e) Lila (3)
- f) Fehér (2)
- g) Barna (1)

Ismerd meg önmagad!
A tesztből kiderül, milyen vagy a barátságban, milyennek látnak mások egy társas kapcsolatban. Életünk nagy részét közösségekben, emberekkel töltjük. Most itt a pillanat, hogy megbizonyosodj arról, milyennek is látnak téged. Karikázd be a válaszaid pontszámait, majd add össze őket, és olvasd el az eredményt!

9. Mit csinálsz közvetlenül elalvás előtt?

- a) Kinyújtózkodok. (7)
- b) Hasra fekszek. (6)
- c) Az oldalra fordulok felhúzott térdekkel. (4)

10. Gyakori álmod, hogy...

- a) ...leeseek a magasból. (4)
- b) ...harcolok, küzdelem részese vagyok. (2)
- c) ...kereső vagyok a vadonban. (3)
- d) ...úgy repülök, mint Superman. (5)
- e) Nem emlékszem, miről álmodtam. (6)
- f) Egyik sem igaz, de kellemesek az álmaim. (1)

Értékelés

59 pont felett:

Kicsit önközpontúnak tűnsz mások szemében, igen magas az egőd. A csodálód ellenére sokan nem bíznak meg benned. Ezért sem szeretne mindenki túl közeli kapcsolatot teremteni veled.

51–58 pont:

Sokoldalú egyéniség vagy, csak úgy mozog körülötted a levegő. Vezetői alkatt vagy, döntéseid határozottak, még ha hibázol is bennük. Merész és kalandkereső személyiségnek ismernek, akik szeretik ezt a tulajdonságot, azok gyorsan meg fogják kedvelni.

41–50 pont:

Friss, de mégis eléggé realista vagy, a megbízhatóság és kiegyensúlyozottság sugárzik belőled. Képes vagy a társaságban is jó kapcsolatokat építeni, a túlzásokat elkerülni. Emberséges, együttérző lényed népszerű a barátaid körében.

21–40 pont:

Érzékeny és túl aggodalmaskodó személyiségnek tartanak. Könnyen barátkozol, de olykor pont az ellenkezője vagy, túl óvatos és lassú. Nagy teret engedsz a hangulataidnak. Hűséges vagy a régi barátaidhoz, és is ezt várod viszont. Nem szereted a hirtelen ötleteket.

21 pont alatt:

A többi ember félnéknek, tartózkodónak, magadnak valónak tart. Nem vagy képes döntéseket hozni, szereted, ha gondoskodnak rólad. Nem vagy társasági ember. Ideges, feszélyezett típus vagy. Elrejtetted a belső energiáidat, és csak a véghelyzetekben vagy képes megmutatni azt. Ha tudsz változtatni, a környezetet meg sem fog ismerni.

A varázslatos fagyöngy

Az angolszász népeknél elengedhetetlen karácsonyi kellék az ajtó fölé akasztott fagyöngy. De mit is érdemes tudni erről a csodálatos növényről?

A fagyöngy örökzöld cserje, mely lombhullató fákon telepszik meg. Több mint ezer faja létezik, de az emberek leginkább a fehér fagyöngyöt ismerik. Leveli vastagok, bőrszerűek, apró sárga virágai márciustól májusig nyílnak. Termése borsó nagyságú, fehéres színű, ragadós álbogyó.

Gyógyító növény

A fehér fagyöngy kiváló szívgyógyszer, csökkenti a vérnyomást, görcsoldó hatású, és még más betegségek ellen is hasznos. De vigyázz! A fagyöngy levele és bogyója is enyhén mérgező, ezért csak orvosi felügyelet mellett ajánlatos szedni.

A fagyöngy és a kelták

A kelták szerint a fagyöngy úgy jött létre, hogy Taranis, a mennydörgés istene egy vilámcsapással a lombok közé varázsolta. Mivel régen úgy tartották, hogy az emberek a fák leszármazottai, a rajtuk növekvő cserjét szentnek tekintették. A fagyöngy kelta nyelven „mindent gyógyító” jelent. Begyűjtésére szigorú szabályokat hoztak: Szent Iván éjjelén kellett szüretelni hófehér ruhában, szigorúan csak aranysarlóval érintve a növényt. Nagyon oda kellett figyelni, nehogy egyetlen hajtás is a földre essen.

Csók a fagyöngy alatt

Az angolszászok úgy tartják, hogy a fagyöngy alatt váltott csók örök szerelmet hoz. De hogyan alakult ki ez a szokás?

Egy északi legenda szerint Frigg, a házasság istennője adományozta ezt a lehetőséget a szerelmeseknek. Mikor kisbajja született Odintól, minden istenek atyjától, figyelemztetést kapott, hogy veszélyben forog a kisfiú élete. Frigg körbejárta a világot, és megígértette minden élő és élettelen lényel, hogy nem bántják a gyermekét. Egy növényről azonban megfeledkezett: a fagyöngyről. A bajkeverő Loki kihasználta ezt. Amikor az istenek gerelyt hajítottak, az egyik vak isten kezébe egy fagyöngyből faragott dárdát adott, aki ezzel kioltotta a fiú életét. Az istenek megengedték Friggnek, hogy ő büntesse meg a fagyöngyöt. Az istennő sírva fakadt, mire valaki vigasztalásul csókot lehelt az arcára. Frigg könnyei azonnal kicsi, hófehér bogyókká változtak. Ekkor a nő azt kívánta, hogy a fagyöngy soha többé ne árthasson senkinek, aki alá áll, kapjon esélyt a szeretetre és a megbocsátásra. A fagyöngy azóta is a béke jelképe.

Egyéb hiedelmek:

- A fagyöngy véd a rontások ellen, és elűzi a rossz démonokat és a boszorkányokat.
- Ha fagyöngyöt teszel a párnád alá, éjjel jóslomot fogsz látni.
- Ha fagyöngyöt rejtessz a pénztárcádba, sosem fog kiürülni.

ZSIBONGÓ

Illatos karácsonyi díszek

Néhány egyszerű, természetes díszel igazi karácsonyi illatot varázsolhatsz a szobába.

Fűszeres narancs

Ha a gyorsaság híve vagy, akkor ezt a díszet neked találták ki: egyszerűen fogj egy narancsot, és ízlésed szerint szúrkálj bele szegfűszegeket! Ha jobban szereted az elegánsabbat, akkor egy filctoll segítségével rajzolj mintát a narancsra, és a vonal alapján szúrkáld bele a szegfűszegeket! Az elkészült dísz remekül mutat egy üvegtálban, vagy egy fonott, laposabb kosárkában. Tegyd mellé néhány fenyőágat is!

Illatos fahéjcsodák

Még kezűgyességre sincs szükséged az alábbi dísz elkészítéséhez: Egyszerűen fogj össze 4-5 fahéjrudat, és rögzítsd

őket egy szép, aranszínű masnival! Egy-egy csomót itt-ott elrejtve csodás illatot varázsolhatsz a szobádba.

Szárított gyümölcsök

Vágj fel kb. 3 mm vastagra alma-, narancs- és citromkarikákat! 80 fokon 3-4 óra alatt a sütőrácscon csodás karácsonyi kellékeket készíthetsz belőlük. Nemcsak illatoznak, hanem remek díszek is készülhetnek belőlük. Önmagukban is megállják a helyüket, de felhasználhatod őket a koszorúk, az ajándékcsomagok, sőt a fenyőfa díszítése során is.

Karácsonyi ajándékkártya

Készíts ajándékkártyát az évek alatt összegyűlt karácsonyi képeslapokból kevés ragasztó, zsinór és hullámpapír segítségével!

Elkészítés:

1. Régi képeslapból vágd ki a kívánt karácsonyi motívumokat!
2. Helyezd a mintát hullámpapírra úgy, hogy a papír bordázata függőlegesen álljon! Jelöld ki a minta körül egy nagyobb téglalapot, majd melléte egy ugyanakorát, hogy félbehajtható kártyát kapj. Vágd ki!
3. Hajtsd félbe a kártyát! A bal felső sarkát lyukaszd ki!
4. Ha a mintát szivacsos ragasztószalaggal rögzíted, térhatású lesz.
5. Fűzd át a lyukon a zsinórt, majd kösd meg, és már készen is van!

RÜGYFAKADÁS

Séta a Népkertben

Egy napsütötte délutánon a családommal elsétáltunk a Népkertbe, és sok-sok csodát láttunk.

A falevelek hullását, a rigó táncolását, a vöröslő galagonya mérgét, makkot, mogorót, vadnarancsot. A magas, égbenyúló tölgyfákban egy kis mókus gyűjtögetett, s mintha azt várta volna, hogy elmenjünk, hadd folytassa eddigi tevékenységét.

Sétálunk, sétálunk, hát sündisznót látunk, ki avarba bújva próbál télire nyugodt fekhelyet keresni, hol nem zavar sem róka, sem bagoly.

Kutatjuk tovább az erdőt. Látunk tócsákat, szitakötőket, ugrándozó verebeket. Játszótérhez érkeztünk, ahol vidám kisgyermek fogócskázta, csúzdáztak, libikókáztak.

Egy kisgyerek jött felém, s megkérdezte:

– Gyűjtünk együtt makkot?

– Hát persze! – mondtam lelkesen.

Gyűjtöttük a makkot, és egyszer csak rábukkantunk egy elkorhadat fatuskóra. A fatuskóban gombák éltek, a gombák mellett kismadár féküdt, félelemmel előntve.

Vártuk, hogy majd csak elrepül, de nem moccant. Kivettük a tuskóból, s elengedtük. Szállt az ég felé, vígan, gondtalanul.

Én is így szárnyalok ilyenkor. Szárnyalok, mert szeretek az őszi Népkertben sétálni.

Szénási Dávid, 5. osztály, November 11. iskola, Zenta

A tavasz, a nyár, az ősz és az ember (leíró elbeszélő fogalmazás összevetése)

Igaz, hogy egy év négy évszaktól áll, de tavasszal, nyáron és ősszel a legboldogabb az ember. Ezekben a hónapokban olyan érzésem van, mintha a természet élne, csak épp hogy meg nem szólal.

A tavasz márciusban kezdődik. Ez az évszak is ugyanúgy, mint a többi, 3 hónapig tart. A tavaszt másképpen kikeletnek is nevezzük, mert ilyenkor újjáéled a természet. Ebben az évszakban kezdenek rügyezni a fák, nyílni a virágok, csicseregni a madarak. Az emberek is munkálatoikat végeznék a földeken, mert eljött a tavasz.

Biztos lehetsz benne, hogy
Mindig lesz tavasz, s a folyó
Újra folyni fog, amikor
Felenged a fagy.

A nyár a legmelegebb évszak. A nyár júniussal kezdődik. A nyarat másképpen termő évszakknak is nevezzük, mert ilyenkor hajt ki a termés, amelyet az ember tavasszal ültet és elvet. Nyáron érik meg a munkának a gyümölcse is, vagyis az iskola befejeztével. A nyár nemcsak a munkának az időszaka, hanem a nyaralásnak és a szórakozásnak is. Én, személy szerint imádom a nyarat.

Ne hidd, hogy magától jön a nyár,
Csak ha mindenki várja már,
És csak akkor szép a nyár,
Ha virágba borul a táj.
Nekem nyílnak a virágok,
Nekem zöldek a tisztások,
Elűztem hát a zord telet,
Hogy a nyár kapjon helyet.

Az ősz a legszebb évszak. Az ősz szeptemberben kezdődik. Szeptember nemcsak az ősz, hanem az iskola kezdése is. Ősszel az emberek előkészítik a földet a következő tavaszra. Az emberek szívét kellemes érzés járja át, és szerintem ez a gyönyörű természet miatt van.

Bús életem is őszi rózsá,
Hímes köntöse lehull róla,
És oly mezíten ring a szélben,
Mint a csillag fent, a messzi égen.

Ebben a három évszakban teli van mozgással az ember élete. Mi lenne velünk a tavasz, a nyár és az ősz nélkül?

Szabó Karolina, 7. osztály, Sonja Marinković iskola, Szentmihály

Kedves Pajtások!

Megköszöném az egész félévnyi együttműködést mindazoknak, akik fontosnak tartották, hogy a diákok munkái napvilágot lássanak lapunkban. Reméljük, a második félévben még többen leszünk.

Ezen a héten e-mailben is, postai úton több küldemény futott be címünkre, közöttük: a **szajáni Móra Károly iskolából, az óbecsei Petőfi Sándor és Zdravko Gložanski iskolából, a kishegyesi Ady Endre kísérleti iskolából, a zentagunarasi Október 18. iskolából, a szabadkai Jovan Mikić, I. G. Kovačić, a J. J. Zmaj iskolából, a doroszlói Petőfi Sándor iskolából, a topolyai Csáki Lajos iskolából és a temerini Petar Kočić iskolából.**

Kellemes és tartalmas pihenőt kívánok!

Nagy Magdolna

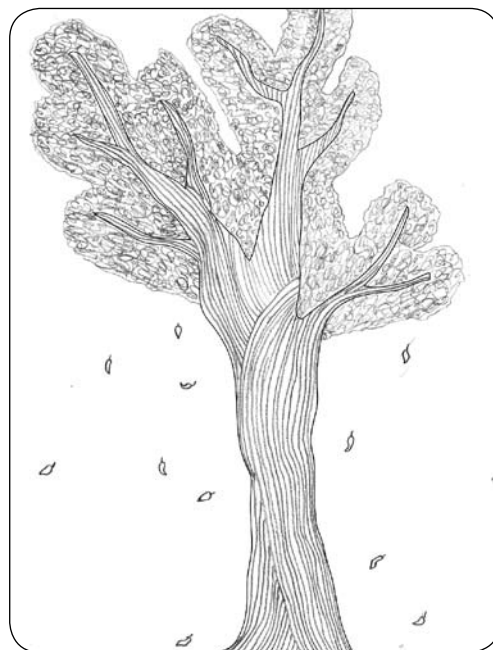
Karácsony

Újra itt a karácsony, a szeretet ünnepe. Nekem a karácsonyi időszak tetszik a legjobban.

A karácsony előtt két héttel elkészítjük az adventi koszorúkat, a fényeket felakasztjuk, a terítőket pedig az asztalokra helyezzük. A karácsony előtti reggelen anyával és nővéremmel tervezzük a napi teendőket. Anya az ünnepi ebédet készíti el a karácsony napjára. Apa behozza a karácsonyfát, és az ebédlőasztal mellé teszi, mi már a díszekkel a kezünkben vitatjuk Krisztinával, hogy mi hova fog kerülni. A gömbök után jön a szaloncukor, a fények és a karácsonyfa végső dísz, a fénylő csillag. A kedvemért anyuval szoktunk mézeskalácsházat sütni, amelyet minden évben a fa alá teszünk. Titokban mindenki a fa alá helyezi a meglepetés ajándékát. Karácsony napján a családdal elmegyünk a nagymisére. A mise után megterítjük az asztalt, a csillogó poharak, és az evőeszközök a helyükre kerülnek. A pulyka az asztalra kerül, és mindenki jóízűt falatozik belőle. Desszertként anyával elkészített süteményeket szolgáljuk fel. A finomságok fogyasztása közben kellemesen elcsevegünk egymással. Később az ajándékozásra kerül a sor, az ajándék átadásával kívánunk egymásnak boldog karácsonyt. Békés és örömteli a hangulat.

Szeretem a karácsonyi fenyő illatát, ahogy szétáramlik a házban. Nézem a csodás karácsonyi fényeket, és a boldog embereket sétálni a havas utcákon.

Ali Karolina, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

**Hornok
Denisz,
6. osztály,
Csáki Lajos
iskola, Topolya**

Krétamese

Emlékszem, mikor mészki koromban hallgattam a sirályok énekét és a tenger moraját, mikor meghallottam valami csörgést, csattogást és elájultam.

Arra ébredtem, hogy futószalagon találtam magam. Mikor magamra néztem, láttam hogy megváltoztam. Sokkal kisebb lettem, karcsúbb és fehér színű. Amikor a gépsor végére értem, betettek egy dobozba. Volt a doboz oldalán egy lyuk, és onnan néztem, mi történik. Bedobtak egy teherautóba. Rossz volt az út, és sokan el is törtek körülöttem. Egyszer csönd lett. Azt hiszem, megálltunk. Hosszú ideig nem történt semmi. Kinéztem a lyukon, hátha látok valamit, mikor valaki megfogott, és egy üzlet polcára kerültem. Mellettem rengeteg krétadoboz volt. A körülöttem lévő dobozok gyorsan fogytak, de az enyémet senki sem vette el. Már feladtam a reményt, mikor valaki leemelt a polcról. Megint egy hosszú út várt rám, majd megérkeztem. Félttem, mert nem tudtam, hová kerültem, de megláttam, hogy egy iskolába, és megnyugodtam. Mikor kivettek a dobozból, betettek egy krétatartóba, ahol összetalálkoztam a táblával és a szivaccsal. Körülöttem csupa öreg kréták voltak, amelyek irigykedtek, milyen jó nekem, hogy még ilyen fiatal vagyok. Jó ideig nem használták, mikor megfogott egy gyerek. Írás közben nagyon rányomott a táblára, ami úgy fáj, hogy belenyikordultam. Voltak olyan tanulók is, akik izgultak, és folyamatosan dörzsöltek a kezükkel. Persze azért voltak jó diákok is, akikkel élvezet volt írni. Matekórán, élvezet volt nézni azt a sok szép számot, amelyet velem kanyarítottak. Szünetben egy gyerek hozzávágott a falhoz, és én darabokra törtem.

Már nem voltam semmire használható, ezért egy tanár kidobott a szemetesbe.

Kálmán Ádám, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Tündérialom

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy kislány. Ezt a kislányt Adélnak hívták. Nagyon szeretett olvasni. Egy alkalommal olvasás közben mély álomba merült.

Egyszer csak kirepült a könyvből két tündér, és míg Adél aludt, egy varázséneket énekeltek el felette. Ahogy az utolsó szót kimondták, Adél nyomban tündérré változott. Mikor felébredt, látta, hogy a könyv meg-

Karácsonyfát díszítünk
– Sebők Csáki Szintia,
1. osztály,
EmArt Műhely,
Szabadka

nőtt, ő maga pedig összetöpörödött. Alig volt nagyobb három egymás tetejére írt betűnél. Ekkor vette észre a két mellette álló tündért. Nagyon megijedt. A nagyobbik tündér törte meg a csendet:

– Ne félj tőlünk! Mi a barátaid vagyunk. Szükségünk van a segítségdre Tündérföldön.

Mire Adél válaszolhatott volna, már repültek is vele a könyvbe.

Szálltak, szálltak, míg el nem érték Tündérföldet.

– Az én nevem Mogyoró Móni! – mondta a fiatalabbik tündér.

– Az enyém pedig Csoki Csilla! És a tiéd? – kérdezte az idősebbik.

– Az enyém Adél – mondta félienken a tündérré változott kislány.

– Legyen ezután Alma Adél, mivel Tündérföldön minden tündérnek a vezetékneve a kedvenc étele. Ugye szereted az almát? – kérdezte Csilla.

– Igen, nagyon szeretem. De miért engem varázsolatok tündérré? – kérdezte Adél.

A két tündér összenézett. Erre a kérdésre Móni válaszolt:

– Azért, mert te tudsz hegedülni és olvasni is szeretsz. Nekünk pedig szükségünk van baráti segítségre, mert meg kell, hogy mentsük a tündérkirályfit a sárkány rabságából.

– A terv a következő: külön-külön elmegyünk egy-egy erdőbe – mondta Csilla. – Én az arany erdőbe megyek, Móni az ezüst erdőbe, Adél pedig a gyémánt erdőbe. Mindegyikünk hoz egy hasznos szerszámot a sárkány legyőzéséhez.

Elbúcsúztak egymástól, és elindultak ki-ki a maga útjára.

Repült, repült Alma Adél a gyémánterdőbe, míg a közepébe nem ért. Az erdő közepén volt egy ház. Abban lakott egy vénséges vén asszony. Alma Adél benyitott, és illedelmesen köszönt:

– Adjon Isten, szép jó reggelt, kedves öreganyám!

– Szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál! Hol jársz itt, ahol a madár se jár?

– Egy hegedűt keresek, aminek muzsikájával el tudom altatni a sárkányt.

– Akkor jó helyen jársz, pici tündér! Nekem van egy gyémánt csodahegedűm, de csak akkor kapod el, ha itt maradsz három napig virágot öntözni – mondta az öregasszony.

Ott is maradt Adél virágot öntözni. Három napig cipelte a nehéz, vízzel teli vödörket. Miután letelt a szolgálata, az öregasszony fizetségül odaadta a gyémánt csodahegedűt. Adél megköszönte, és visszaindult Csillához és Mónihoz. Mikor találkoztak, megmutatták egymásnak a megszerzett kincseket. Csilla egy aranykardot hozott, amellyel levágják a sárkány három aranypikkelyét. Móni egy ezüsttarisznyával tért vissza, amelybe belerakják a pikkelyeket, mert ezzel fogják kiváltani a tündérkirályfit.

Szálltak hárman a barlanghoz, amelyben lakott a sárkány. Mikor odaértek, Adél játszani kezdett a csodahegedűn egy gyönyörű dalt. A sárkány a dal hallatán mély álomba merült. Ekkor Csilla előhúzta az aranykardot, és levágta a sárkány három aranypikkelyét. Móni gyorsan az ezüsttarisznyába rejtette őket. A sárkány erre felébredt, de hiába akart tüzet okádni, felszállni, nem tudott, mert a levágott aranypikkelyekben rejtett az ereje. A sárkány elszomorodott, de Csilla megmagyarázta:

– Ha elengeded a tündérkirályfit és megígéred, hogy ezután jó sárkány leszel, visszaadjuk a pikkelyeidet!

A sárkány nagyon megörült, és rögtön elengedte a tündérkirályfit. Megígérte, hogy ezután jó sárkány lesz.

Csaptak is nagy mulatságot, eszem-izom dáridót. Mulatott Tündérföldön minden tündér. Alma Adél hegedült, a sárkány nagybögözött, Mogyoró Móni pedig három nap és három éjjel ropta a táncot a tündérkirályfival. Csak Csoki Csilla lett rosszul a sok csokitortától. Éltek is volna boldogan, míg meg nem halnak, ám ekkor a vekker csörgése felébresztette Adélt. Iskolába kellett mennie. Mindez csak egy szép álom volt.

Hegedűs Sára, 5. osztály, Kizúr István iskola, Szabadka

Diáknyelven szólva

„... – fiatalok, de nem ritkán a felnőttek is örömeiket lelik abban, hogy tárgyakat, cselekedeteket újra keresztelnek, némely szókat megcsonkítanak, másokat tudatosan rosszul használnak, szócsonkokat összeolvasztanak, egyszóval játszanak, mert fel akarnak tűnni, mert megrészegíti őket a szóalkotás gyönyöre, s mert az agyonkopotott, szintelen, üres szólások zendülésre készítetik őket.”

(Kolozsvári Grandpierre Emil: Utazás az argó körül)

A diáknyelv használata mindennapi jelenség. A diákok a tréfa, a humor, olykor a titkosság céljával, máskor pedig a különbözni vágyás végett alkalmazzák kommunikációjuk során a megnyilatkozásnak ezt a formáját. Sajátos csoportot alkotnak, melyre egyedi nyelvhasználat jel-

lemző. Szókincsüknek speciális rétegei vannak, melyek lehetővé teszik megkülönböztetését a köznyelvtől és a többi szakszlengtől.

Nemcsak a szavakat változtatják meg, hanem gyakran a mondat szerkezeteket is átalakítják. A diáknyelvben megvan a kreatív, újító akarat, a szókincs elemei állandó mozgásban, változásban vannak, és területenként változnak.

Éppen ezért csak szemelvényeket közlünk. Célunk, hogy segítsünk eligazodni a nyelv eme tekervényes és bonyolult útvesztőjében.

A diákok beszéde a társaikkal és gyakran a szüleikkel is csak félszavakból áll. Mivel életük lépten-nyomon az osztályozás, az iskola, a tanárok körül forog, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem hallgatói egy csokorba gyűjtötték az ide kapcsolódó, leggyakrabban használt szavakat. Íme néhány példa:

Szó	Diáknyelvi megfelelője
alacsony	földszintes, minihegy, törpeuszkar, Frodó, padlócirikáló
bukás	bukta, bukfenc, taknyolás, nyárrontó
buta	balfék, IQ-nuku, kongfej, makkagyú, sötét, stupid, tulok
cigaretta	bagó, búzrúd, cigi, hegyi levegő, koporsószeg, staub, tüdőropi
csúnya	problémás, rusnya, hányás, torz, bányarém, ocsmány, nyomi
dolgozat	doli, doga, döge, IQ-teszt, agypárlat, jelentés
elégtelen	fa, karó, cölöp, dákó, fúró, dugó, cövek, kampó, kapufa, öngól, egyesélyes, döntetlen
énektanár	Kotta Pista
énektanárnő	énekesmadár, Kotta Mama
kollégium	kolesz, koli, ketrec, zárda
kövér	tonna, bálna, tölting, macis, tank, hájas, atompillangó, koca
láb	bot, csülök, gombatelep, hótaposó, pata, tappancs, sonka
lány	csaj, csajszí, bige, spiné, csirke, tyúk, IQ-harcos, maca, muff, nőci
magas	colos, létra, lombrágó, nyakigláb, zsiráf, zsiráfgonдозó
magyartanár	igebácsi
népszerű	menő, kúl, ás
népszerűtlen	lúzer, szánalmas
nyer	felülír
eszik	bebabál, zabbant, tápol, csócsál, tömi az agyát, burkol, belel, kajál
fej	agytartó, bog a nyakadon, buksi, búra, kobak, kuksi, káposzta, tojás, tök
felelés	tanúbizonyosság, kibeszélő, érdemi elbeszélgetés
fenék	bula, far, hátsófertály, kuffer, lökhárító, sejhaj, ülógumi
fiú	pali, srác, csávó, csóka, csákó, fickó, skac, kan, ősmag

Szó	Diáknyelvi megfelelője
fizikatanár	Anód Pista
fül	antenna, hangfogó, kagyló, lapát, lokátor, parabola, radar, tapsi, vitorla
haj	bozont, csimbók, frizkó, lobonc, séró, sörény, tetűfészek
ideges	dilis, gyagyás, gyógyós, pipa, zabos
igazgató	igi, diri, főnök, nagyfőnök, ezredes, főkrapek
iskola	isi, elmegyógy, melegedő, marhatanya, okosulda, skóla, sulí, szigorított, zártosztály
jó	buli, babás, nyerő, menő, tutkó
jó tanuló	atomfej, eminens, észbomba, okostojás, okostóni, könyvmoly, telefejú, tudós
kémiatanár	ciánytú, klóranyó, kémcsőbébi
kerékpár	bicaj, bicanga, csószámár, drótszámár, keró
kéz	csáp, kacsó, mancs, ujjtartó
okos	agy, agytrösz, elmés, gépfej, lángész, okostóni, tudós, tudorka
pattanásos	patis, pecsétés, ragyás, ripacsos
pénz	dohány, lé, lóvé, mani, steksz, rongy, zöldhasú, zsír, zsozso
puska	pillanclap, szemferditő, csuklóágyú
rajztanár	firkamama
rossz	tréh, redvás, lekvár, shit, gány
rossz tanuló	agyatlan, ökör, sík, züllött
sovány	cérna, cingár, gebe, csontrakéta, meszelő, egyszálbelű, fogpiszkáló, csontkollekció
szemüveges	kukkeres, négy szemű, pápaszemes
szép	cuki, csini, dögös, sirály, ápolt, bomba, baba
szülők	faterék, muterek, felügyelők, ősök
tanár	imperátor, jegyzér, fegyőr, smasszer, szaddam, tancsi
történelem tanár	Csata Manci
unalmas	uncsi, gáz, lepusztult, pusztulat
ügyeletes ellenőr	budiellenőr

Kos

A bolygóállások igen kedvezőek lesznek a Kos jegyűek számára a 2016-os évben, így mindenképpen egy csodálatos évre számíthatsz. De fontos lenne felállítanod egy fontossági sorrendet, és arra koncentrálni, hogy a legfontosabb dolgokat megvalósíthasd. Ha találekony és kitartó leszel, sikerrel járhat. Sok kihívást és feladatot tartogat számodra a jövő év, de az optimizmusoddal minden akadályt sikeresen vehetsz. Ezek a megpróbáltatások segítenek érzelmileg megerősödnöd, és büszkeség tölthet el a teljesítményeid és mások elismerése által.

Bika

A 2016-os évben a Bikáknak szembe kell nézniük a konfliktussal a belső énjük és a világ között. Koncentrálnod kell a lelkedre is, mialatt a sikereket hajszolod az életben. Fontos lenne kialakítani magad köré egy olyan társaságot, amellyel közös a gondolkodásotok, hogy együtt a társadalom javára munkálkodjatok. A jövő évi előrejelzés alapján csak akkor lehet sikeres éved, ha nem félsz szembenézni a kihívásokkal, amelyekkel találkozni fogsz. Ez kulcsfontosságú lesz ahhoz, hogy az eljövendő jó pár éved sikereit is megalapozd.

Ikrek

A jövő éved a függőben lévő feladatok befejezésének jegyében fog telni. Ne kezdj bele semmibe, amíg ezekkel nem végeztél! Talán át kellene gondolnod, hogy a jelenleg fontosnak tartott célok a jövőben is tarthatók lesznek-e. Közelítsd meg gyakorlatias oldalról ezt a problémát, és ne félj megkérdezni a társaid, családtagjaid véleményét sem. A külföldi utazások és a rövid kirándulások sem maradnak el a jövő évben. Az előrejelzésed azt mutatja, hogy még magabiztosabb leszel, és könnyebben leszel képes élvezni az életet. De ne aggódj: a Szaturnusz megfékezi a túláradó lelkesedéset, ha ez szükségessé válna.

Rák

A Rák a 2016-os horoszkóp előrejelzése szerint egész évben optimistán és magabiztosan fogsz hozzáállni a dolgokhoz, ami miatt sikeres leszel bármiben, amibe csak belefogsz. Bármilyen félreértést a családban eloszlathatsz az egyenes hozzáállásoddal. 2016-ban sokkal határozottabban kell fellépned az iskolában, hogy elérd azt, amit akarsz. Ne habozz kifejezésre juttatni a véleményedet! El fogod érni a kitűzött céljaidat, ha két lábbal állsz a földön. Hallgass a megérzéseidre, mert jó irányba fognak vezetni! Ne félj mások segítségét elfogadni!

Oroszlán

A 2016-os évben a Jupiter a te gyedben áll, ami lehetővé teszi, hogy gyarapodj az élet különféle területein, és elárasszon az optimizmus. Itt az ideje, hogy kihasználj csodás képességeidet, mivel a bolygók állása inspirálni fogja a benned lakozó találekonyt és kreativitást, és segíteni fog az előrejutásban. Meg kell tanulnod mások véleményét is komolyan venni, ha valódi fejlődést szeretnél látni. Ez alatt az időszak alatt lehetőséged lesz kibővíteni az ismeretségeidet, ami újabb sikerekhez segíthet. Meg kéne próbálnod a lelki- és szellemi erődöt is gyarapítani a jövő évben. Jobban kell figyelned a pénzzórás készleteseid kordában tartására az év folyamán.

Szűz

A 2016-os horoszkóp alapján ez az év az önismeret és kreativitás jegyében fog telni számodra. Fel kell fedezned a rejtett képességeidet, és új területeken kell kipróbálnod magad, hogy rátalálj a céljaidhoz vezető útra. Eközben néhány jellemvonásodon is változtatnod kell, melyek akadályoztatnak az előrejutásban. A kívánt fejlődést elérheted egy tanfolyam formájában is. Ha erre most nincs

lehetőség, keress egy mentort! Ragadj meg minden eszközt arra, hogy szélesíthesd a látóköröd! Sajátíts el módszereket a tehetséged előcsalogatásához!

Mérleg

Jövőre a Mérlegek a kreatitásuk segítségével új stratégiákat lesznek képesek kidolgozni, melyek a jövőbeni boldogulásukhoz vezetnek. Mindenekelőtt azonban döntést kell hoznod: mit akarsz pontosan elérni? Utána kitartással és szorgalommal elérheted a kitűzött céljaidat. Ettől magabiztosabbá válsz, aminek köszönhetően a kapcsolati hálód is kiterjedtebbé válhat. A család fontos szerepet fog játszani az előrejutásban, és sikereid elérésében is segíteni fog. Sokkal nagyobb mértékben fogsz részt venni a családi eseményekben, és több időt töltesz a szeretetteddel. Mivel telve leszel energiával, sok kirándulás és sportesemény vár rád 2016-ban.

Skorpió

A horoszkóp előrejelzésed alapján sok személyes sikert tartogat számodra a jövő év. Lehetőség lesz nagy változásokat végrehajtani, és egyről a kettőre jutsz. Elég vitalitásod lesz ahhoz, hogy teljes értékű életet élj. A második negyedév nagyobb kihívásokat tartogat a Skorpióknak. Kellő körültekintéssel hozz csak döntéseket ebben az időszakban! A szükséges életmódváltozás kemény munkát és több időt fog igényelni 2016-ban.

Nyilas

A jövő évi horoszkópod mindent elsőprő változásokat mutat. Sokat fogsz fejlődni 2016-ban, és ehhez megkapod a szükséges támogatásokat. A kapcsolataidat alaposan meg kell majd vizsgálnod, és ha szükséges, kemény döntéseket hoznod némelyik esetében. Elképesztő sebességgel fogsz haladni az élet minden területén áprilisig, amikor is lehetőséged lesz kicsit lassítani, és kiélvezni a munkád gyümölcseit.

Bak

Jövőre át fogod gondolni, hogy mit szeretnél elérni az életben, és újabb stratégiákat fogsz ennek érdekében kitalálni. Leltárba veszed a képességeidet, és pontosan kitűzöd a céljaidat. Új módszereket fogsz elsajátítani, és a felesleges dolgokat eltünteted magad körül. Óvatosabban kéne kezelned a külső forrásból származó információkat, valamint le kéne építened azokat a barátságokat, melyek csak akadályoznak a fejlődésben. Szabadítsd fel és fejezd ki önmagad! A Jupiter rendelkezésedre bocsájtja a szükséges dolgokat a haladáshoz. Miután kitűzted a céljaidat, semmi sem fog akadályozni az utadon.

Vízöntő

A jövő évi horoszkópod azt mutatja, nagyszerű éved lesz arra, hogy új ismeretségeket köss, és jó barátokra tegyél szert. Nem félsz meghátrálni a konfliktusok elől. Ne feledkezz meg a részletekről sem, amikor nagyobb tervek kivitelezésén dolgozol! A környezeteddel folytatott viszonyban meg kell találnod az egyensúlyt a rámenősség és kedvesség között. Ha új barátokat vagy párkapcsolatot keresel, a hűség legyen a legfontosabb szempont! A tanulásba becsempészhetnél egy kis kreativitást.

Halak

Jövőre rengeteg nagyszerű lehetőség vár rád, és csak a képességeiden múlik, hogy ki tudod-e őket használni. Inkább két lábbal állsz a földön, így a kreativitást igénylő tevékenységek nem lesznek ínyedre. A 2015-ben megálmódott ötletek jövőre valóra válnak, és a korábban felhalmozott spirituális energiáidnak köszönhetően a 2016-os év bővelkedni fog a sikerekben. Válogatnod kell a lehetőségek közül melyekkel találkozol, mivel nem mindegyik passzol a vérmérsékletedhez. Csak olyan dologba kezdj bele, amivel meg is tudsz birkózni!

Mit vegyél fel szilveszterkor?

Nagy buliba vagy hivatalos, vagy csak szeretnéd az idén is megadni a módját a kiöltözésnek, de ötleted sincs, hogy mit vegyél fel? Első és egyben legfontosabb tanácsunk: mindenképp válassz különlegesebb, nem mindennapi ruhát és kiegészítőket. Ilyenkor szinte mindent szabad, amit máskor nem, nyugodtan elhanyagolhatod a fantáziád. Magadra öltözhetsz vicces szetteket, beöltözhetsz, nyúlhatsz az ilyenkor klasszikus flitterhez, de választhatod a jól bevált elegáns stílust is.

Egyszerű, mégis vad

Egyszerű, mégis vad

Biztosan a te szekrényed mélyén is bujkál legalább egy „kis fekete”. Egyszerű mégis sokoldalú ruha, kötelező darab, mivel szinte mindenhez felvehető. Az év utolsó bulijában feldobhatod színes, csillogó kiegészítővel, felvehetsz hozzá egy látványosabb övet, és erőteljesebb sminkkel is viselheted.

Minta, minta és minta

Az idei évben hódítottak a mindenféle minták – nagyon divatosak voltak a virágos, ornamentikás ruhadarabok, de az állatminták is. Alkatodtól és személyiségedtől függően választhatsz az erőteljes és a visszafogottabb minták közül is. Az idei szezonban a minták keverése különösen divatos – kombináld bátran a különböző mintás darabokat, arra azonban figyelj, hogy egymáshoz illő színeket használj!

Bőr szoknya és nadrág

Szintén újra hódítanak a bőrdarabok, amelyek szilveszter estéjén különösen jó

szolgálatot tehetnek. Lehetsz bennük nagyon feltűnő, de hordhatod visszafogottabban is. Egy bőrruhátú leggings fölé válassz egy hosszabb, fémes színű topot, női bőrkabátot és rövid szárú csizmát. Ha hosszú a nyakad, jól fog állni a felsőrészel megegyező karikafülbevaló.

Kapj magadra szőrmét!

A műszőrméknek az idén nagy sikerük van. Dobj magadra szilveszterkor egy pihe-

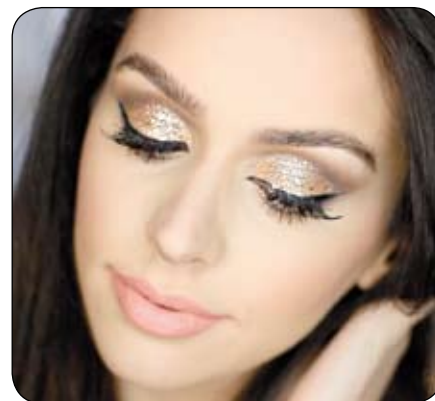
Minta, minta és minta

Kapj magadra szőrmét!

puha s meleg oversize darabot, és válassz hozzá fekete nadrágot vagy akár egy szuper cuki ruhát.

Sminktippek

Ha trendtudatos akarsz lenni a sminkelés terén is, a szilveszteri bulihoz olyan árnyalatokat válassz, melyek legalább selyemfényűek, de inkább szatén csillogásúak legyenek, arany vagy ezüst ragyogással. A szádra szinte bármilyen élénk színt választhatsz az idén, bármelyikkel nagyon divatos leszel. Ha jól áll neked, és kedveled a színt, használhatsz sötétebb, bordós színeket az ajkaid hangsúlyozására. Ne felejtse el azonban az aranszabályt, miszerint a szájhangsúlyos sminknél a szemed legyen visszafogott kontúrú! Ha viszont a szemed szeretnéd hangsúlyozni csillogó szemhéjpúderrel, akkor válassz hozzá természetes árnyalatú szájfényt.

Rengeteg felesleges dolgot vásárolunk, és rengeteg hasznos dolgot dobunk ki! Ne költünk drága csomagolópapírra, inkább nézzünk körül otthon. Miért ne használhatnánk fel díszcsomagolásra az újságpapírt? Hisz minden háztartásban fellelhető, néhány kiegészítővel pedig nagyon figyelemfelkeltő és kreatív lesz ajándékunk. Díszítésképp bármilyen apró holmi: gomb, toll, faág vagy szalag szóba jöhet. Először talán úgy tűnik, hogy újságpapírba csomagolni nagy, de lehet ezt izléselesen is csinálni.

Újságpapír-csomagolás

Nagyon fontos, hogy az újságpapír méretes legyen, férjen el benne az ajándék. Ha túl kicsi az újság, akkor ragasztószalaggal ragassz össze többet!

A csomagolásra szánt újságpapírnál ügyelj arra, hogy az oldalon lévő képek és szalagcímek meglehetősen szembetűnőek, és ugyan kinek hiányzik, hogy az ajándékán valami rémes hír díszeljen? Éppen ezért olyan újságpapírt válassz, amelyen nincs

Csomagolj újságpapírba!

szalagcím, vagy egyszerűen vágd le őket! Egyszerűbb a dolgod, ha külföldi újságba csomagolsz.

A kevesebb több: nem kell színes magzinnak lennie, szerencsésebb a sima fekete-fehér újság.

Újságpapír helyett sima barna papírt is használhatsz, egy kis dekorációval az is nagyon szépen fog mutatni.

Dekoráció

Mind az újságpapíron, mind pedig a barna papíron jól mutat a rátét. Ez gyakorlatilag

bármilyen lehet: tortacsipke, szalag, valódi csipke, fenyőág, toboz, egy színes papírcsík stb.

A madzagok, színes spárgák nagyon is feldobják a csomagolást! Egy piros, vagy zöld spárga csodásan mutat.

Ajándéktasak

Ha ügyes vagy, újságpapírból tasakot is készíthetsz az ajándékoknak, csak arra ügyelj, hogy megfelelő méretű legyen! Díszítheted képekkel, szalaggal, masnival stb.

A karácsonyról mondták

„A szeretet az, ami karácsonykor a szobában van. Ha egy pillanatra abbahagyod az ajándékok kicsomagolását, akkor lehet meghallani.”

(egy 7 éves kisgyermek szerint)

Ezt teszi a karácsonyfa. Furcsa, kis érzelmekapukat nyit meg az emberben.

(Al Ghaoui Hesna)

A karácsony üzenete: sosem vagyunk egyedül.

(Taylor Caldwell)

Sokkal értékesebb a magad alkotta ajándék. – Amíg készíted, mindig arra gondolsz, akié lesz. Nem egy pillanat csak, amíg megveszed, hanem hosszú órák, esték, amíg elkészülsz. Ezalatt beépül az ajándékba a szereteted is.

(Kálnay Adél)

*„Karácsonyi ajándék tippek:
Az ellenségednek, megbocsájtás.
Az ellenfelednek, tolerancia.
A barátodnak, a szíved.
Egy vásárlónak, szolgálat.
Mindenkinek, emberszeretet.
Minden gyereknek, jó példa.
Önmagadnak, tisztelet.”*

(Oren Arnold)

A karácsonyi csoda a szívedben lakik.

(Polar Expressz c. film)

Minden szívből szóló karácsonyi énekben, a kandalló ropogásában és melegében, az ünnepi ebéd közben, a beszélgetésben és nevetésben, minden képeslapban, amelyet egy barát vagy a család küldött, minden, amit ebből meghallunk, és ami elgondolkodtat bennünket, az maga a szeretet.

(Noreen Braman)

Amikor az embernek igazi karácsonyfa áll az otthonában, alatta az ajándékokkal, semmi sem tűnik túl szomorúnak vagy túl keménynek. Valahogy azt sugallja, hogy a világban mindig marad fény és remény. Szerencsés, akinek van valakije, akivel megoszthatja ezt az élményt.

(Nora Roberts)

Kicsi sarok

Szókihúzó

Ó	R	O	GY	O	M
E	E	T	R	Ő	K
G	M	D	L	A	N
Ü	D	Ő	I	A	R
F	Z	I	N	Ó	
S	Z	I	L	V	A

A rejtvényrácsban hat gyümölcs nevéet találsz. Húzd át őket: balról jobbra, jobbról balra, lefelé és fölfelé, valamint az átlók irányába! A megmaradt betűkből a hetedik gyümölcs nevéet olvashatod össze.

Betűpótlás

A	L	L	R	E	G	A	E	N	É
G	O	Á	B	N	N	N	L	T	T
D	N	R	Á	K	E	Y	L	A	E
A	A	A	N	E	S	I	I	L	R

Minden oszlopban az első betű hiányzik, pótolj őket úgy, hogy segítségükkel egy-egy női vagy férfinév alakuljon ki! A kiemelt vízszintes sorból megtudod, hogy milyen nap is a december 6-a.

Szóbetoldó

		A				Ó		
	Z	A				Ó	S	
S	Z	A				Y	O	K
K	I	A				N	A	K
	C	I				T	A	
		A				T		

Keress olyan szót, amelynek beillesztésével mind a hat sorban értelmes szavak alakulnak ki!

Anagramma

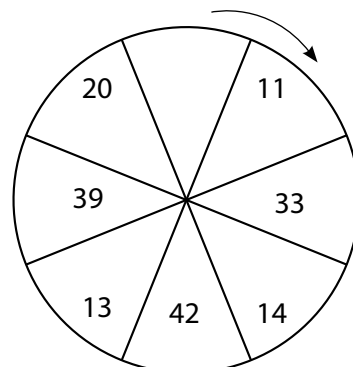
TELEL
SUGÁR
KACSO
PAKOL
LAKÁS
SZARU
KÉTES
SOROK
SZIKE

A szavak betűinek átrendezésével képezz új szavakat! Ha sikerrel dolgoztál, akkor a kiemelt oszlopban találsz annak a babonához fűződő tárgynak a nevéet, aminek készítését december 13-án kell elkezdni.

Egyperces skandi

LÁBÁPOLÁS	VAS JELE	BÉRLŐ	KIFEJEZETLEN
VADÁLLAT	TILTÓSZÓ	VIZA BETŰI	
ELLENBEN		... AMI	
2		ONE ...	
	HINT		
	ANCSA		
KATUS			EZ
HOMOK-DOMB			VAGY ANGOLLUL
		INDÍTÉK	
		SEMMI	
TUDÓSÍTÁS			

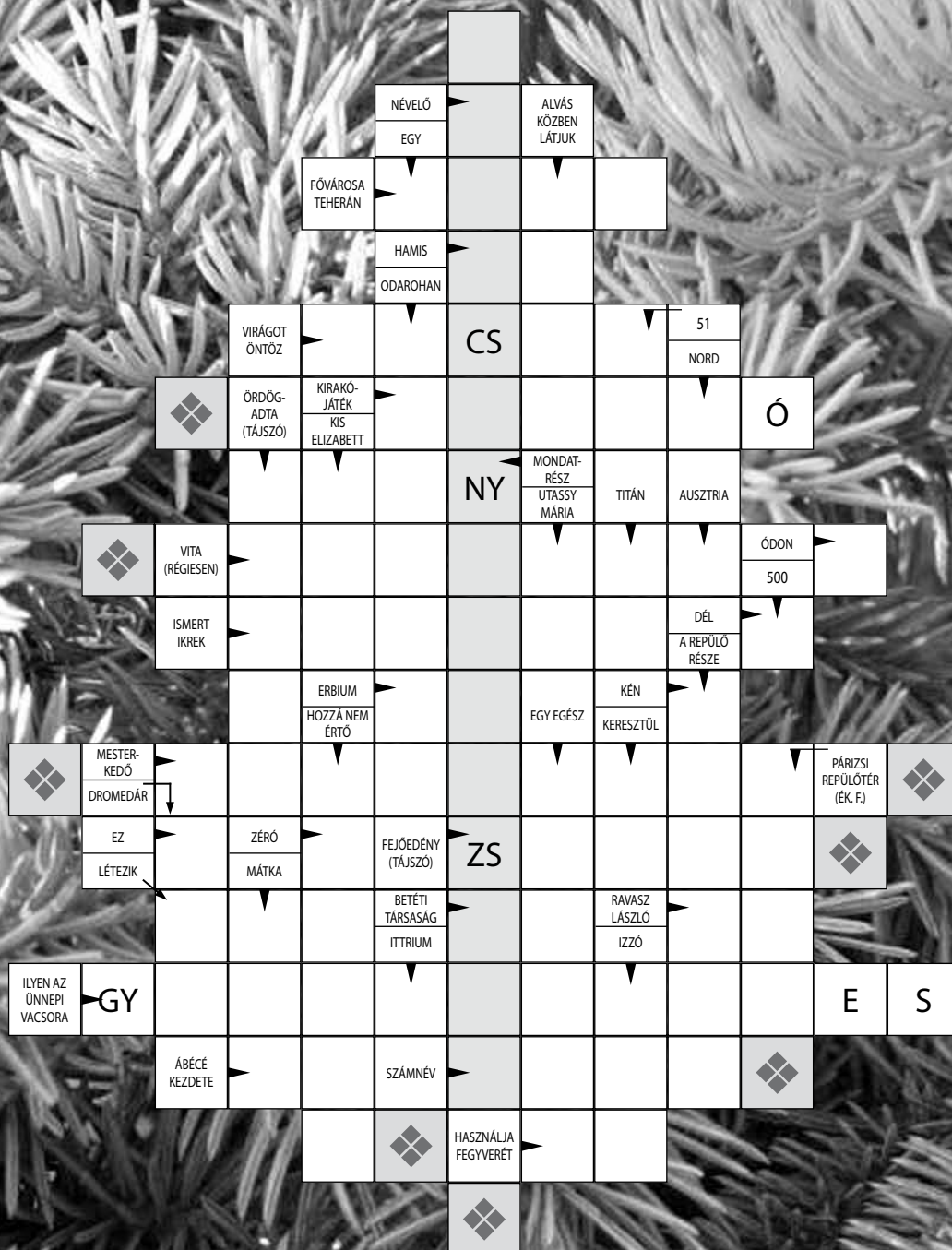
Körszámтан

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást. Ha erre rájössz, már be is írhatod a keresett számot az üres körökbe.

Karácsonyi keresztrejtvény

Rejtvényünk megfejtése William Somerset Maugham angol író regényének címe.

Elképesztő nyelvtörők

Egy picike pocakos pocok, pocakon pöckölt egy másik picike pocakos pockot, és a pocakon pöckölt picike pocakos pocok pocakon pöckölte az öt pocakon pöckölő, picike pocakos pockot.

*Vonaton egy őrült,
Melléje egy őr ült.
Őrült az őrült,
Hogy mellette egy őr ült.*

Rájár a rúd a rúd rája arájára.

**Kőkapui kapukő, kapukőben laputő,
laputőből lapu nő, lapus lesz a kőkapui kapukő.**

Lakatos lakatolt a lakatozott lakaton.

*Csóré csiga csalán csúcsán cselleng,
csalán csúcsát csipegetve fent leng,
de a csalán nem tűri,
csóré csiga csupasz csápját megcsípi.*

**Roppant bottal koppantottam szöcském csacskán
szöckent, pap nadrágban kappant fogtam,
macskám fecskét hökkent.**

**Öt görög görget görgön, görbe úton, görgő
gömbbé gömbölyödött öt görögdinnyét.**

*Kőkút körül út, körülfutja kopasz nyakú, kurta farkú
tarka tyúk.*

**Új kút körül izeg-mozog, fireg-forog, tipeg-topog
törpe, tarka török tyúk.**

Ne tegyetek leve sembe petrezselyem levelet, mert nem szeretem.

**Fekete bikapata kopog a patika
pepita kockás kövén.**

*Már ősz volt szinte, mikor egy őszinte ősz inte,
hogy legyen őszinte, mert ő szinte őszinte.*

E tettetett tettet te tetted, te tettetett tettes.

**Gyere Gyuri Győrbe, győri gyufagyárba,
gyufát gyújtogatni.**

Strasszos sztreccs strucc cucc.

Kar a karé, láb a lábé, láb a karé, karalábé.

**Ádám bátyám pávát látván, száját tátván,
Pávává vált.**

Csetneki csikós itat a Tiszán. Sárga csüngős csengő cseng a csetneki csikós csengős csikaja nyakán.

*Ádám bátyám pávát látván, száját tátván,
lábát rázván sóbálványá vált.*

Hihetetlen számok

Ha 1000 ember lefeküdne egymás után hosszában, akkor körülbelül 1,6 km-t tennének ki együtt, vagy négyszer körbeérnének egy futópályát.

Az országok lakosságát milliókban számolják. Egy nagyvárosban körülbelül egymillió ember él. A világ legnagyobb városa a Japánban található Tokió (a képen), ahol csaknem 8 millió ember él a központban, és 36 millió az egész városban a külvárosokat is beleértve.

Ha egy autóval a legközelebbi csillagig szeretnénk eljutni, és 100 km/h sebességgel haladnánk, akkor 45 millió évbe telne, hogy odaérjünk.

Gondolkodjunk nagyban!

A nagy számokat nehéz megérteni. Az talán segít, ha hétköznapi dolgokra gondolsz, pl. milyen lenne, ha abból lenne egymillió?! Gondolj csak a másodpercre és arra, hogy milyen hosszú egy perc, egy óra és egy nap. Most nézd meg a következőt:

egymillió másodperc: 11,6 nap,
egymillió perc: kb. két év,
egymillió óra: kb. 114 év,
egymillió nap nagyjából 2700 év.

*

A fény hozzávetőlegesen 9,5 billió kilométert tesz meg egy év alatt. Ezt a távolságot fényévnak hívjuk.

*

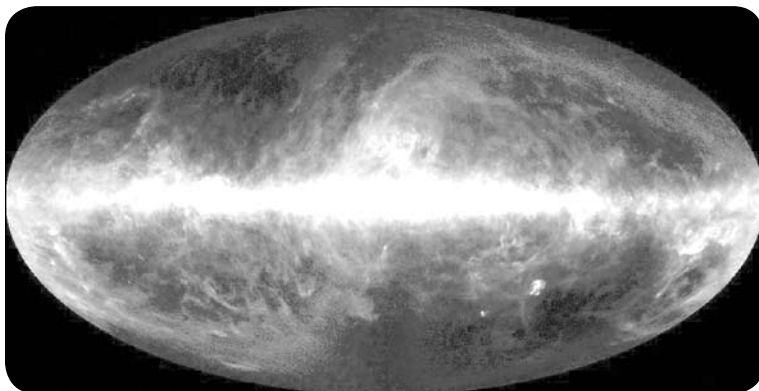
A hányszor beszorunk egy számat ezerrel, az mindig kap három nullát és egy új nevet. Így az ezerszer

milliárdból billió lesz, és az ezerszer billióból ezerbillió, stb.

A billió 12 nulla.
A billiárd 15 nulla.
A trillió 18 nulla.
A trilliárd 21 nulla.
A kvadrillió 24 nulla.
A kvadrilliárd 27 nulla.
A kvintillió 30 nulla.
A kvintilliárd 33 nulla.

*

Decslések szerint a világegyetem összes csillagainak száma 100 és 300 trilliárd közé esik. Galaxisunk területe kb. 700 kvintilliárd négyzetkilométer. És hány atomból épül fel egy felnőtt férfi teste? Képzeljétek: mintegy 7 kvadrilliárdból!

A világegyetem infravörös képe, ahogyan a Hubble-távcső „látja”

Kéményseprő és a tükör

- Mit mond a kéményseprő a tükör előtt?
- ???
- A koromhoz képest jól nézek ki.

Zongoracipelés

Két költőztető egy hatalmas zongorát cipel fel a 10. emeletre. A lift nem működik. Mikor már a 9. emeleten vannak megszólal az egyik:

- Te Józsi, van egy jó meg egy rossz hírem. Melyiket mondjam előbb?
- Na, mondd a jót!
- Már a kilencediken vagyunk.
- És mi a rossz?
- Az, hogy a másik házba kellett volna felvinni a zongorát.

Két dolog

- Mi az a két dolog, amit sosem eszik az ember reggeli előtt?
- ???
- Az ebéd és a vacsora.

Menetirány

- A csiga megy az erdőben.
- De jó, hogy ilyen lassú vagyok! De jó, hogy ilyen lassú vagyok!
 - Arra jár a nyuszika is, aki meglepődve kérdezi:
 - Hát ennek meg miért örülsz, te csiga?
 - Azért, mert rossz irányba megyek...

Porsche

- Hogyan történt a baleset? - kérdezik a férfit a baleseti sebészetben.
- Mentem a Trabanttal, és elhajtott mellettem egy Porsche.
- De hát ez még nem okoz balesetet.
- Ez még nem, de én meg azt hittem, hogy álllok, és kiszálltam.

Kiképzett királyfi

A sárkány elrabolja a királylányt. A királyfi persze rögtön elindul, hogy kiszabadítsa. Útközben azonban rádöbben, hogy a sárkány azért mégiscsak egy nagy és erős tűzokádó vadállat, ő meg csak egy kis nyüzüge, aki a sárkány egy legyintésétől meghal.

Így hát elmegy Jackie Chanhez, és két év alatt, kemény munkával megtanul profin kungfuzni.

Aztán elmegy Schwarzeneggerhez, és újabb két év alatt alaposan kigyúrja magát.

Végül pedig beiratkozik Rambóhoz, egy háromméves hőstovábbképzésre.

Ezek után már elég önbizalma lesz, elmegy a sárkány barlangjához, és bekiabál:

- Hé, sárkány! Gyere ki!
- A sárkány kijön:
- Mi kéne?
- Add ki a királylányt, vagy nagyon megjáród!
- Bánom is én, vigyed innen ezt a hisztis csajt, ha annyira kell!

Váci út

Egy motoros átkiabál a sisakja alól a másiknak:

- Szia! Hogy jutok el a Váci útra?
- Tessék? Nem értem - kiabál a másik.
- A Váci útra akarok menni! - kiabál most már hangosabban.
- Jól! Menjél!

Feledékeny házaspár

A házaspár már két órája autózik, amikor a feleség a fejéhez kap, és felsikolt:

- Ūristen, forduljunk vissza! Bedugva hagytam a vasalót, le fog égni a ház!
- Á, dehogya fog leégni! - feleli a férj. - Én meg nyitva felejtettem a kádcsapot a fürdőszobában...

Piroska és a...

Piroska odaér a nagymama házához és be-megy.

- Nagymama! Miért olyan nagy a füled?
- Azért, hogy jobban halljalak.
- Nagymama! Miért olyan nagy a szemed?
- Azért, hogy jobban lássalak.
- Nagymama! Miért olyan nagy az orrod?
- Azért, hogy jobban érezzem a sütemény illatát.
- De nagymama! Miért olyan nagyok a fogaid?
- Azért, hogy jobban meg tudjam rágni a répát, amit nekem hoztál.
- De nagymama! Én nem is szoktam répát hozni neked!
- Hát ez nem jött össze - mondta a nyúl, és kimászott a nagymama ágyából.

Sápadt

- Miért olyan sápadt az arca Jean?
- Egész úton a menetiránynak háttal kellett utaznom.
- Miért nem kérte meg a szemben ülőt, hogy cseréljen helyet önnel?
- Én akartam, de nem ült ott senki.

Kémiaórán

- Kémiaórán a tanár ezt kérdezi:
- No gyerekek, ha beledobom az aranygyűrűmet a savba, szeretetek feloldódik?
 - Nem, tanár úr.
 - Nagyon jó! És miért nem?
 - Mert akkor nem tetszene beledobni...

Fázik

- Mit csinál a skót, ha fázik?
- ???
- Közelebb ül a gyertyához!
- És mit csinál, ha még mindig fázik?
- ???
- Meg is gyújtja!

**Nadrágszabást,
alakformálást
vállalok!**

Gyere be csöngetés nélkül!

**Ma éjszaka nyitott
ablaknál alszok**

**374.243 szúnyog
lájkolta ezt.**

Gázló

Megy a bácsi a szekérével a folyóparton, nem tudja, hol lehet átmenni a túloldalra. Megkérdezi az arra járó rendőrt:

– Mondja, hol lehet biztonságosan átkelni a vízen?

– Tessék jönni, megmutatom, van itt egy gázló.

Vezeti a bácsit, egy idő után megáll, és mondja:

– Itt biztonságosan lehet átmenni.

Megköszöni a bácsit, és elindul, de nem sokára elsüllyed. Nagy nehezen kiúszik, és felülősségre vonja a rendőrt, mire az:

– Nem értem, pedig a kacsáknak csak de-réig ér!

Légy a levesben

– Pincér! Egy légy úszkál a levesemben!

– Na ne csinálja már, uram! A legyek nem is tudnak úszni!

Kezdő golfozó

Az új tag a golfklubban, életében először golfozik. Az oktató magyarázza neki:

– Látja ott messze azt a zászlót, arrafelé kell ütni a labdát.

A tag hatalmasat üt, a labda száll, száll és két centire a lyuktól megáll.

– És most, mit kell csinálni? – kérdezi az elképedt oktatót.

– Most üsse bele a lyukba.

– Ezt mondhatta volna előbb is!

Elvesztette

Két rendőr megy az utcán, találnak egy gumibotot, az egyik megszólal:

– Te, ez nem a Béláé?

– Kizárt, ő tegnap elvesztette.

Abszolút kertész

– Ki az abszolút kertész?

– Aki a cipőjét addig locsolja, amíg ki nem nő a szára.

Számítógépmániás

A tízéves, számítógépmániás kisfiút elviszi az anyja az orvoshoz, mert lázas, és csúnyán köhög. Mikor kijönnek a rendelőből, az anyuka így szól a fiúhoz:

– A doktor bácsi azt mondta, hogy összedetél valami vírust.

– Hűha, akkor ez azt jelenti, hogy engem is újra kell installálni?

Üljön le!

Bíróságon a vádlott nem akar leülni, tehát a bíró megkérdi tőle:

– Vádlott, nem ül le?

– Nem uram, fogok én még eleget ülni.

Eltűnt kínai

– Hogy hívják az eltűnt kínait?

– ???

– Nin Csen!

Amikor papnak áll

– Mi lesz Superman új neve, amikor papnak áll?

– ???

– áMEN.

Sörétes puska

– Vadászni megyek, Jean! Hol van a sörét?

– Elnézést uram, de a sörét megittam.

A pénztárca

Zsebtolvajt állítanak elő:

– Meg ne próbálja elhíttetni velem, hogy azért vette el ezt a pénztárcát, mert azt hitte, hogy a magáé! – ordít rá a delikvensre az ügyeletes. – Láthatta, hogy ez más valakinek a pénztárcája!

– A pénztárca igen. De a bankjegyek olyan ismerősnek tuntek!

János bácsi

Megy János bácsi a szekérrel, a szekér mellett a kutyája baktat. János bácsi meg időnként rácsap a ló hátára: „Gyí, te!”

Egyszer csak a ló megáll, és rászól János bácsira:

– Te János, miért ütsz annyit, én is egy érző lény vagyok, nekem is fáj...

János bácsi beijed a beszélő lótól, futásnak ered, a kutyája is vele. Mikor kifárad, leül pihenni. Ekkor megszólal a kutya:

– Hú, de megijedtem, mikor megszólalt a ló!

Bűvész

A luxushajón minden este fellép egy bűvész. A kapitány papagája, mivel állandóan látja a mutatványokat, egy idő után kifigyeli, és utána folyamatosan magyarázza a közönségnek:

„Nézzék, ez egy másik kalap!”

„Hé, miért áll a teljes pakli ászokból?”

„Nézzék, eldugta a virágot az asztal alatt!”

A bűvész nagyon dühös emiatt, de a kapitánnyal nem akar ujjat húzni, így kénytelen eltűnni a papagáj beszólásait.

Aztán egyik nap a hajó léket kap és elsüllyed. A bűvész nagy nehezen felkapaszkodik egy úszó roncsdarabra. Egy idő után leszáll mellé a papagáj, és megszólal:

– Oké, feladom. Hová tűntetted a hajót?

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

A 37. számunk (december 3.) 34. oldalán közölt fotón egy meseillusztráció látható, melyről annyit árultunk el, hogy Kustár Zsuzsa magyarországi iparművész alkotása. Kérdésünk arra vonatkozott, mely népmesét illusztrálhatná a szép rajz. Nem csalódtunk, mert valóban sokan választottak helyesen, ami azt is jelenti, hogy nemcsak a jó meséket szeretitek, hanem megnézik a mellékelt rajzokat is. Valóban csodálatos művészek vannak a világon! A helyes választ adók közül a szerencse a **temerini Giric Barnabásra**, a Kókai Imre iskola harmadikosára mosolygott. Könyvjutalmát január közepén, a II. félév kezdetén postázzuk.

Újabb kérdésünk a következő: Vajdaság mely városát ékesíti ez a gyönyörű épület, és milyen stílusban építették? Ehhez fogható épületek ugyanis nemigen vannak vidékünkön, viszont ami van, különleges, és őrizni kell, hogy még sokáig hirdesse a múlt építészeti remekeit.

A megfjtést küldjétek el mielőbb a címünkre! **Jelentkezéseket a téli szünidőre való tekintettel január 12-éig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk arra, hogy nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

Adventi gyertyagyújtás Szajánban

Az adventi ünnep a keresztény családok mellett az iskolai életbe is belepőlt. A szajáni Móra Károly iskola tanárai és diákjai immár második alkalommal készítettek adventi koszorút, amelyet az épület bejárata előtt helyeztek el. Az ünnepi gyertyák minden hétfőn reggel kerülnek meggyújtásra egy rövid műsor keretén belül. Iskolánk kórusa énekel, és egy-egy rövid szavaltat is elhangzik. Ekkor az intézmény minden dolgozója jelen van, és közösen éli át újabb pillanatát a reménytelis várakozás időszakának, mely a karácsonnyal zárul.

Krabók Csilla, magyartanár

Egyre több a Csodasarak Vajdaságban

Sok iskolában közvetlenül is tapasztalták, milyen jó az, ha valamely diák, osztály veszi a fáradságot, részt vesz a Miénk a város! elnevezésű játékokban, és óvodájának vagy iskolájának Csodasarkot, azaz sok képességfejlesztő eszközt nyer.

Az idén több mint háromezer játékos vett részt a magyar állam által meghirdetett játékokban, mellyel a határon túli, közöttük a vajdasági gyerekeket szólítják meg. Vajdaságban ezúttal 11 magyar intézmény nyert Csodasarkot, amely 100 ezer forint értékben fejlesztő játékokat, gyermekkönyveket, társasjátékokat és csocsóasztalt tartalmazott. A csomagot már átadták az oktatási intézményekben, reméljük, hasznát is veszik mindenhol.

Az ajándék átadásakor elhangzott, hogy a játék célja az, hogy a gyerekekben már zsenge korban is megmozdítsa a tenni akarást, és hogy tehetségükkel, ügyességükkel, kreativitásukkal aktívan hozzájáruljanak közösségük fejlesztéséhez.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com